

סגן ראש הממשלה ושר המשפטים

הצעה להבעת אי אמון הממשלה

ביועצת המשפטית לממשלה

ירושלים

ה' באדר תשפ"ה

5 במרץ 2025

לכבוד,

שרות ושרי הממשלה

הנדון: הצעה להבעת אי אמון הממשלה ביועצת המשפטית לממשלה

בהתאם להנחיית פורום ראשי מפלגות הקואליציה, ובהתאם לפניית שרי הממשלה החתומים על מכתב להבעת אי אמון ביועצת המשפטית לממשלה (להלן: "היועצת"), אשר נשלח למזכיר הממשלה ביום 19.11.2024 על ידי השר קרעי, אני מבקש להביא בפניכם את הצעת ההחלטה הבאה:

*** מכתב שרי הממשלה מיום 19.11.2024 מצ"ב כנספח 1.

הממשלה מחליטה להביע אי אמון ביועצת המשפטית לממשלה עו"ד גלי בהרב-מיארה, נוכח התנהלותה הבלתי הולמת, ונוכח קיומם של חילוקי דעות מהותיים וממושכים בין הממשלה לבין היועצת המשפטית לממשלה, היוצרים מצב המונע שיתוף פעולה יעיל.

פתיח

1. אופן בחירת היועץ המשפטי לממשלה, סמכויותיו ומעמדו כפי שהם קיימים בישראל, מהווים חריג לנהוג בעולם הדמוקרטי. באף אחת מהדמוקרטיות המערביות לא מתקיים הסדר דומה לזה הנהוג בישראל לפיו מצד אחד משרת היועץ המשפטי לממשלה אינה משרת אמון, אלא ירושה של ממשלה לממשלה, ומצד שני מוענקות ליועץ סמכויות ומעמד החורגים בהרבה מגדר ייעוץ, ואשר הפכו עם השנים את היועץ לבעל עוצמה והשפעה על עבודת הממשלה, באופן שאין לו אח ורע בעולם.¹

2. תפקידיו של היועץ המשפטי לממשלה כפי שנקבעו בוועדה הציבורית לבחינת דרכי המינוי של היועץ המשפטי לממשלה ונושאים הקשורים לכהונתו בראשותו של נשיא בית המשפט העליון לשעבר כב' השופט (בדימוס) מאיר שמגר (להלן: "**וועדת שמגר**") ואומצו בהנחיה מס' 1.0000 להנחיות היועץ המשפטי לממשלה הינם:

- מתן ייעוץ משפטי לממשלה ולמשרדי הממשלה;
- ייצוג רשויות השלטון בערכאות המשפטיות;
- ראש התביעה הכללית מטעם המדינה (פרקליטות המדינה);
- ייצוג האינטרס הציבורי ושמירה על קיום החוק;

¹ סקירת משפט השוואתי בסוגיות תפקיד היועץ המשפטי לממשלה, אופן מינוי וסיום כהונתו, מצ"ב כנספח 2.

תמצית הדברים

3. היועצת המשפטית הנוכחית לממשלה עו"ד גלי בהרב-מיארה, יצרה בישראל "דמוקרטיית גיזלות". בעוד שרוממות ערכי הדמוקרטיה בגרונה, לאמיתו של דבר ריסקה עד עפר את אותם עקרונות בשם התיימרה לפעול. את השרץ שחפצה בִּיקָרוֹ – טיהרה, ואת הַפֶּשֶׁר שלא לרוחה – טימאה. וכל זאת בכסות צינית ודוגמטית של "שלטון החוק", ממש ככנסייה בימי הביניים שפעלה כביכול "בשם האל".
4. תחת הנהגתה הפך מוסד היועץ המשפטי לממשלה (להלן: "היועצת") לרשות פוליטית עריצה, לפרקים אלימה ודורסנית ממש. היועצת פועלת כזרועם הארוכה של מתנגדי הממשלה, ולא בוחלת באמצעים כדי לסכל את רצון הבוחר. היא השתמשה בשסע הפוליטי בישראל כקרדום לחפור בו שתי מערכות דין – אחת לתומכי הממשלה והשנייה למתנגדיה. בתולדות מדינת ישראל, דבר לא תרם יותר לליבוני מדנים בין המחנות מאשר מדיניות אפליה נלווה זו, מטעם מי שאמורה לשמש מופת של צדק ושוויון.
5. כובע היועצת איננו כובע קסמים. מי אשר חובשתו, לא הופכת באחת לנטולת פניות וחסרת משוא פנים. דרוש בתפקיד זה יותר מאשר קורטוב של שאר רוח ויושרה אישית. על היועצת לנתק עצמה מעמדותיה האישיות, ולא להשתמש לרעה בסמכויותיה ככלי לקידום תפיסותיה הפוליטיות. כובע היועצת איננו כתר הממלכה.
6. הלורד אקטון אמר כי כוח נוטה להשחית, וכוח מוחלט משחית בצורה מוחלטת. היועצת ניכסה לעצמה כוח כמעט בלתי מוגבל, חסר רסן, ועשתה בו שימוש פוליטי גס ומכוער בתחפושת מיתממת של מקצועיות ואובייקטיביות. בכך השחיתה את מידותיו של מוסד היועמ"ש לבלי היכר, וכהונתה תיזכר ככתם בדברי הימים על מוסד זה. תהליך שיקומו ובנייתו מחדש לא יוכל להחל אלא לאחר סיום כהונתה של היועצת הנוכחית.
7. **לאור זאת, מוצע לממשלה להביע אי אמון ביועצת המשפטית לממשלה עו"ד גלי בהרב-מיארה, נוכח התנהלותה הבלתי הולמת, ונוכח קיומם של חילוקי דעות מהותיים ומושכים בין הממשלה לבין היועצת, היוצרים מצב המונע שיתוף פעולה יעיל.**
8. התשתית העובדתית בבסיס הצעת אי האמון תצוין להלן בקצירת האומר, והיא עוברת כחוט השני בארבעת רבדי תפקידה של היועצת:

א. זיהום הייעוץ משפטי בשיקולים פוליטיים:

הפסיקה בישראל קבעה כי הייעוץ המשפטי מבטא את עמדת הדין, וככזה מחייב הוא את רשויות השלטון, כל עוד לא נפסק אחרת. גישה זו מבטאת ימים כתיקונם של ייעוץ מקצועי ונטול פניות, ולא ייעוץ המהווה תיל ממעיד, העושה שימוש לרעה במעמדו לתכלית פוליטית כדי לשתק כליל את עבודת הממשלה.

א.1 סיכול מדיניות ממשלתית

במקרים רבים מאוד קבעה היועצת "מניעה משפטית", שסיכלה את מדיניות הממשלה ויכולתה למשול, אף על פי שלא היה שום חוק שהופר או פסיקה שנסתרה. ה"מניעות המשפטיות" הוטלה בכל נושא, קטן כגדול – ביטול אזרחות ותושבות בשל מעשה עוין כנגד המדינה בשעת מלחמה, התמודדות עם קריאות לסנקציות נגד המדינה בשעת מלחמה, רפורמות בתחום החינוך, חוק השידורים החדש, הפסקת מימון ציבורי כפוי של עיתון הארץ, הסדרת גיוס תלמידי ישיבות, הארכת גיל הפטור לחיילי מילואים עקב צרכי המלחמה ועוד כהנה וכהנה. לעיתים לא היו כל שוליים משפטיים בבסיס המניעה, זולת הבל פיה של היועצת, שהפכה עצמה לשחקן וטו ברשות המבצעת תוך ניצול מחפיר לרעה של מעמדה.

א.2 סיכול חקיקה ממשלתית:

כל תזכיר חקיקה או תקנות שרים שאינו לרוחה, היועצת מנעה את קידומו – בין בדרך של השהיית עמדת הייעוץ (לעיתים עד אין קץ) ובין באמצעות נשק ה"מניעה". בכך הפכה עצמה היועצת שלא כדין לשחקן וטו גם ברשות המחוקקת, בעשרות תזכירים שניסו השרים לקדם במשרד המשפטים, משרד הפנים, משרד החינוך, משרד התקשורת ואחרים, לרבות כשגורל חיי אדם וביטחון המדינה עמד מנגד. הייעוץ המשפטי הפך לפארסה. אין שימוש לרעה גדול בסמכויות הייעוץ מאשר זה ששם לו למטרה לעשות את מדיניות הממשלה פלסטר, והכל, כרגיל, מאחורי מסך כזבים של "שלטון החוק".

3.א. סיכול חקיקה פרטית של הקואליציה :

נוכח הסיכול השיטתי-פוליטי של יכולתה של הממשלה לקדם מדיניות באמצעות חקיקה ממשלתית, פנו חברי הקואליציה לחקיקה פרטית, שכידוע, אינה חשופה לצורך בייעוץ משפטי מקדים טרם הנחתה על שולחן הכנסת. גם את אמצעי זה מבקשת היועצת לסכל, ושוב, ניכר אותו חוט מקשר בכל המקרים – מוטיבציה פוליטית לעומתית לעמדת הממשלה והציבור הרב שבחר בה, כמעט בכל נושאי החקיקה : נבצרות רה"מ מטעמים שאינם בריאותיים, איסור הנפת דגל של ישות עוינת, מינוי נציב תלונות על שופטים, הפרטת תאגיד השידור הציבורי, חסינות חברי כנסת, מסירת מידע סודי לרה"מ ושרים, מאבק במדינות תומכות טרור, ועוד.

4.א. סיכול מינויים בשירות המדינה :

היועצת מטילה דופי בכל פעולה של הממשלה, לרבות בסמכותה למנות אנשים לתפקידי מפתח, בהליך שבעבר נחשב לפשוט ומקובל. בכך תורמת היועצת לתזת "הממשלה לא לגיטימית" – פעולותיה הן בבחינת אסור, ומינוי שיוצא תחת ידה הוא פסול. חתרנות זו מלבה את היצרים בציבור באופן שלא קיים בשום מדינה דמוקרטית. כך למשל, בנושא מינוי נציב שירות המדינה, ניסתה היועצת לכפות על הממשלה הליך מינוי חדש, שלא היה בעבר, ובו תוקנה לה עצמה שליטה מלאה!

ב. הפרת חובת אמון כמייצגת המדינה בערכאות :

היועצת אמונה על ייצוג הממשלה בערכאות, וליתן בכך ביטוי לאינטרס הציבורי כפי שבא לידי ביטוי בבחירות, במגבלות הדין. אין היא אמונה על התוויית המדיניות, אלא עליה לסייע בקידומה של המדיניות שמיישמת הממשלה הנבחרת במסגרת החוק. על-פי דו"ח ועדת שמגר, במקרה של חילוקי דעות בין הממשלה ליועצת, למעט במקרי קיצון בהם עמדת הממשלה מהווה אי-חוקיות עירומה, הסירוב להגן על עמדת הממשלה מחייב לאפשר לה ייצוג פרטי.

1.ב. סירוב לייצג את הממשלה נאמנה בערכאות :

היועצת סירבה להגן על עמדת הממשלה הנוכחית בערכאות ארבע עשרה פעמים בשנתיים הראשונות לכהונתה, לעומת שני מקרים בלבד בשש שנים שקדמו לכינון הממשלה הנוכחית. נתון זה כשלעצמו מעיד על קיומם של חילוקי דעות מהותיים וממושכים גם ברובד זה של תפקידה של היועצת. בולט

סירובה של היועצת להגן על תיקון חוק היסוד בנושא נבצרות רה"מ. אין זה סוד כי היועצת ראתה בנבצרות חרב מעל ראשו של רה"מ המכהן, אותה איימה להפעיל בשעת כושר, מעשה שהוא לא פחות מאשר שליחת יד בדמוקרטיה. שלילת "נשק" זה לא הייתה לרוחה, והיא סירבה להגן על תיקון זה (שדומה במאפייניו לתיקון ה-25 לחוקת ארה"ב) ואף דרשה את ביטולו, בעוד שהיועצת המשפטית של הכנסת ראתה בהסדר חוקי ולגיטימי. עמדת היועצת בעד ביטול התיקון הייתה כה קיצונית עד שכלל שופטי ההרכב בבג"צ, אחד עשר במספר, לא שעו לה. גם בנושא הקמת ועדת חקירה לאירועי טבח השבעה באוקטובר, סירבה היועצת להגן על עמדת הממשלה שלא להקים ועדה רק מכוח חוק ועדות חקירה, נוכח בעיה קשה של אמון הציבור במנגנון זה. היועצת גרסה כי ועדת חקירה ממלכתית היא המנגנון הייעודי "הייחודי" ההולם לחקר האירועים, וזאת, חרף פסיקה מפורשת של בג"צ, בה נקבע בדעת רוב, שאין מניעה משפטית לבחור בהקמת ועדת חקירה ממשלתית, ולא ממלכתית, גם בנושאים בעלי חשיבות ציבורית עליונה דוגמת מלחמת לבנון השנייה.

הנה כי כן, החלטת היועצת מתי לייצג את הממשלה ומתי לא מנותקת מהיתכנות משפטית לעשות כן. ברי כי קיימת היתכנות כזו כשיועצת משפטית אחרת כך סברה, וכשבג"צ בכבודו ובעצמו כך פסק. החלטתה של היועצת הנוכחית מושתתת על קריטריון פוליטי גרידא, וכל תכליתה היא לשרת את מתנגדי הממשלה בתחפושת של אשת מקצוע.

2.ב סיכול הליך נאות על-ידי סירוב לאפשר ייצוג פרטי:

היועצת מנעה ייצוג מן הממשלה מספר פעמים ובכך תרמה קשות לעוול עצום, לפיו עמדת ציבור הרוב בישראל מושתקת מלהישמע. עוול זה מתחדד שעה שבצד איסור ייצוג עמדתה של הממשלה הנבחרת, מתייצבת היועצת לצידם של העותרים, לעיתים ביתר שאת. פעמים אחרות התירה היועצת ייצוג פרטי להלכה, אולם מנעה אותו למעשה, כשהתירה אותו רגע לפני הדיון הקבוע.

בולט לרעה בנושא זה מינוייה של ד"ר אודליה מינס למ"מ יו"ר מועצת הרשות השנייה, בה סירבה היועצת לייצג את עמדת המדינה וסירבה להעניק לה זכות להישמע בטענת "אי חוקיות ברורה וגלויה" בעמדת הממשלה, ותוך ניסיון נפסד להמציא קריטריון חדש – סוגיה חוקתית או משטרית עקרונית – לשם היתר ייצוג פרטי. בסופו של דבר פסק בג"צ לטובת עמדת הממשלה, אף מבלי שזו יוצגה, תוך ביקורת חריפה על הסירוב להתיר לממשלה להשמיע את עמדתה ועל הניסיון להמציא עילה חדשה לשלילת ייצוג. לאור עמדת בג"צ ברור כי על נקלה יכלה היועצת להכשיר את המינוי של ד"ר מינס מהבחינה המשפטית. תחת זאת ביקשה לסכל את המינוי, תוך כדי השתקת הממשלה.

דברים אלו מעידים על שכרון כוח חריף והפרת חובת האמונים של היועצת לייצוג הממשלה נאמנה בערכאות.

3. ב. ייצוג כושל בידיעה ברורה:

הגדילה לעשות היועצת כאשר מצד אחד סירבה להגן על עמדת שר המשפטים, אך הודיעה שכן תייצגו, תוך הצגת עמדתה החולקת. דומה שאין הפרת אמונים בוטה יותר מעורך דין שמודיע לביהמ"ש שהוא מתנגד לחלוטין לעמדת לקוחו ולא מאפשר לו להציג בצורה נאותה. כלומר המייצג מציין מהי עמדת לקוחו בסתמיות מופגנת, ולא רק שלא תומך בה או מצדיק אותה, אלא מודיע שהוא מתנגד לה וכופר בה ומפליא בנימוקיו מדוע. כך נעשה בנושא הודעת שר המשפטים על כוונתו לא לכנס את הוועדה לבחירת שופטים עד לתיקון החקיקה בעניין הרכבה. תופעה זו חמורה אף מייצוג רשלני, שכן היא נעשית במזיד: היועצת הציגה בצורה לקונית את עמדת השר, וחרף העובדה שייצגה אותו, לא תמכה את טיעונו אלא הודיעה שהיא מתנגדת להם ואף ביקשה מבית המשפט להוציא צו על תנאי כנגד השר אותו היא "מייצגת"! שיבוש מערכות כולל זה לבדו מעיד עד כמה נטרפה דעתה של המערכת המשפטית בהנהגת היועצת במאבקה להכשלת הממשלה.

ג. שימוש לרעה בסמכות תביעה על-ידי מדיניות אכיפה בררנית ופוליטית:

היועצת מופקדת על אכיפת דיני העונשין והנחיית התביעה הכללית. היא הסמכות העליונה בהחלטות על פתיחת חקירה פלילית והגשת כתבי אישום. שלילת חירותו של אדם, ולעיתים עצם העמדתו לדין פלילי מייגע כשעננה מעל ראשו שנים רבות, היא קודש הקודשים של הפעלת כוח פנים-מדינתי. יש לנהוג בסמכות זו בהגינות ובצורה שוויונית. אכיפה בררנית ומוטה פוליטית היא הרעה החולה הגדולה ביותר בדמוקרטיה, ומהווה סכנה מוחשית וממשית לשלמות החברה הישראלית. אין אף עבירה אחרת בספר החוקים שנוקה החברתי עולה על הנזק שבאכיפה פוליטית מפלה. אין אף עבירה שמוטב לאוכפה בצורה סלקטיבית, אפילו מאשר לא לאוכפה בכלל.

ג.2. המחאה כנגד הרפורמה המשפטית:

מעולם בתולדות המדינה לא היו הפרות סדר כה אלימות כמו אלו שביצעו מתנגדי הרפורמה המשפטית – חסימות כבישים וצירים מרכזיים, חסימת נתב"ג, שביתות פרועות, הצתת אש והשחתת רכוש, פריצה למשרדי פורום קהלת, אלימות נגד שוטרים ואזרחים תמימים ועוד כהנה

וכהנה. בעבר – בהפגנות כנגד הסכמי אוסלו וההתנתקות, וכן מחאת עדת יוצאי אתיופיה וכל מחאה של הציבור החרדי – נקטה התביעה בישראל (והמשטרה בהנחייתה) יד קשה ובלתי מתפשרת כנגד המוחים. בוצעו מעצרים המוניים, לרבות עד תום הליכים, והוגשו מאות כתבי אישום, מבלי שהנאשמים ביצעו קורטוב ממעשיהם של מתנגדי הרפורמה. לא כן הפעם. מתנגדי הממשלה זכו לחסינות מוחלטת מראש התביעה, וגם לרוח גבית מדרבנת: "אין מחאה אפקטיבית מבלי לפגוע בסדר הציבורי", אמרה היועצת ב-9.7.2023, משל עמדה בראש מחנה המוחים, וכאילו תפקידה כראש התביעה הוא להבטיח את התנאים להצלחת המחאה כנגד הממשלה. אין מעילה קשה מזו בחובתה של היועצת לשלטון החוק. מעולם לא התקרבה ישראל יותר למשטר של "הפרדה משפטית" – דין אחד למחנה הממשלה ודין אחר למחנה מתנגדיה, כמו בתקופה זו.

3.ג. הסתה לאלימות:

ציבור מתנגדי הממשלה, בתקופת הרפורמה ועד ימים אלו ממש, נוקט בהסתה פרועה ברחובות, ברשתות החברתיות ובכלי התקשורת. הסתה העולה כדי קריאות לרצח כנגד שרי הממשלה והעומד בראשה בפרט. בעוד שבעבר נעצרה עורכת דין על שסיננה ליועמ"ש דאז, אביחי מנדלבליט, שלוש מילים "פרשת משפטים בושה", המסיתים המשולהבים בתקופת הממשלה הזו זוכים לרוב לעדנה ופטור גורף.

4.ג. סרבנות ומרי אזרחי:

דגש מיוחד ראוי לתת לתופעה של סרבנות בצה"ל וקריאות למרי אזרחי, כחלק מהמחאה נגד הרפורמה המשפטית. אנשי מילואים פירקו את צבא המילואים: טייסים, אנשי מודיעין, יוצאי יחידות מיוחדות – הכריזו בגאון, בגלוי, על סירובם לשרת בצבא, ואחרים, בכירים, עודדו והסיתו אותם לעשות זאת. היו שקראו למרי אזרחי – לא לשלם מיסים, למוטט את הכלכלה, לצור על הכנסת, איומים במלחמת אזרחים ועוד כהנה וכהנה דברי טירוף ושטנה. ודוק: אין מדובר בציבור שוליים עלום, אלא באנשים מרכזיים ובכירים, פריבילגיים בעלי שם והשפעה – משה יעלון, משה לדור, מרדכי קרמינצר, אהוד ברק, אהוד אולמרט ורבים אחרים.

כל אלו למעשה מעמידים אקדח לרקתה של המדינה: הבו לנו את מבוקשנו הפוליטי, או שנשאיר אתכם חסרי מגן לחסדי האויב. ואף על פי כן, אף אחד מהמארגנים, מהמסיתים, מהחתרנים, לא פגש את זרוע החוק. בימים ההם שלטון החוק נדם ומעל בחובתו המרכזית להבטחת שלום הציבור וביטחונו. גם עכשיו שבות ועולות הקריאות האלה ללא מורא וללא חשש, בעיצומה של מלחמה. על כל אלו אמונה היועצת.

ג.5 הדלפות לא חוקיות:

פעמים רבות הודלף מידע מדיונים חסויים של פורומים ביטחוניים – דוגמת הקבינט המדיני ביטחוני או ועדת חוץ וביטחון של הכנסת – לעיתים תוך פגיעה ביטחונית ממשית במדינה. אולם כל אימת שרה"מ, מזכיר הממשלה, יו"ר הכנסת ואחרים בממשלה ביקשו את חקירתן של עבירות אלה, נתקלו בחומה בצורה, במנעד שבין סחבת ושיהוי לבין התעלמות רבתי. לעומת זאת, בפעם היחידה שהודלף מידע לרה"מ עצמו על ידי איש המילואים ארי רוזנפלד באמצעות עובד לשכת רה"מ אלי פלדשטיין, נעצרו השניים וקיבלו יחס של אחרוני הפושעים, תוך מניעת מפגש עם עורך דין וייחוס עבירות החמורות ביותר בספר החוקים, מדיניות איפה ואיפה זועקת לשמיים.

ד. מעילה באינטרס הציבורי וריסוק שלטון החוק:

חובתה של היועצת לקדם את האינטרס הציבורי ולשמור על שלטון החוק מהווה עיקרון-על, לאורו עליה לפעול בשלושת רבדי תפקידה שפורטו לעיל. ברי כי אכיפה מפלה-פוליטית של הדין כתובעת ראשית, הכנסת שיקולים פוליטיים זרים בכל צעד ושעל במלאכת הייעוץ והסירוב השיטתי לייצוג נאמן בערכאות לממשלה שרוב הציבור בישראל בחר כדין – מועלת באינטרס הציבורי ועושה פלסתר את שלטון החוק.

ואולם בנוסף לכל האמור לעיל בהקשר זה, ניתן להצביע על מקרים כלליים בהם לא רק שלא קידמה היועצת את האינטרס הציבורי ולא שמרה על שלטון החוק, אלא חיבלה בשניהם:

1.ד שביתות פוליטיות:

ההסתדרות הרפואית וההסתדרות הכללית פתחו בשביתה פוליטית לא חוקית, בשני מקרים שונים, כנגד מדיניות הממשלה. היועצת נקטה בטקטיקה שכבר הוזכרה לעיל: סחבת ושיהוי, ונמנעה כמה שיכלה מהגשת בקשה לצווי מניעה בבית הדין לעבודה אף שהתערבותה הדחופה נדרשה על אתר. טקטיקה זו ייתרה את הדיון בבית הדין במקרה אחד, ובמקרה השני הביאה להפסקת השביתה סמוך מאוד למועד שבו היתה אמורה להיפסק ממילא, תוך קביעה ברורה של בית הדין שהשביתה איננה חוקית אלא פוליטית.

2.ד התעלמות מפניות הכנסת והשרים:

ועדת חוקה, חוק ומשפט זו הזמינה את היועצת פעמים רבות להופיע בפניה, שר המשפטים פנה אל היועצת פעמים רבות בנושאים מגוונים, ופניותיו נותרות מיותמות, וכך גם פניותיו של יו"ר הכנסת ושרים אחרים. התעלמויות אלו – בניגוד לחובתה בתקשי"ר – מחדדת את התובנה לפיה היועצת אינה רואה עצמה כפופה לחוק ובוודאי לא רואה עצמה עזר כנגדה של הממשלה, אלא היא פשוט נגדה של הממשלה ואין כל אפשרות לשיתוף פעולה עימה בנסיבות אלה.

3.ד השימוש ברוגלות:

היועצת מתנגדת לעבודה של ועדת בדיקה ממשלתית בעניין הרוגלות, באופן הנגוע בניגוד עניינים קיצוני נוכח השימוש הלא חוקי לכאורה שנעשה ברוגלות בתיקים פליליים בעבר. יתרה מכך, כשניסתה הממשלה לקדם חקיקה שתכשיר את השימוש ברוגלות – כלי חודרני ופוגעני בזכויות הפרט – כחלק מהמאבק בפשיעה מאורגנת סירבה היועצת, והתנתה את הסכמתה בהיתר לעשיית שימוש ברוגלות גם בעניינים שאינם נוגעים לפשיעה המאורגנת. קשה לחשוב על פגיעות קשות מאלו בשלטון החוק ואינטרס הציבור.

4.ד ועדת חקירה מכוח עקרון המשלימות:

על מנת לייתר את ההליכים כנגד מדינת ישראל וראשיה בביה"ד הבינ"ל בהאג, ביקשה הממשלה להקים ועדת בדיקה ממשלתית במתכונת שתענה על עקרון המשלימות. היועצת סירבה ודבקה בהקמת ועדת חקירה אך ורק מכוח חוק ועדות חקירה, למרות שניסיון העבר עם ועדת וינוגרד וועדת טירקל – שהוקמו בידי הממשלה – מלמד שהללו נתפסו כעצמאיות ובלתי תלויות. עד כדי כך הטייתה הפוליטית עזה, שהיועצת העדיפה שלא תוקם ועדה כלל – דבר שתרים להוצאת צווי מעצר כנגד רה"מ בנימין נתניהו ושר הביטחון דאז יואב גלנט – ובלבד שלא תוקם ועדה שבה למערכת המשפט אין שליטה מלאה. בכך מעלה היועצת בחובתה לשמור על האינטרס הציבורי של מדינת ישראל ותרמה תרומה מכרעת לעוול הנורא שמקדם ביה"ד בהאג כנגד ראשי המדינה ולוחמיה, המחרפים נפשם במלחמה שאין מוצדקת ממנה.

ה. העדר טיפול בפשיעה המאורגנת ובפרט בטיפול בפשיעה בחברה הערבית:

היועצת עומדת בראש צוות העל לטיפול בנושא. היועצת מיעטה לכנס את הצוות, הערימה קשיים על חקיקה דרושה ובכך פגעה במאמץ הממשלתי להתמודדות עם אתגר גדול וחשוב זה.

מבוא

9. מיומה הראשון של הממשלה הנוכחית, בצער רב יש לומר, **היועצת מכהנת כידה הארוכה של האופוזיציה**, באופן שחורג מאופן העבודה של היועצים המשפטיים שהיו לפניה, באופן שהפוך לעבודה מול הממשלה ה-36, ובאופן שמכשיל את העבודה של הממשלה הנוכחית.
10. יתר על כן, היועצת אוכפת את הדין באופן בררני, פועלת בעניינים שבהם היא נמצאת בניגוד עניינים ואף בדרך שפוגעת בביטחון המדינה.
11. בהתאם להחלטת הממשלה מס' 2274 מיום 28.8.2000 ואשר פורסמה ברשומות ביום 20.9.2000 (להלן: "**החלטת הממשלה**"), הממשלה רשאית, בהתייעצות עם הוועדה המייעצת לבדיקת מינויי בכירים בשירות המדינה (להלן: "**ועדת המינויים**"), להפסיק את כהונתו של היועץ המשפטי לממשלה - בין השאר - באחת מאלה:
- קיימים חילוקי דעות מהותיים ומושכים בין הממשלה ובין היועץ המשפטי, היוצרים מצב המונע שיתוף פעולה יעיל;
 - היועץ המשפטי עשה מעשה שאינו הולם את מעמדו;
12. נוכח האמור לעיל, קיבל פורום ראשי מפלגות הקואליציה החלטה חריגה המנחה אותי להביא בפני הממשלה הצעה להבעת אי אמון ביועצת המשפטית לממשלה, וזאת בעקבות אין ספור טענות שהועלו בעניין זה על ידי שרים רבים, לרבות בישיבות ממשלה שהתקיימו בחודשים האחרונים, ונוכח מכתבו של השר קרעי עליו חתמו מספר דו ספרתי של שרים.
13. ההצעה המובאת בפני הממשלה, הינה הצעה להביע אי אמון ביועצת המשפטית לממשלה, ובכוחה להוות את ראשיתו של ההליך להחלפת היועצת בהתאם להוראות שנקבעו בהחלטת הממשלה.
14. היועץ המשפטי לממשלה מחזיק בידיו סמכויות רבות ומרחיקות לכת שאין להם אח ורע בעולם. דווקא משום סמכויותיו הרבות והעוצמה שבידיו, המשתרעת על כל תחומי המשפט ותחומי העשייה המשפטית והעשייה הממשלתית, מן העולם הפלילי ועד העולם האזרחי, ישנה חשיבות עליונה לכך שעבודתו תעשה באופן מקצועי וללא ערבוב שיקולים של אג'נדה פוליטית אישית או פעולה בניגוד עניינים.

15. לא כך נוהגת היועצת בממשלה הנוכחית. התנהלותה הביאה למצב חסר תקדים שבו רבים מאוד משרי הממשלה מביעים חוסר אמון מוחלט ביועצת, אינם יכולים להיעזר בה לשם קידום מדיניותם, אינם יכולים להיוועץ בה כפי שהיה נהוג לאורך שנים ומוצאים את עצמם במצב בו מדיניותם ומדיניות הממשלה מסוכלים על ידי היועצת פעם אחר פעם.
16. למרבה הצער, אין מדובר באירוע בודד, או במספר מצומצם של מקרים. מדובר בהתנהלות שיטתית הפוגעת אנושות בעבודת הממשלה ואשר יש בה משום שיבוש מוחלט של מארג היחסים שבין הממשלה ושריה לבין היועצת.
17. **הממשלה נדרשת – בכדי לממש את מדיניותה בהתאם לדין – למנות יועץ משפטי שימלא את תפקידו נאמנה בהתאם לכל הגדרת תפקידו כפי שנקבע בוועדת שמגר, ואומץ בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה. הדברים מקבלים משנה תוקף נוכח צוק העיתים בו נמצאת מדינת ישראל מאז טבח השבעה באוקטובר, והמלחמה הרב-זירתית הארוכה בה מצויה מדינת ישראל אשר מחייבת את כל זרועות השלטון לשיתוף פעולה מלא על מנת שממשלת ישראל תוכל לממש את מדיניותה ולהתמודד עם כל האתגרים שבפניה.**
18. נוכח האמור לעיל כפי שיפורט להלן במסמך זה, ובלית ברירה, מובאת בפני הממשלה הצעת ההחלטה כמפורט בראש מסמך זה.
19. על מנת להניח את התשתית העובדתית והמשפטית הנוגעת לעניין, יפורטו הדברים באופן הבא: נפתח בסקירת סמכויותיו ותפקידיו של היועץ המשפטי לממשלה, ולאחר מכן נדון במסגרת הנורמטיבית להבעת אי אמון והפסקת כהונת היועצת, לאחר מכן נדון בהתנהלות היועצת במהלך כהונת הממשלה ה-37, ונפרט את התנהלותה ביחס לכל אחד מתפקידיה. לאחר מכן נתייחס לפעולות היועצת שבוצעו בניגוד עניינים, להעדר פעולתה בנושא מניעת הפשיעה בחברה הערבית ובהמשך נתייחס להתנהלותה הבלתי ראויה של היועצת אשר הביאה לפגיעה חמורה בביטחון המדינה. בתום הדברים יובא פרק סיכום.

מסגרת נורמטיבית

תפקידיו וסמכויותיו של היועץ המשפטי לממשלה

22. בפתח דברינו לפרק זה יוער כי אין במסמך זה כדי לסקור את מלוא תפקידי היועץ המשפטי לממשלה. נתייחס להלן לתפקידיו העיקריים כפי שנקבעו בדו"ח ועדת שמגר.
23. על אף חשיבותו, אין חוק אחד המסדיר את מעמדו ותפקידיו של היועץ.
24. תפקידי היועץ המשפטי לממשלה מפורטים בהנחיה מס' 1.0000 להנחיות היועץ המשפטי לממשלה (המבוססות על המלצות ועדת שמגר) אשר מנתה את תפקידי היועץ המשפטי לממשלה:

- מתן ייעוץ משפטי לממשלה ולמשרדי הממשלה ;
 - ייצוג רשויות השלטון בערכאות המשפטיות ;
 - ראש התביעה הכללית מטעם המדינה (פרקליטות המדינה) ;
 - ייצוג האינטרס הציבורי ושמירה על קיום החוק ;
- *** הנחיה מס' 1.0000 להנחיות היועץ המשפטי לממשלה מצ"ב כנספח 3.

25. להלן נרחיב מעט באשר לתפקידים אלו.

ייעוץ משפטי לממשלה ולמשרדי הממשלה

26. על פי דו"ח ועדת שמגר בתחום הייעוץ המשפטי אין הוראות חוק הקובעות את מעמדו של היועץ המשפטי. בהסתמך על פסיקת בית המשפט העליון נקבע בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה כי על פי המסורת והנוהג בישראל הנחיות היועץ המשפטי לממשלה מחייבות את כל המערכת הממשלתית ופרשנותו של היועץ המשפטי לממשלה לחוק היא הפרשנות המוסמכת מבחינת רשויות השלטון כל עוד לא קבע בית המשפט אחרת.

ייצוג רשויות השלטון בערכאות המשפטיות

27. על פי הנוהג במדינת ישראל ועל פי הנחייה מס' 1.0000 להנחיות היועץ המשפטי לממשלה, היועץ המשפטי לממשלה נושא בחובת הייצוג של רשויות השלטון. אין ייצוג חיצוני אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה.

28. הפסיקה קבעה כי אם עמדת הממשלה היא בלתי חוקית, ואף לא ניתן למצוא דרך חוקית להגשים את מדיניות הממשלה – או אז יציג היועץ המשפטי לממשלה לבית המשפט עמדה המנוגדת לזו של הממשלה.

29. אמנם, בהקשר זה נדרשה ועדת שמגר לשאלה כיצד על היועץ המשפטי לנהוג כאשר הוא נדרש לייצג רשות בפני בית משפט ולהצדיק מטעמה פעולה, שהוא סבור שאינה חוקית או אינה הולמת את העקרונות החוקתיים של ישראל.

30. ועדת שמגר המליצה (סעיף 64(ג) לדו"ח) כי "במקרים בהם אין מדובר באי - חוקיות ברורה וגלויה, מן הנכון שהיועץ המשפטי יחליט על התרת ייצוגה של הרשות הממלכתית החולקת על דעתו, על ידי משפטן משירות הציבור או מן המגזר הפרטי, הנכון להציג טעמיה של הרשות הממלכתית בפני בית המשפט".

דו"ח ועדת שמגר מצ"ב כנספח 4.

ראש התביעה הכללית מטעם המדינה

31. כמי שעומד בראש התביעה הכללית, היועץ המשפטי לממשלה ממונה על פרקליטות המדינה, באמצעות פרקליט המדינה וכן מנחה את כל יתר זרועותיה של התביעה הכללית. היועץ המשפטי מופקד על אכיפת החוק והפעלת דיני העונשין, לרבות אחריות מקצועית על נציגי התביעה והופעתם בפני הערכאות המשפטיות. כמו כן, ליועץ המשפטי לממשלה סמכויות שונות על פי דין בתחום הפלילי.

ייצוג האינטרס הציבורי ושמירה על קיום החוק

32. היועץ המשפטי לממשלה הוא בעל סמכויות שונות ומגוונות על פי שורה ארוכה של דינים והוא מופקד על האינטרס הציבורי. היועץ מופקד על שלטון החוק ובין השאר מופקד על שמירתו וייעול מערכות הפעולה הקשורות בו על ידי הנחיות בהן נקבע דפוסים של ניהול ענייני המדינה.

עילות להפסקת כהונה

33. בדו"ח ועדת שמגר יוחדו המלצות מפורטות הנוגעות להבעת אי אמון והפסקת כהונתו של היועץ המשפטי לממשלה. על פי סעיף 63(ג) לדו"ח, ועדת שמגר המליצה לאמץ את השיטה העולה מהוראותיו של סעיף 14 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981- היינו, כי הממשלה, שלה נתונה הסמכות למנות את היועץ המשפטי לממשלה, הסמכות גם לפטר.

(ג) לגופו של עניין, אנו מציעים לאמץ את השיטה העולה מהוראותיו של סעיף 14 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981, היינו, כי הסמכה לעשות מינוי משמעה גם הסמכה להתלות את תוקפו, לבטלו, לפטר את מי שנתמנה או להשעותו מתפקידו. במילים אחרות, מי שמוסמך למנות גם מוסמך לפטר.

34. ועדת שמגר המליצה בנוסף כי ההליך המשולב של בדיקת התאמה למינוי על ידי הוועדה המקצועית ומינוי על ידי הממשלה ישמש כקו מנחה גם בהליך הפוך של הפסקת כהונה בשינויים הנובעים מן העניין. קרי, כאשר הממשלה מתכננת הפסקת כהונה של היועץ המשפטי, יפנה שר המשפטים לוועדה המקצועית - ציבורית כדי לקיים עימה התייעצות (להבדיל ממתן אישור) ולהשאיר בידי הממשלה את ההחלטה הסופית בדבר הפסקת הכהונה (לאחר מתן זכות ליועץ המשפטי לקיים שימוע בפני הוועדה ובפני הממשלה).

36. בהתאם לסעיף 63(ה) לדו"ח, ועדת שמגר סברה כי משקלם המצטבר של חוות הדעת של הוועדה, השימוע ותגובת דעת הקהל יהוו גורמים משפיעים ומספיקים לשם מניעת הפסקת הכהונה בנסיבות בלתי ראויות.

(ה) לא הצענו כי הפסקת הכהונה או ההשעיה יהיו טעונים אישור מראש של הוועדה האמורה, להבדיל מהתייעצות עימה. הטעם לכך הוא כי יש להשאיר בידי הממשלה את ההחלטה הסופית בדבר המשך כהונת היועץ המשפטי, בעיקר כאשר נוצר מצב בו אי-אפשר לקיים שיתוף פעולה יעיל. משקלם המצטבר של הבעת הדעה של הוועדה, השימוע ותגובת דעת הקהל יהוו גורמים משפיעים מספיקים לשם מניעת שימוש בסמכות הפסקת הכהונה בנסיבות בלתי-ראויות.

37. בהתאם לכך, ביום 28.8.2000 התקבלה החלטת הממשלה שבה אומצו המלצות שונות מדו"ח ועדת שמגר, ובהן זו העוסקת בהעברת היועץ המשפטי לממשלה מתפקידו.

*** החלטת הממשלה מס' 2274 מצ"ב כנספח 5.

38. בהתאם לסעיף 26(א) להחלטת הממשלה, הממשלה רשאית, בהתייעצות עם ועדת המינויים, להפסיק את כהונתו של היועץ המשפטי לממשלה באחת מאלה:

(1) קיימים חילוקי דעות מהותיים וממושכים בין הממשלה ובין היועץ

המשפטי, היוצרים מצב המונע שיתוף פעולה יעיל;

(2) היועץ המשפטי עשה מעשה שאינו הולם את מעמדו;

(3) ...

(4) ...

39. לזאת יש להוסיף את הפרוצדורה הנדרשת אשר נקבעה ובכללה מתן זכות שימוע ליועץ המשפטי ופניה לוועדת המינויים - סעיף 27 להחלטת הממשלה מוסיף וקובע כי הבעת אי אמון והפסקת כהונת היועץ המשפטי לממשלה בהתאם לסעיף 26, תבוצע בדרך הבאה:

(1) הנושא יובא בידי שר המשפטים, בכתב, לפני הועדה, שתקיים

התייעצות בענין, לפני הבאתו לממשלה: הועדה תגבש את עמדתה לאחר

שנתנה ליועץ המשפטי לממשלה הזדמנות להשמיע את דברו בפניה, ותגיש

לממשלה את מסקנותיה בכתב.

(2) ליועץ המשפטי תהיה זכות שימוע גם בפני הממשלה או בפני ועדת שרים

שהיא מינתה למטרה זו"

40. עיינו רואות, כי הממשלה לא קיבלה את המלצות ועדת שמגר כלשונן אלא החליטה להחמיר ולהציב רף גבוה יותר בכדי להפסיק את כהונת היועץ המשפטי. קרי, הממשלה החמירה וקבעה כי ישנו צורך בחילוקי דעות מהותיים וממושכים, בעוד ועדת שמגר המליצה כי בקיומם של חילוקי דעות **(בלבד - הח"מ)** בין הממשלה לבין היועץ היוצרים מצב בו נמנע שיתוף פעולה יעיל.

41. הינה כי כן, ועדת שמגר ראתה את אפשרות הבעת אי אמון והפסקת כהונת היועץ המשפטי כאפשרות נתונה, כל עוד היא מתבצעת בהתאם לדין ובהתאם למנגנוני ההגנה והריסון עליהם המליצה.

42. בהתקיים חילוקי דעות מהותיים וממושכים בין הממשלה ובין היועץ המשפטי, המגיעים עד כדי מצב המונע שיתוף פעולה יעיל או לחלופין כאשר היועץ המשפטי מתנהל ופועל באופן שאינו הולם את מעמדו – מוסמך שר המשפטים לפנות לוועדת המינויים בכתב בבקשה לקיים התייעצות בנוגע להפסקת תפקידה של היועצת והממשלה יכולה להחליט אם להפסיק את כהונת היועצת אם לאו.

43. וזאת יש לציין, כי כאשר מתקיימות נסיבות כה חמורות העולות עד כדי שיתוק של עבודת הממשלה ניתן לומר כי הממשלה נדרשת להפסיק את כהונת היועצת, על מנת להבטיח את יכולתה לפעול, ולממש את המנדט הדמוקרטי שניתן לה.

44. לאחר שסקרנו את תפקידיו של היועץ המשפטי לממשלה ולאחר שפירטנו את המקור הנורמטיבי בקשר להבעת אי אמון ולהפסקת כהונתה של היועצת בידי הממשלה, נבחן את פעולותיה הקונקרטיות של היועצת אשר יש בהן כדי ללמד אם הן מקימות עילה להבעת אי אמון בה ולהפסקת כהונתה.

התנהלות ופעולות היועצת המשפטית לממשלה

השוואת פעולות היועצת כנגד הממשלה הנוכחית בהשוואה לממשלות קודמות

45. בטרם נבחן את עיקר פעולותיה יש לציין כי היועצת הנוכחית מונתה לתפקידה ביום 7.2.2022 וכיהנה תחת ממשלת ישראל ה- 36 (שבמהלך חלק מכהונתה היוותה ממשלת מעבר) בראשותם של מר נפתלי בנט ואחריו מר יאיר לפיד.

46. מיד לאחר אישור מינויה בידי הממשלה הקודמת, ציין מר נפתלי בנט מדוע נבחרה עו"ד גלי בהרב-מיארה לכהונת היועצת:

"התפקיד היסודי של היועמ"ש לממשלה הוא לסייע לממשלה לממש את המדיניות שלה במסגרת מגבלות החוק", הוסיף. "הממשלה כאן בשביל למשול, לתפקד, להביא תועלת לאזרחי המדינה ולקחת את מדינת ישראל קדימה".

*** הודעת מזכיר הממשלה מיום 7.2.2022 מצ"ב כנספח 6

47. ואכן, היועצת לא אכזבה!

48. הממשלה הקודמת – כפי שעמד על כך מזכיר הממשלה הנוכחית - העבירה מספר עצום של החלטות ללא מניעה משפטית אחת - ביניהן החלטות אשר משכו תשומת לב ציבורית רחבה ועמדו במחלוקת ציבורית כגון מינוי כב' השופט (בדימוס) מני מזוז ליו"ר הועדה למינוי בכירים לתקופה שאינה קצובה (מינוי שהתבטל לבסוף עקב עתירה שהוגשה בעניין על ידי בג"ץ 5403-22 לביא, זכויות אזרח, מינהל תקין ועידוד ההתיישבות נ' ראש הממשלה, מינוי הרמטכ"ל (הנוכחי) על ידי ממשלת מעבר בניגוד לכללי הריסון החלים על ממשלת מעבר, וחתימה על הסכם הגבול הימי עם מדינת לבנון על ידי ממשלת מעבר, ומבלי להביאו לאישור הכנסת, ועוד החלטות רבות כעולה מפרוטוקול החלטת ממשלה מס' 2129 מיום 11.8.2024.

גם בממשלה הקודמת העבירו כ-2,000 החלטות, אך לא קרה אפילו פעם אחת שהייעוץ המשפטי לממשלה טען ל"מניעה משפטית" אף כאשר התקבלו הצעות החלטה קיצוניות כמו העברת שטח טריטוריאלי ימי של ישראל ללבנון ללא אישור של הכנסת או החלטה למנות בממשלת מעבר את שופט בית המשפט העליון בדימוס מני מזוז לתפקיד יו"ר הוועדה המייעצת ל-8 שנים, החלטה שבג"ץ ביטל.

*** מתוך החלטה מס' 2129 של הממשלה מיום 11.8.24 מצ"ב כנספח 7.

49. מסמך זה אינו עוסק בפעולותיה ובהחלטותיה של היועצת בתקופת הממשלה הקודמת אך יש בנתונים אלו בכדי ללמד על דרך פועלה של היועצת כ- 'גורם מאפשר' ועל האמון הרב ששרר בין היועצת לממשלה הקודמת, בכדי להוות **נקודת ייחוס** בקשר למערכת היחסים בין היועצת לממשלה הנוכחית.
50. ובכן, מבחינה של פעולותיה והחלטותיה של היועצת למן השבעת ממשלת ישראל ה- 37 (הממשלה הנוכחית) ביום 29.12.2022, נראה כי חל שינוי רב, הופכי ממש, בדרך פעולותיה של היועצת. היועצת בולמת פעמים רבות החלטות ממשלה, היא כבר איננה מהווה 'גורם מאפשר' ולא שורר אמון בין היועצת לבין רבים מאוד מחברי הממשלה.
51. מזכיר הממשלה עמד על הדברים בפתח ישיבת הממשלה ביום 11.8.2024 ונוכח חשיבותם, ראוי לצייןם ככתבם וכלשונם :

בפתח הדיון משיב מזכיר הממשלה למכתבים של הייעוץ המשפטי לממשלה ואומר כי העימות המתקשר המתנהל בעצימות גבוהה בשבוע החולף בין הייעוץ המשפטי לממשלה לבינו כמזכיר הממשלה מבטא מחלוקת עקרונית בין הממשלה הנבחרת לבין הייעוץ המשפטי לממשלה.

מדובר במחלוקת על זכותה וחובתה של הממשלה הנבחרת להתוות את מדיניותה – שזו נשמת אפה של הדמוקרטיה.

לייעוץ המשפטי תפקיד חיוני בפעילותה התקינה של הממשלה וכך גם למזכיר הממשלה. לאחרונה מתבצעים ניסיונות חסרי תקדים של הייעוץ המשפטי לשלול מן הממשלה את הסמכות והאחריות המסורות לה בדיון להעביר הצעות החלטה, וזאת בניגוד גמור לאיזון שהתקיים כאן בכל הממשלות הקודמות.

השיטה שנבחרה על ידי הייעוץ המשפטי לממשלה למנוע מהממשלה לממש את מדיניותה היא בדרך של קביעת "מניעות משפטיות" סדרתיות להצעות החלטה אף שאינן סותרות חוק או פסיקה של בג"ץ.

מזכיר הממשלה מוסיף כי אף שההתמחות שלו היא במשפט מנהלי, הוא אינו מפיק שום חוות דעת משפטיות, אך בהחלט מגיב כנועץ לאותו ייעוץ שהממשלה מקבלת, הוא מקשה קושיות ועומד על הבעייתיות התקדימית שבכל נושא לגופו. הטענה שאסור לנועץ אפילו להגיב ליועץ היא מופרכת ורק מבטאת הודאה של היועץ בבעייתיות של קביעותיו לגופן.

ובהמשך :

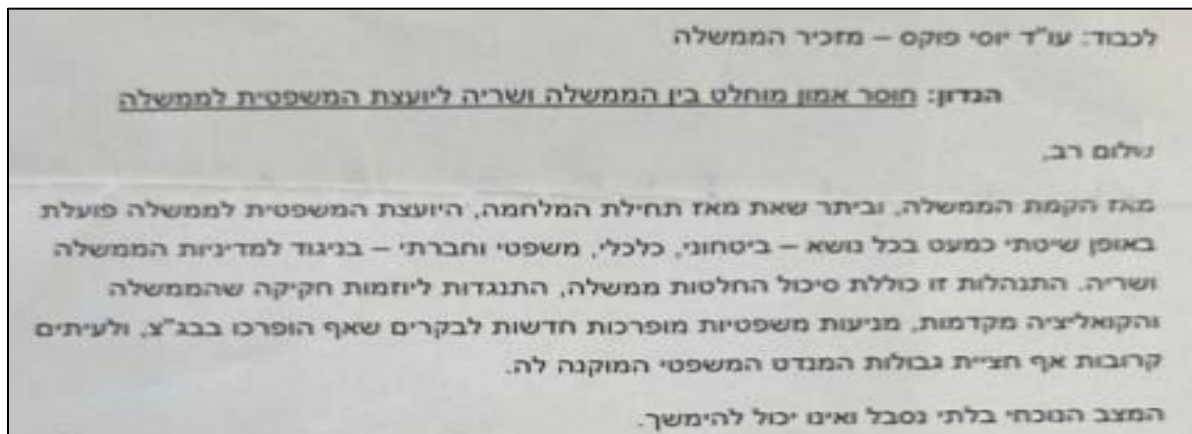
מזכיר הממשלה אומר כי טרם התרגלנו למציאות המופרכת שלעיתים היועצת מקיימת הליך בפני בג"ץ שבו היא מייצגת את הממשלה באופן הפוך מעמדתה ובית המשפט נדרש "להכריע" בין שתי עמדות זהות: של העותרים ושל היועצת שמסכימה איתם וכי השבוע היועצת מבקשת לחדש שאפילו במסגרת השיח בתוך הממשלה – אסור לבעלי התפקידים בממשלה לענות לה בתירוץ שתשובת הנועץ היא עצמה ייעוץ ולכן חסרת סמכות. מזכיר הממשלה, כמו כל אחד אחר מבעלי התפקידים בממשלה, לא חורג מסמכותו כאשר הוא משיב כנועץ ליועצת. הוא ממלא בכך את חובתו.

עוד מציין כי כמי שמופקד מטעם הממשלה וראש הממשלה על סדר יומה של הממשלה, הוא מקבל בתדירות בלתי מתקבלת על הדעת חוות דעת משפטיות שכוללות "מניעות משפטיות" תקדימיות על הצעות החלטה שלא חרגו מהחוק או הפסיקה, או עיכוב ממושך בקבלת חוות דעת משפטית כדי שהממשלה לא תוכל להעלות הצעת החלטה מסוימת לממשלה, או הנחיות שונות שסותרות את התקנון לעבודת הממשלה, כמו למשל הנחיה לא לקבל החלטה מסוימת לפי סעיף 19(א) בתקנון לעבודת הממשלה (במשאל טלפוני), אף שראש הממשלה סבור שההחלטה דחופה, ובהתאם לסעיף זה הוא הגורם הקובע את הדחיפות.

מזכיר הממשלה מתייחס להודעות הדוברות של היועצת המשפטית נגד הממשלה בשבוע האחרון שבהן נטען כי בשל התנהלות בלתי תקינה של הממשלה, בג"ץ מבטל החלטות שמתקבלות על ידיה ומציין כי מאז כינונה של הממשלה העבירה הממשלה למעלה מ-2,000 החלטות, מתוכן בג"ץ ביטל שתי החלטות באותו נושא של חוק הגיוס:

*** פרוטוקול החלטה מספר 2129 של הממשלה מיום 11.8.2024 ראו נספח 7.

52. התנהלותה של היועצת הביאה מספר גדול מאוד מחברי הממשלה לפנות באופן חסר תקדים למוזכיר הממשלה ולמחות באופן חריף על התנהלותה של היועצת אשר באופן שיטתי פועלת כמעט בכל נושא: ביטחוני, כלכלי, משפטי וחברתי – בניגוד למדיניות הממשלה ושריה.

*** מכתב שר התקשורת מיום 19.11.2024 ראו נספח 1.

53. יוטעם, על אף שברור כי חילוקי הדעות המהותיים והממושכים בין הממשלה ובין היועצת וחוסר האמון המהותי שנוצר בין רבים מהשרים לבין היועצת נעוצים בהתנהלותה הפסולה של היועצת הרי **שלצורך הבעת אי אמון ביועצת אין כלל צורך להידרש לשאלת ה"אשמה"**, ולבחון מי הצד ה"צודק" בחילוקי הדעות המהותיים בין הממשלה ובין היועצת. די בהצבעה על קיומם של חילוקי דעות מהותיים ומתמשכים כפי שאכן שוררים כיום.

54. להלן, נסקור את התנהלותה של היועצת מאז כינון הממשלה ה- 37 באשר להחלטות והפעולות שביצעה במסגרת כל אחד מארבעת תפקידיה: ייעוץ משפטי לממשלה; ייצוג הממשלה בערכאות; תובעת כללית; ייצוג האינטרס הציבורי ושמירה על קיום החוק.

התנהלות בלתי ראויה של היועצת – אינה נותנת ייעוץ משפטי כנדרש, מסכלת חקיקה,

מונעת קידום יוזמות של הממשלה

55. על אף שמשרת היועץ המשפטי לממשלה אינה משרת אמון, ברי לכל כי מערכת היחסים בין הממשלה ושריה לבין היועצת חייבת להיות מושתתת על אמון.
56. אולם היועצת אינה מנסה לפעול ליצירת אמון בין הצדדים. הפוך מכך - היועצת לא חסכה למן תחילת כהונת הממשלה הנוכחית כל מאמץ ליצור קרע במערכת היחסים בין הממשלה לביתה.
57. וזאת יש להבין, מהותו וחובתו של הייעוץ המשפטי הם לאפשר ולסייע לממשלה לממש את מדיניותה בתוך גבולות החוק. מטבע הדברים, החוק נתון לפרשנות וזה תפקידו של היועץ כפרשן המוסמך למצוא את הדרכים בהן ניתן לאפשר לממש את מדיניות הממשלה הנבחרת.
58. סוגיות שהן במחלוקת ציבורית הינן הבסיס הציבורי אשר לשמו נבחרת ממשלה. ברי כי מחלוקת ציבורית איננה מהווה מניעות משפטית. ההפך הוא הנכון, הממשלה נבחרת בין היתר על מנת לקדם פעולות המצויות במחלוקת ציבורית עזה. תפקידה של היועצת איננו משתנה אך בגלל האופי השנוי במחלוקת של הסוגייה.
59. כפי שידוע לכל, היועצת מונתה על ידי הממשלה ה-36, תוך שהיא הציגה כי משנתה מבוססת על מתן 'ייעוץ מאפשר', ובנאום כניסתה לתפקיד אמרה: "הייעוץ המשפטי אינו קובע את מדיניות הממשלה. זה תפקידם של נבחרי הציבור. תפקידנו הוא להקנות לדרג למדיני ולגורמים המקצועיים ברשות המבצעת את הכלים המשפטיים על מנת להגשים את מדיניותם ולמלא את תפקידם" (נאום פתיחה של היועצת מיום 2.2.2022, יום לאחר מינויה לתפקיד, כאמור, בממשלה ה-36 בראשות מר נפתלי בנט).

*** נאום היועצת מיום 2.2.2022 מצ"ב כנספח 8.

60. באופן חסר תקדים בהיסטוריה של הדמוקרטיה הישראלית, בכל נושא המצוי בליבת מחלוקת ציבורית, היועצת שוב ושוב, בכוונת מכוון ובשיטתיות, מסכלת כל קידום של מדיניות הממשלה הנבחרת בשלל דרכים.
61. מדובר בפעולה שיטתית של היועצת אשר אינה מנסה כלל למצוא פתרונות משפטיים אשר יהיה בהם כדי לסייע לממש את מדיניות הממשלה, גם אם רק בקירוב או במתן אלטרנטיבות מאפשרות.

62. בכך למעשה מקדמת היועצת את מדיניות האופוזיציה, תוך אימוץ פרשנות משפטית דחוקה ולא הכרחית. היועצת משתמשת כלאחר יד ובתדירות שאין שני לה, ב"נשק יום הדין" של קביעת נושא כבעל מניעות משפטית.

היועצת מונעת קידום של תזכירי חוק ויוזמות של הממשלה

63. היועצת באופן שיטתי נמנעת מלקדם יוזמות חקיקה ממשלתיות שלא לטעמה תוך שימוש לרעה בשליטתה בהליך הטכני של הגשת תזכירי חוק. בכך הפכה היועצת את עצמה לשחקן 'וטו' ביחס להליכי חקיקה, והחליפה את הכובע הייעוצי בכובע של פוסק אחרון בענייני מדיניות.

64. האמור נכון ביחס להחלטות ממשלה אשר מבקשים שרי הממשלה ליזום ואשר היועצת פועלת לא אחת לסיכולן.

65. אי שיתוף הפעולה משתקף באופן בולט בכך שהיועצת מונעת מהממשלה לפרסם תזכירי חוק ולהניח על שולחן הכנסת הצעות חוק ממשלתיות, וכן מונעת התקנת תקנות שיוזמים שרי הממשלה – דבר חריג שלא זכור כמותו.

66. כך, היועצת גררה רגליים וסירבה לקדם תזכיר חוק לביטול אזרחות או תושבות בגין מעשה שנעשה בעת מצב מיוחד בעורף (תיקוני חקיקה), התשפ"ד-2023 ואשר הובילה את שר הפנים לפנות ביום 24.11.2023 אל היועצת המשפטית, נוכח התנהלותה הפסולה בדברים הבאים.

חרף הדחיפות הרבה שאני רואה בהצעת החוק, בשל התעקשות הייעוץ המשפטי תזכיר החוק הופץ לתקופה ארוכה של שלושה שבועות ללא כל קיצור, בניגוד למקובל בתקופת מלחמה. זאת על מנת לאפשר את מלוא הדיון והשיח הנדרש בתקופה זו על-מנת לקדמו. רק אתמול, ביום האחרון להפצת התזכיר כינס המשנה ליועצת המשפטית לממשלה דיון בנושא התזכיר והעלה "קשיים משפטיים" רבים בעניינו. אני יכול לקבל זאת.

*** העתק פנייתו של שר הפנים מיום 24.11.2023 מצ"ב כנספח 9.

67. כמו כן, היועצת מתעלמת עד ליום זה (למעלה מארבעה חודשים) מפנייתו של שר המשפטים אליה ביום 31.10.2024, על מנת שזו תעביר אליו בדחיפות נוסח תזכיר חוק שיקבע כי פעולות של אזרחים ישראלים לשם קידום ועידוד הטלת סנקציות בינלאומיות על ישראל, על מנהיגיה, על אנשי כוחות הביטחון ועל אזרחי ישראל תהווה עבירה פלילית שבצידה מאסר זאת, על רקע דבריו של מו"ל עיתון הארץ אשר קרא בחו"ל להטיל סנקציות על מדינת ישראל ומנהיגיה:

3. לטכח כל זאת, אבקש כי תעבירי אליי בדחיפות נוסח תזכיר חוק, שיקבע כי פעולות של אזרחים ישראלים לשם קידום או עידוד הטלת סנקציות בינלאומיות על ישראל, על מנהיגיה, על אנשי כוחות הבטחון ועל אזרחי ישראל, תהווה עבירה פלילית שבצדה עונש מאסר של עשר שנים. עוד אבקש כי עבירה כאמור בשעת מלחמה תהווה נסיבה מחמירה שתאפשר הכפלת העונש.

*** העתק פנייתו של שר המשפטים מיום 31.10.2024 מצ"ב כנספח 10.

68. היועצת אף התעלמה מפניותיו רבות של שר המשפטים להנחת תזכיר חוק לשינוי הרכב הוועדה לבחירת שופטים ולהנחת תזכיר חוק לשינוי עילת הסבירות. כל זאת במשך שנתיים ימים ועד לעצם היום הזה.
69. כמו כן היועצת גוררת רגליים ונמנעת לקדם הגשת מתווה בנושא קידום החוק משמורת בקהילה. כך ובין היתר, בפגישה ביום 11.8.2024 בין שר המשפטים והיועצת נקבע כי בתוך שבועיים (קרי, עד ליום 25.8.2024) יוגש מתווה בנושא זה אך עד כה היועצת טרם הואילה בטובה – לקיים את שסוכם.
70. בנוסף, היועצת 'תוקעת מקלות בגלגלים' ומונעת לקדם מספר יוזמות שבסמכותו של שר החינוך ביניהן מניעת החלת רפורמת אופק חדש על רשתות החינוך ועל המוכש"ר; מניעת שימוש בכספי תמיכות שהוקפאו בעקבות בג"ץ חוק הגיוס; הערמת קשיים בניהול וייצוג עמדת משרד החינוך על ידי הפרקליטות שהוגשה בעניין תקצוב מוסדות הפטור; דחיית טיפול ושיהוי בבקשת משרד החינוך והשרים למתן אישור להצעת תיקון למבחני התמיכה במוסדות תורניים לאברכים.
71. בגין התנהלותה זו של היועצת פנה שר החינוך לשר המשפטים ביום 27.11.2024:

שלום רב,

הנדון: התנהלותה של היועצת המשפטית לממשלה

אני פונה אליך בעניין חשוב ומטריד שמעסיק אותי בתקופה האחרונה. כשר החינוך, אני מוצא את עצמי נתקל בקשיים בלתי סבירים ובחוסר ייצוג בולט מצד הייעוץ המשפטי לממשלה בנוגע למספר סוגיות קריטיות הקשורות לפעילות משרד החינוך, ויש בהן השלכות משמעותיות עבור מערכת החינוך והציבור הרחב.

*** העתק מכתבו של שר החינוך מיום 27.11.2024 מצ"ב כנספח 11.

72. נוסף על האמור, היועצת גוררת רגליים ומנסה למנוע את קידומו של חוק השידורים החדש, שמקודם על ידי שר התקשורת, אשר נמצא על שולחן הדיונים מזה כשנתיים, מתוכם, שנה וחצי מאז פרסום תזכיר החוק ביולי 2023.

73. הטיוטה הסופית – שנערכה לאחר עבודת מטה סדורה בשיתוף גורמי מקצוע וגורמי מגזר שלישי – נשלחה ליועצת כבר ביום 23.9.2024 לצורך השלמות אחרונות לקראת הבאת החוק בפני ועדת השרים לחקיקה, אולם במקום לבצע זאת הודיעה היועצת כעבור שלושה חודשים נוספים כי החוק בנוסחו העדכני אינו מקובל עליה.

74. דוגמא נוספת להתנהלות היועצת היא חוות דעת המשפטית לעניין להתקנת תקנות שעת חירום (מניעת פגיעה בביטחון המדינה על ידי גוף שידורים זר) (חרבות ברזל), התשפ"ד- 2023, מיום 16.10.2023 :

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

שילוב הקשיים לפיהם הגורם המקבל את ההחלטה אינו השר הממונה על ביטחון המדינה והעובדה כי לא עוגנה בתקנות בחינה שיפוטית לאחר מתן הצו, עולה כדי מניעה חוקתית להתקנת התקנות.

*** העתק חו"ד של היועצת מיום 16.10.2023 **מצ"ב כנספח 12**.

75. וכך גם חוות דעת בעניין החלת דין רציפות על הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 26) (שילוב תלמידי ישיבות), התשפ"ב- 2022 מיום 16.5.2024 :

ההצעה לוקה במספר קשיים מהותיים, אשר בהצטרם עמדת היועצת המשפטית לממשלה היא כי לא קוים הליך מינהלי תקין ומספק ואין בפני הוועדה תשתית עובדתית ומקצועית עדכנית, הדרושים על מנת לאפשר צליחת מבחני החוקתיות אותם נדרשת ההצעה לעבור, ואף ההפך מכך:¹

*** העתק חו"ד של היועצת מיום 16.5.2024 **מצ"ב כנספח 13**.

76. כך גם וחוות דעת בעניין הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 27) (העלאת גיל הפטור- חרבות ברזל- הארכת הוראת שעה), התשפ"ד- 2024 מיום 16.6.2024 :

2. עמדת היועצת המשפטית לממשלה ביחס להצעת החוק היא כי יש מניעה משפטית להכביד עוד את נטל השירות על המשרתים בצה"ל היום, מבלי שניתנים מענים משמעותיים בפועל, כולל בטווח הזמן המידי, לצמצום אי השוויון בנטל השירות, ומבלי שמוצו כלל האפשרויות החקיקתיות והאחרות למיצוי פוטנציאל הגיוס והנשיאה בנטל באוכלוסייה כולה. לכן, יש מניעה משפטית לקידום הצעת החוק.

*** העתק חו"ד של היועצת מיום 16.6.2024 **מצ"ב כנספח 14**.

77. וכך גם חוות דעת על הצעת חוק שירות ביטחון [נוסח משולב] (תיקון מס'... והוראת שעה) התשפ"ד-2024
(הצעת חוק מודל דיפרנציאלי) מיום 14.7.2024 :

מדובר בהצעה המכבידה את נטל השירות הצבאי ומשך הגיוס הכפוי. בתמצית, עמדתנו – על דעת היועצת המשפטית לממשלה – היא כי אין לראות את הצעת החוק ככזו העומדת בפני עצמה, וכי יש לבחון אותה במסגרת רחבה יותר של החלוקה השוויונית בנשיאה בנטל. לשם כך, נדרש כי הצעת החוק תהיה מבוססת על תשתית עובדתית מלאה המתייחסת למהלכי בניין הכוח של הצבא בשנים הקרובות, בפרט בכל הקשור להגברת השוויון בנטל השירות בקרב האוכלוסיות השונות, שכן הכבדת הנטל מעצימה את חוסר השוויון הקיים וכפועל יוצא את חוסר החוקתיות שבאי השוויון.

*** העתק חו"ד של היועצת מיום 14.7.2024 מצ"ב כנספח 15.

78. עוד יש לציין כי היועצת פועלת בדרך דומה גם ביחס להחלטות אשר הממשלה או שריה מבקשים לקדם.

79. דוגמה לכך, היא הסירוב ליתן חוות דעת לשם קידום החלטת ממשלה בעניין עיתון 'הארץ' ובעניין טיוטת תקנות שעת חירום (מניעת תעמולה תבוסתנית והמרדה), התשפ"ד-2023, מיום 6.12.2023 :

משמעותן של הצעות מהסוג הזה היא שינוי מהותי של התפיסה הנוהגת של חופש העיתונות וחופש הביטוי על ידי מיסוד חיתר לדרג הפוליטי להשפיע על תכני תקשורת ולפגוע בחופש הביטוי ובעקרונות יסוד של חברה דמוקרטית.

נוכח חריגותן של הצעות מהסוג הזה וההשלכות המשטריות הנובעות מעצם קידומן, כמו גם העובדה כי הצעות אלו אינן מצויות בתחומי אחריות משרד התקשורת, נדרש, כי טרם תביא כל אחת מההצעות לבחינה משפטית, תובא תחילה עמדתו של ראש הממשלה ובמידה שראש הממשלה יחליט להמשיך ולקדם כל אחת מההצעות, עמדתם של המשרדים הנוגעים בדבר (משרדי ראש הממשלה, משרד המשפטים ומשרד האוצר לגבי עיתון הארץ).

*** העתק חו"ד של היועצת מיום 6.12.2023 מצ"ב כנספח 16.

80. היועצת העניקה יחס "מיוחד" לניסיונות של השר לשעבר איתמר בן גביר לקדם יוזמות במסגרת תפקידו כשר לביטחון לאומי וכיו"ר תנועת עוצמה יהודית. ניתן לראות זאת במספר דוגמאות ממכתבו שנשלח לשר המשפטים בתאריך ה-18.11.2024.

לבסוף, אומנם מדובר בנושא שקודם על ידי השר יצחק וסרלאוף מסיעתי, אך לא ניתן שלא להזכיר את התנגדותה לקידום הצעת מחליטים שקובעת כי הציונות תהיה ערך כערך מנחה בכל החלטות הממשלה, שתכליתה מתן הטבות לאלו ששירתו בצבא ובכוחות הביטחון או בשירות לאומי אזרחי, תוך העדפת משרתי שירות קרבי.

*** העתק ממכתב של השר לביטחון לאומי לשעבר מיום ה-18.11.2024 מצ"ב כנספח 17.

81. דוגמה נוספת ניתן לציין את התנגדות היועצת ליוזמה נוספת של השר לביטחון לאומי לשעבר להקמת 3 מערכי אכיפה מועצתיים במועצות האזוריות שבתחומי יישובי עוטף עזה.

במשך חודשים ארוכים התנגדה היועצת המשפטית לממשלה לקידום המהלך – בתחילה התנגדה להחלטות הממשלה ובהמשך להבאת הצו לכנסת והכל בטענה מופרכת שהמשרד לא המציא צידוק ביטחוני מטעם משרד הביטחון, על אף שברי כי משרד זה אינו קשור כלל לנושא ואינו אחראי על שטחי הבטי"פ. רק באיחור של כשמונה חודשים אשרה הכנסת את הכללת המועצות, ולאחר שנציגי היועצת עשו כל שלא ידם למנוע את הדבר. בוועדה עצמה, לעיני ראשי המועצות ולעיני כל עם ישראל, נציגי היועצת לפתע שינו עמדתם ואמרו שהם אינם מתנגדים למהלך.

*** העתק ממכתב של השר לביטחון לאומי לשעבר מיום ה-18.11.2024 ראו נספח 17.

82. דרך הפעולה הפסולה של היועצת למניעת תזכירי חוק, הגיעה גם לחוקים שניסה השר לשעבר בן גביר לקדם, דוגמא לכך היא הצעת החוק לשחרור מנהלי של מחבלים. כאשר במשך זמן רב מנעה היועצת מן השר לקבל תזכיר להצעת חוק זו, ודרשה במקום זאת הוראות שעה שוב ושוב.

*** העתק ממכתב של השר לביטחון לאומי לשעבר מיום ה-18.11.2024 ראו נספח 17.

83. מכל האמור לעיל, ניתן להיווכח כי היועצת בהתנהלותה הביאה למצב של פגיעה ושיתוק של עבודת החקיקה של הממשלה בנושאים מרכזיים ויצרה מציאות של ניתוק ושל חוסר אמון בינה ובין הממשלה.

היועצת מונעת קידומן של הצעות חוק פרטיות המשקפות את עמדת הממשלה

84. כאמור, מניעת האפשרות לקידום הצעות חוק ממשלתיות מאלצת את שרי הממשלה, לפנות לחברי כנסת ולבקש מהם להגיש הצעות חוק פרטיות על מנת שיוכלו לקדם את מדיניותם ואת מדיניות הממשלה. כל זאת הגם שמדובר בהליך המונע ביצוע עבודת מטה מסודרת, הכרוך בהליכי חקיקה ארוכים יותר והמצמצם משמעותית את יכולתם של השרים להבטיח כי החוק שיועבר בכנסת בקריאה שלישית יהיה תואם למדיניותם ולמדיניות הממשלה.

85. מצב הדברים הוא כה חריג עד שביום 3.12.2024 פנתה היועצת המשפטית של הכנסת אל שר המשפטים במכתב חסר תקדים, והתריעה כי בתקופה האחרונה ישנה עלייה במספר הצעות החוק הפרטיות שהליכי החקיקה בעניינן מקודמים בכנסת, לצד ירידה במספר הצעות החוק הממשלתיות המונחות על שולחנה:

בתקופה האחרונה, ישנה עלייה במספר הצעות החוק הפרטיות שהליכי החקיקה בעניינן מקודמים בכנסת, לצד ירידה במספר הצעות החוק הממשלתיות המונחות על שולחנה. כך נוצר מצב בו לא אחת בפני הכנסת הצעות חוק פרטיות המסדירות סוגיות מורכבות, שבעבר היה נהוג להסדירן באמצעות הצעות חוק ממשלתיות ולאחר עבודת מטה סדורה של גורמי המקצוע במשרדי הממשלה.

*** העתק פנייתה של היועצת המשפטית לכנסת מיום 3.12.2024 מצ"ב כנספח 18.

86. עוד הוסיפה, כי בכך "נוצר מצב בו לא אחת מונחות בפני הכנסת הצעות חוק פרטיות המסדירות סוגיות מורכבות, שבעבר היה נהוג להסדירן באמצעות הצעות חוק ממשלתיות ולאחר עבודת מטה סדורה של גורמי המקצוע במשרדי הממשלה".

87. האמור במכתבה של היועצת המשפטית של הכנסת מדבר בעד עצמו ומעיד כאלף עדים על המצב הבלתי תקין שיצרה היועצת.

88. לא זו בלבד כי היועצת גורמת לכך שיוגשו הצעות חוק פרטיות במקום שאלה יובאו באמצעות הצעות חוק ממשלתיות אלא שהיא נותנת פעם אחת פעם חוות דעת שתכליתן למנוע את קידומן של הצעות אלה, באמצעות טענה סיטונית של 'מניעות משפטית', או טענות דומות. להלן מספר דוגמאות:

89. חוות דעת על הצעת חוק יסוד : הממשלה (תיקון- נבצרות ראש הממשלה) מיום 26.2.2023 :

ולבסוף, אנו סבורים כי השילוב בין מרכיבי ההצעה בהצטרבם יכול להוביל למצבים אבסורדיים, בהם ראש הממשלה ימשיך לכהן בתפקידו, על אף העדר מסוגלות לכך, למשל מטעמים בריאותיים, מבלי שניתן יהיה להביא להוצאתו לנבצרות מטעמים פוליטיים, ומבלי שתהיה סמכות לבית המשפט לתת סעד מתאים. לפיכך, עמדתנו היא כי מעבר לקשיים הקונקרטיים שתוארו לעיל, יש להתנגד להצעה בכללותה בנוסחה הנוכחית, וחלף זאת, לבחון את האפשרות לעצב מתווה מאוזן, שייתן ביטוי לתכליות השונות בנוגע לשאלת הנבצרות של ראש הממשלה.

*** העתק חו"ד של היועצת מיום 26.2.2023 מצ"ב כנספח 19.

90. חוות דעת בעניין הצעת חוק העונשין (תיקון - איסור הנפת דגל של ישות עוינת), התשפ"ג-2022, מס' פ-617-25 מיום 28.2.2023 :

טעמי חוות-הדעת:

מוצע להתנגד להצעת החוק. עמדה זו הובעה גם על ידי היועץ המשפטי לממשלה הקודם בהצעת חוק זוהה שעלתה בינואר 2022 פ-1291-24 ; היועץ המשפטי לממשלה סבר אז כי ההצעה מעלה קשיים חוקתיים שעלולים לעלות כדי מניעה. אנו חוזרים על עמדה זו מהטעמים הבאים:

*** העתק חו"ד של היועצת מיום 28.2.2023 מצ"ב כנספח 20.

91. חוות דעת בעניין הצעת חוק שירות הציבור (מתנות) (תיקון- תרומה למימון הליך משפטי או טיפול רפואי וחובת דיווח), התשפ"ג-2023 מיום 5.3.2023 :

2. עמדתנו היא כי יש להתנגד להצעה, שכן יש בה כדי להתיר ניצול של התפקיד השלטוני או של המעמד הציבורי של עובד הציבור לשם הפקת טובת הנאה, פרטית או אחרת, בניגוד מוחלט לדין הקיים שתכליתו שמירה על טוהר המידות בשירות הציבורי ועל חובת הנאמנות הבלעדית של עובדי הציבור לאינטרס הציבורי.

*** העתק חו"ד של היועצת מיום 5.3.2023 מצ"ב כנספח 21.

92. חוות דעת על הצעת חוק נציב תלונות הציבור על שופטים (תיקון- מינוי נציב), התשפ"ד- 2024 מיום

30.6.2024 :

2. הצעת החוק שבנדון מבקשת לשנות מן היסוד את הליך מינוי הנציב, כמו גם את אמות המידה המקצועיות לבחירתו, תוך דחיקת השיקולים המקצועיים והפרת האיזונים שנועדו להבטיח כי מוסד הנציבות יוכל למלא את תפקידו באופן אפקטיבי, מקצועי ובלתי תלוי, אך מבלי לפגוע בעצמאותה של מערכת המשפט. הצעת החוק אינה מציעה איזונים אפקטיביים אחרים, במקום אלה שהיא מפרה.

*** העתק חו"ד של היועצת מיום 30.6.2024 מצ"ב כנספח 22.

93. חוות דעת בקשר להצעת חוק קבלת ילד למעון יום והשתתפות המדינה בעלות שכר הלימוד בו, התשפ"ה-

2024, פ/4931/25 מיום 3.11.2024 :

2. כפי שיפורט להלן, לעמדתנו לא ניתן מבחינה משפטית לקדם את הצעת החוק, משתכליתה היא לאפשר סבסוד למעונות יום גם למשפחות שבהן האם עובדת והאב חייב בגיוס, אך איננו מתייזב לשירות צבאי, וחלף זאת לומד בלימודים תורניים. ההסדר מבקש להתגבר על ההשלכות הנובעות מפקיעת פרק ג'1 לחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן: חוק שירות ביטחון), ומהימנעות המדינה מגיוסם של תלמידי המוסדות התורניים כפי שנדרש במצב זה לפי פסיקת בית המשפט העליון.

3. לא זו אף זו. במסגרת הניסיון "לבטל" את ההשלכות הנובעות מפקיעת פרק ג'1 לחוק שירות ביטחון ומפסיקת בית המשפט העליון, ההסדר המוצע פוגע בשוויון בין הורים הנזקקים לסבסוד למעונות יום ובאופן אשר מעצים את הפגיעה בשוויון בנטל אל מול ציבור המשרתים.

*** העתק חו"ד של היועצת מיום 3.11.2024 מצ"ב כנספח 23.

94. חוות-דעת לוועדת שרים לחקיקה בעניין הצעת חוק העונשין (תיקון – איסור הנפת דגל של מדינת אויב

או של הרשות הפלסטינית בגופים המתוקצבים או הנתמכים על ידי המדינה), התשפ"ד – 2024, מס' פ/

4779/25 מיום 23.12.24 :

עמדת ייעוץ וחקיקה: ככל שישנה כוונה להדרש לסוגייה של איסור על הנפת דגלים של מדינות אויב, טרם קידום ההצעה יש לקבל את עמדת גורמי הדרג המדיני והביטחוני הרלוונטיים באמצעות המל"ל. במתכונת הנוכחית לא ניתן לקדם את ההצעה המעלה קשיים חוקתיים שעלולים לעלות כדי מניעה.

*** העתק חו"ד של היועצת מיום 23.12.24 מצ"ב כנספח 24.

95. חוות דעת על הצעת חוק הפרטת תאגיד השירות הציבורי הישראלי, התשפ"ג - 2022 מס' 176/25 מיום

24.11.2024 :

13. מכל הטעמים האמורים, על דעת היועצת המשפטית לממשלה, עמדתנו היא כי לא ניתן לקדם את הצעת החוק, בשל הפגמים התהליכיים המהותיים ביותר הטמונים בה. לפיכך אף לא ניתן לקבוע כי בעת הזו הצעת החוק עומדת באמות המידה המשפטיות המתחייבות.

*** העתק חו"ד של היועצת מיום 24.11.2024 מצ"ב כנספח 25.

96. חוות דעת על הצעת חוק חסינות חברי כנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון- אישור הכנסת לפתיחה

בהליך פלילי או אזרחי) התשפ"ה - 2024, הצעת חוק פ/5037 מיום 24.11.2024 :

2. הצעת החוק נותנת משקל יתר וכמעט מכריע לחופש הפעולה של חבר הכנסת, ומנגד היא דוחקת הצידה שיקולים כבדי המשקל של שוויון בפני החוק ועקרון שלטון החוק. הסטת האיזונים באופן כה מהותי, מעניקה לחברי הכנסת זכויות יתר משמעותיות ביותר בהליך פלילי או אזרחי המוגש נגדם, החותרות נגד התכליות שבבסיס מוסד החסינות. ההסדר המוצע ימנע בפועל את חקירתם והעמדתם לדין של חברי כנסת ואת האפשרות להגיש נגדם תביעות אזרחיות, במנעד רחב של מקרים, וכן יביא לשיבוש הליכי חקירה. בכך הצעת החוק הופכת את מוסד החסינות למעין "עיר מקלט" לחברי הכנסת. ככל הידוע לנו, גם במבט השוואתי מדובר בהסדר חריג ורחב בהיקפו.

3. מניעת אכיפת הדין – הן הפלילי, עוד משלב החקירה, והן האזרחי – במנגנון שיביא דה-פקטו גם לתחולה על מקרים שאינם קשורים לתפקידם הפרלמנטרי של חברי הכנסת, מייצרת למעשה שכבה מורמת מעם,

2

ללא הצדקה. בכך ההסדר המוצע מערער את עקרונות היסוד של השוויון בפני החוק, שלטון החוק ואמון הציבור במערכת השלטונית ונבחריה.

*** העתק חו"ד של היועצת מיום 24.11.2024 מצ"ב נספח 26.

97. חוות דעת על הצעת חוק מסירת מידע סודי לראש הממשלה ולשרים (תיקוני חקיקה), התשפ"ה- 2024 (הצ"ח פ- 25-508325) מיום 1.12.2024 :

12. מטעמים אלה כולם, מוצע להתנגד להצעת החוק.

*** העתק חו"ד של היועצת מיום 1.12.2024 מצ"ב כנספח 27.

98. חוות-דעת לוועדת שרים לחקיקה בעניין הצעת חוק המאבק במדינות תומכות טרור, התשפ"ד-2024, מס' פ/4892/25 מיום 24.12.2024 :

עמדת ייעוץ וחקיקה: ההצעה תפגע משמעותית ביכולת של מדינת ישראל להתמודד עם תביעות נגדה ונגד אנשיה בעולם, בשל אי התאמתה למשפט הבין-לאומי המנהגי. כמו כן, להצעה השלכות משמעותיות במישורים מדיניים וכלכליים. לכן, ניתן יהיה לקדמה רק לאחר עבודת מטה מקיפה שתכלול את עמדות כלל הגורמים הרלוונטיים, במסלול של הצעת חוק ממשלתית.

*** העתק חו"ד של היועצת מיום 24.12.2024 מצ"ב כנספח 28.

99. דוגמא נוספת היא התנגדות היועצת להצעת חוק "הרחקת סטודנטים תומכי טרור ממוסד לימוד ופירוק תאים תומכי טרור".

תכליתה של חקיקה שנועדה להתמודד עם איומי הטרור ולהרתיע לבצע פעולות טרור היא תכלית ראויה. עם זאת, בהצעת החוק הנוכחית מוצעים הסדרים אשר מגלמים **פגיעה בחופש הביטוי והמחאה, ואף בחופש העיסוק (עקב האפשרות למנוע רכישת השכלה גבוהה המשליכה על אפשרויות התעסוקה)**. בשים לב לשורה הארוכה של הסנקציות הנכללות בהצעה, נעמוד להלן בתמצית על הקשיים העיקריים שבהן, אך אין בכך כדי להמעיט מהקשיים שבהסדרים הנותרים, ונוכל להוסיף ולפרט אותם ככל שיתבקש.

*** העתק חו"ד של היועצת מיום 29.1.2025 מצ"ב כנספח 29.

100. בהמשך לכך, היועצת התנגדה לחוק איסור תמיכה בטרור בבתי ספר ולחוק גירוש משפחות מחבלים, בטענה שמדובר בפגיעה בזכויות, אפקט מצנן על חופש הביטוי ותיוג של קבוצה שלמה. כמו כן טענה לקשיים משפטיים משמעותיים בקידומו של חוק גירוש מחבלים.

התנגדות לחוק איסור תמיכה בטרור בבתי הספר ולחוק גירוש משפחות מחבלים שעברו לפני כשבועיים – היועצת המשפטית לממשלה התנגדה לקידום חוק איסור תמיכה בטרור, בטענה כי מדובר בפגיעה בזכויות ואפקט מצנן על חופש ביטוי ותיוג של קבוצה שלמה וכן טענה לקשיים משפטיים משמעותיים בקידומו של חוק גירוש משפחות מחבלים.

*** העתק ממכתב של השר לביטחון לאומי מיום ה-18.11.2024 ראו נספח 17.

101. בנוסף התנגדה היועצת לחקיקת חוק תאגיד השידור הציבורי:

”בתמצית ייאמר, כי ההצעה מבטלת את עצמאות מועצת התאגיד, וכפועל יוצא מכך את עצמאות השידור הציבורי מהדרג הפוליטי. ההצעה מעלה חשש כבד כי תאגיד השידור הציבורי יהפוך לגוף שידור ”מטעם” הממשלה, תוצאה שאין להלום במדינה דמוקרטית”.
”מכל הטעמים האמורים, ועל דעת היועצת המשפטית לממשלה, עמדתנו היא כי הצעת החוק אינה עומדת באמות המידה החוקתיות הנדרשות, על רקע פגיעתה הקשה בעקרונות היסוד של חופש ביטוי וחופש העיתונות, ויש להתנגד לה”

*** העתק חו”ד של היועצת מיום 26.1.2025 מצ”ב כנספח 30.

היועצת מונעת החלטות ממשלה בדבר מינויים לתפקידים מרכזיים בשירות המדינה

102. בנוסף לסיכולם של תזכירי חוק ויוזמות של הממשלה וכן סיכולן של הצעות חוק פרטיות, היועצת מנסה למנוע ומעכבת מינויים של בכירים שהממשלה מבקשת למנות. זאת עושה היועצת גם באמצעות העלאת טענות כוללניות ללא כל נימוק משפטי רלוונטי

103. הדברים הגיעו לשיאם כאשר היועצת הגישה בו ביום שתי חוות דעת סותרות. האחת לעניין הליך מינוי נציב שירות המדינה והשנייה לעניין הצעת החוק לשינוי אופן בחירת נציב תלונות הציבור על שופטים.

104. בעניין מינוי נציב שירות המדינה פעלה היועצת על מנת לעכב ואף למנוע את מינויו של נציב חדש בדרך שהביאה לכך שהמשרה אינה מאוישת במינוי של קבע לאחר תום כהונתו של הנציב הקודם. בין היתר, ניסתה היועצת לכפות על הממשלה הליך חדש למינוי הנציב שהיה אמור להקנות לה שליטה מלאה בהליך, עיכבה והציגה גם בפני בג"ץ עמדות שתכליתן סיכול כוונת הממשלה להביא למינוי נציב טרם סיום כהונתו של הנציב היוצא (ראו לעניין זה בפירוט סעיפים 283 עד 286).

105. בנוסף היועצת הגישה חוות דעת לעניין מינוי קבוע של יועמ"שית משרד התקשורת בניגוד לעמדת מנכ"ל משרד התקשורת מיום 5.2.2024, חוות דעת שנפסלה על ידי בית המשפט כפי שיפורט בהרחבה בהמשך מסמך זה:

לסיכום, מאחר שעו"ד מנדלסון לא הסכימה להארכת תקופת הניסיון, הרי שהיא נותרת היועצת המשפטית של משרד התקשורת לכל דבר ועניין, על כל המשתמע מכך. בנוסף, על פני הדברים, בנסיבות העניין, התשתית העובדתית שפורטה, אינה מבססת קיומם של התנאים הנדרשים לשם קבלת החלטה כי עו"ד מנדלסון לא עמדה בתקופת הניסיון.

*** העתק חו"ד של היועצת מיום 5.2.2024 מצ"ב כנספח 31.

106. חשוב לציין את הפגיעה החמורה שנעשתה על ידי היועצת לפעילותו של המשרד לשיתוף פעולה אזורי בראשות השר דוד אמסלם, כאשר מנעה במשך חודשים את חוות דעתה באשר לרצון של השר אמסלם למנות את מר משה סויסה למנכ"ל משרדו. תרבות הדחייה והעיכובים שעוברת כחוט השני בכל פעולות היועצת נראית באופן ברור גם במקרה זה, כפי שמשקף מכתבו של השר אמסלם ליועצת מיום ה-3.7.2023.

*** מכתבו של השר אמסלם מיום 3.7.2024 מצ"ב כנספח 32.

107. בהמשך לנזק הרב שנגרם לשרי הממשלה כתוצאה מהתערבותה של היועצת במינויים שביקשו שרי הממשלה לבצע, התעלמה היועצת גם מדרישתו של השר אמסלם לסיים את העסקתה של ראש רשות החברות. ונמנעה מלסייע לשר בפעולה שהייתה חיונית לעבודתה תקינה של הרשות. השר שלח מספר מכתבים הן לנציב שירות המדינה והן ליועצת, אשר מתארים מספר רב של כשלים ועבירות משמעת חמורות מצד ראש רשות החברות.

*** מכתבו של השר אמסלם מיום 27.7.2024 מצ"ב כנספח 33.

*** מכתבו של השר אמסלם מיום 28.6.2023 מצ"ב כנספח 34.

108. השיבוש החמור של פעילות הממשלה והשרים על ידי היועצת, ממשיך גם בבואו של שר הכלכלה והתעשייה ח"כ ניר ברקת להעביר את הממונה על התחרות במשרדו מתפקידה. בתאריך ה-28.1.2024 העביר השר ברקת, מכתב מפורט ומנומק היטב, לנציב שירות המדינה אשר אמון על כינוס הוועדה. עצם כינוס הוועדה נחסם על ידי היועצת עד לימים אלו שבו מתנהלת עתירה בבג"צ בנושא.

*** מכתבו של השר ברקת מיום 28.1.2024 מצ"ב כנספח 35.

סיכום

109. לסיכום פרק זה יש לציין, כי הדוגמאות שבפרק זה הן רק חלק מהתנהלותה הפסולה של היועצת בכל הקשור לסיכול של חקיקה ושל מינויים אשר נועדו לסכל את מדיניות הממשלה בנושאים רבים לרבות כאלה השנויים במחלוקת בינה לבין האופוזיציה.

- מצב דברים זה מסכל את הוצאתה לפועל של מדיניות הממשלה, משיקולים בלתי ענייניים, חלקם בניגוד עניינים (על כך יפורט בהמשך), חלקם האחר בחוסר סמכות או תוך עשיית שימוש לרעה בסמכות הנתונה לה, ובכוח הרב הנתון לתפקיד היועצת.
- התנהלות זו של היועצת מונעת הלכה למעשה מהממשלה לממש את מדיניותה בשורה של נושאים שנמצאים בליבת העשייה הממשלתית והמחלוקת שבינה לבין האופוזיציה. הדבר גורם לא רק להיעדר כל אפשרות לשיתוף פעולה יעיל בין היועצת לממשלה אלא גם לאובדן אמון של רבים משרי הממשלה ביועצת.

התנהלות בלתי ראויה של היועצת – הימנעות מייצוג עמדת הממשלה בפני בג"צ והצגת

עמדות לעומתיות לממשלה

110. כפי שנסקור ב, בתקופה כה קצרה - למן תחילת השבעת הממשלה, ובמשך שנתיים ימים - ניתן לממשלה

ארבע עשרה פעמים היתר ייצוג חיצוני, וזאת לעומת פעמיים בלבד בכ-6 שנים שקדמו לכך - נתון מדהים כשלעצמו.

111. במילים פשוטות, לעומת ממוצע של ייצוג חיצוני של אחת ל – 3 שנים, עברנו לממוצע של 7 ייצוגים בשנה

אחת! עלייה של 2100%!

112.

ספר תיק במערכת שם המייצג תפקיד מספר ההליך ושמות הצדדים בית המשפט המייצג	05-2022 אילת שקד	שרת המשפטים	שרת המשפטים	בג"צ 7150/16 התנועה הרפורמית לדת ומדינה נ' שרת המשפטים	בג"צ - עליון	עו"ד אלעד רוט
01-2023 בנימין נתניהו	רה"מ	בג"צ 1308/17 עיריית סלואד ואח' נ' הכנסת ואח' 1685/17 יוסף עזרא נ' רה"מ	בג"צ - עליון	עו"ד מיכאל ראבילו	בג"צ 8948/22, 8949/22, 8982/22 התנועה לאיכות השלטון נ' רה"מ	עו"ד מיכאל ראבילו
11-2023 בנימין נתניהו	רה"מ	בג"צ 44/23 התנועה לאיכות השלטון נ' היועצת המשפטית לממשלה ואח'	בג"צ - עליון	עו"ד מיכאל ראבילו	בג"צ 2343/23 ברנן בינה נ' היועצת המשפטית לממשלה ואח'	עו"ד מיכאל ראבילו
26-2023 בנימין נתניהו	רה"מ	בג"צ 3083/23 משמר הדמוקרטיה הישראלית נ' ראש הממשלה	בג"צ - עליון	עו"ד מיכאל ראבילו	בג"צ 3618/22, 8987/22, 179/23, 532/23 תנועה למען איכות השלטון ובג"צ - עליון	עו"ד דב הענני
31-2023 בנימין נתניהו	רה"מ	בג"צ 2466/23 עווד פורר נ' הכנסת	בג"צ - עליון	עו"ד מיכאל ראבילו	בג"צ 5661/23, 5662/23, 5663/23, 5769/23, 5711/23, 5658/23	עו"ד אילן בומבר
34-2023 איתמר בן גביר	שר ביטחון לאומי	בג"צ 5474/23 חברת הדואר ואח' נ' שר התקשורת ואח'	בג"צ - עליון	עו"ד ברק הלל, עו"ד אפרים דמרי	בג"צ 6509/23 דב ארגמן ואח' נ' ראש הממשלה	עו"ד אלון פומרנץ
36-2023 בנימין נתניהו	רה"מ	בג"צ 17/11/24 התנועה למען איכות השלטון נ' שר המשפטים ואח'	בג"צ - עליון	עו"ד ציון אמיר	בג"צ 41730-08-24, 4889/24, 5224/24, 6040/24, 4888/24	עו"ד דוד פטר
46-2023 הממשלה ויריב לוין	שר המשפטים והממשלה	בג"צ 58820-08-24, 45680-08-24, בג"צ	בג"צ - עליון	עו"ד מיכאל ראבילו	בג"צ - עליון	עו"ד שלם כרם
47-2023 שלמה קרע ודודי אמסלם שר התקשורת והשר לשיטוף פעולה איזורי	שר המשפטים והממשלה					
50-2023 הממשלה ויריב לוין	שר המשפטים והממשלה					
52-2023 שר המשפטים והממשלה	שר המשפטים					
33-2024 יריב לוין	שר המשפטים					
42-2024 בנימין נתניהו והממשלה ראש הממשלה והממשלה	ראש הממשלה, שר המשפטים והממשלה					
44-2024 בנימין נתניהו ויריב לוין	ראש הממשלה, שר המשפטים והממשלה					
56-2024 יואב בן צור, בעללל סמונשר העבודה, שר האוצר ולמזכיר הממשלה	שר האוצר ולמזכיר הממשלה					

*** דו"ח מתן ייצוג חיצוני החל משנת 2016 מצ"ב כנספח 36.

113. עובדה זו כשלעצמה מלמדת על חילוקי דעות מהותיים ומושכים בין היועצת לבין הממשלה ואשר רק

בהם לבדם יש כדי להוות עילה לאובדן אמון ואף להפסקת כהונת היועצת. ואמנם, כפי שנפרט, במקרים

שסקרנו, לא זו בלבד שהתקיימו חילוקי דעות בין היועצת לבין הממשלה אלא שהיועצת התנהלה באופן

לעומתי ובחלק מהמקרים בית המשפט אף קיבל את הפרשנות החוקית של הממשלה כנגד עמדתה

החולקת של היועצת, לאחר שנזף ביועצת על התנהלותה.

התקשורת)

114. ביום 4.8.2024 התקבלה החלטת ממשלה למנות את ד"ר אודליה מינס לתפקיד ממלאת מקום יושב ראש מועצת הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו.

*** החלטת הממשלה מיום 4.8.2024 מצ"ב כנספח 37.

115. כבר ביום 6.8.2024 שלח המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-מנהלי), ד"ר גיל לימון מכתב לשר התקשורת, ד"ר שלמה קרעי, שבה טען כי ד"ר מינס אינה עומדת בתנאי הסף לתפקיד.

*** מכתבו של ד"ר גיל לימון מיום 6.8.2024 מצ"ב כנספח 38.

116. עוד באותו היום השיב שר התקשורת לד"ר לימון, ודחה את האמור במכתבו. שר התקשורת הבהיר כי ד"ר לימון אינו מוסמך לבטל החלטות ממשלה שהתקבלו ופורסמו, וכי ד"ר מינס מכהנת בתפקיד.

*** מכתבו של שר התקשורת מיום 6.8.2024 מצ"ב כנספח 39.

117. ביום 8.8.2024 הוציאה היועצת בעצמה הודעה לתקשורת (פרקטיקה שעליה נרחיב בהמשך), שלפיה: "הנחיית שר התקשורת לפיה ד"ר מינס תכנס לתפקיד יו"ר מועצת הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו חרף אי עמידתה בתנאי הכשירות לתפקיד – אינה חוקית ופוגעת בציבור".

*** עמדת היועצת מיום 8.8.2024 מצ"ב כנספח 40.

118. נגד מינויה של ד"ר מינס הוגשה העתירה בבג"ץ שר התקשורת שבה ביקשה העותרת לאמץ את עמדת היועצת כי מינויה של ד"ר מינס אינו חוקי ודינו בטלות.

119. היועצת סירבה לייצג את עמדתו של שר התקשורת כי המינוי חוקי, ויתר על כן – סירבה להתיר לו לשכור ייצוג נפרד, בנימוק שניתן מפי ד"ר לימון לבקשת היועצת:

"מדובר בעתירה שנסובה על שאלה קונקרטית בתחום המשפט המינהלי, שיש לגביה אמות מידה משפטיות ברורות: האם מינוי ממלא מקום ליו"ר הרשות השנייה צריך לעמוד בתנאי הסף הקבועים בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975. ברי, כי אין מדובר בסוגיה משפטית חוקתית או משטרית עקרונית או בעלת חשיבות ציבורית מובהקת שיש בה בכדי להצדיק מתן ייצוג נפרד. ממילא, בשונה מעניין זה, מתן ייצוג נפרד שמור למקרים בהם אין מדובר באי-חוקיות ברורה וגלויה".

*** מכתבו של ד"ר לימון מיום 20.8.2024 מצ"ב כנספת 41.

120. ביום 14.10.2024 נדחתה העתירה – ועמה עמדת היועצת – פה אחד, לאחר שבית המשפט העליון ראה לנכון לבקר באופן נוקב את התנהלות היועצת.

"כפי שאבהיר להלן, סבורני, כי בעניין דנן לא היה מקום שלא להתיר לשר ייצוג נפרד, ולהותירו "באין מליץ יושר מול מגיד פשע" (מתפילת ראש השנה ויום הכיפורים), שכן העניין דנן מרוחק מרחק רב מ"אי-חוקיות ברורה וגלויה". טרם אצלול לדיון בעניין דנן, אציין במבט רחב, כי לנוכח עיון מעמיק בדוח ועדת שמגר, עשוי אי-מי להעלות תהייה באשר לרציונל הניצב בבסיס הכלל המאפשר ליועצת המשפטית לממשלה למנוע ייצוג נפרד, באותם מקרים חריגים, שבהם קיימת 'אי-חוקיות גלויה וברורה'. על כל פנים, 'אם קבלה היא – נקבל'. יחד עם זאת, נראה כי אין מקום להרחיב אותו חריג המאפשר מניעת ייצוג, מעבר לגדרי הסטנדרט שהותווה בדוח ועדת שמגר. כפי שצינתי לעיל, ההחלטה שלא להתיר ייצוג נפרד בעתירה דנן, התבססה, בעיקרה, על כך ש"אין מדובר בסוגיה משפטית חוקתית או משטרית עקרונית או בעלת חשיבות ציבורית מובהקת שיש בה כדי להצדיק מתן ייצוג נפרד". הפכתי והפכתי, ולא מצאתי בסיס משפטי איתן לקביעת סטנדרט כאמור. במכתבו של המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-מינהלי) בעניין זה, ביקש הוא

להסתמך על שורת אסמכתאות כדלהלן: ["בג"ץ 5124/18](#) תנובה נ' מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ נ' שר האוצר, פסק דינו של השופט מזוז (פורסם בנבו, 4.3.2019); ["בג"ץ 6017/10](#) אדם טבע ודין נ' שר התשתיות הלאומיות, פסקה ז' להחלטת השופט רובינשטיין (פורסם בנבו, 3.7.2012); ["בג"ץ 3660/17](#) התאחדות הסוחרים ועצמאים הכללית נ' שר הפנים, פסקה 44 לפסק דינה של הנשיאה נאור (פורסם בנבו, 26.10.2017). ברם, לא שוכנעתי כי יש באסמכתאות אלה בסיס, או אף אזכור, לסטנדרט זה. מקום בו עסקינן בסוגיה כה רגישה, סבורני כי מוטב לצעוד על קרקע מוצקה ככל הניתן. ואידך זיל גמור.

טעם שני, נוסף, להחלטה שלא להתיר ייצוג נפרד בענייננו, היה כי "בשונה מעניין זה, מתן ייצוג נפרד שמור למקרים בהם אין מדובר באי-חוקיות ברורה וגלויה". כפי שהוזכר, בשנת 2017 מונה ממלא מקום זמני ליושב ראש המועצה, אשר לא עמד בתנאי הכשירות הנדרשים למינוי קבוע. זאת, על דעת הייעוץ המשפטי לממשלה, תוך שצוין בחוות הדעת המשפטית שצורפה להצעת המחליטים, כי "ההצעה אינה מעוררת קשיים משפטיים", וכי אין "מניעה משפטית בקבלת ההחלטה". אמנם, ברי כי הייעוץ המשפטי לממשלה – ככל רשות מנהלית – רשאי, ולעתים אף חייב, לבחון מחדש את עמדתו לגבי עניין מסוים, ולשנותה במידת הצורך, ככל שישנם טעמים טובים לעשות כן (ראו למשל: דפנה ברק-ארז [משפט מנהלי](#) 202-205 והאסמכתאות שם (כרך א, 2010)). אין פגם אפוא בעצם העובדה שחל שינוי בעמדה המשפטית שננקטה לגבי המינוי מושא העתירה. עם זאת, בכך שהשר סמך את ידיו, לגבי המינוי מושא העתירה, על עמדה משפטית שהוצגה על-ידי הייעוץ המשפטי לממשלה לפני שנים לא רבות, יש כדי ללמד, על פני הדברים, כי אין מדובר בעמדה פרשנית שהיא כה בלתי מתקבלת על הדעת, עד כי מדובר ב'אי-חוקיות ברורה וגלויה'. גם בכך שהגענו-אנו, השופטים, למסקנה שונה מזו שאליה הגיעו נציגי הייעוץ המשפטי לממשלה –

יש כדי להוסיף וללמד על הצורך בהרהור נוסף לגבי הקביעה כי החלטת השר עולה כדי 'אי-חוקיות ברורה וגלויה'.

אף לגוף הדברים, גם אם הייתי מקבל את עמדת הייעוץ המשפטי לממשלה באשר לשאלה המשפטית שעל הפרק – וכפי שהובהר, לא כך הם פני הדברים – לא ניתן לכחד כי עסקינן בשאלה משפטית ראויה לבירור, אשר התשובה עליה אינה פשוטה כלל ועיקר; לשון אחר: אפילו אכן עסקנו באי-חוקיות, הרי שבשים לב לנתיב הפרשני המורכב שבו נדרשים היינו לפסוע לשם כך, בעקבותיהן של העותרת ושל היועצת – לא היה מקום לראות בדברים משום אי-חוקיות שהיא 'ברורה וגלויה'. הרחק מכך. משאלה הם פני הדברים, הרי שגם אם לשיטת הייעוץ המשפטי לממשלה, עמדת השר בשאלה המשפטית שגויה לגופה, נראה כי יש מקום לאפשר לו לטעון לגביה. מחלוקת פרשנית לגיטימית, שלא מוצגת בה עמדה מופרכת – או כלשון דוח ועדת שמגר, "חילוקי דעות בתום לב בנושא היכול להיות נתון לפרשנויות שונות" – משמיעה מעיקרא, לטעמי, כי אין מדובר ב'אי-חוקיות ברורה וגלויה', אשר עשויה להצדיק שלילת ייצוג מהרשות המוסמכת. זאת ועוד, סבורני כי בנסיבות העניין דנן, היה בהצגת עמדת השר, על-ידי ייצוג נפרד, כדי לתרום לבירור העתירה. בפרט, היה בכך כדי לשפוך אור על התשתית העובדתית הניצבת בבסיס העתירה, ובכלל זאת, על הליך בחינת המועמדים, ועל הטעמים שבגינם נבחרה ד"ר מינס על פני חברי המועצה האחרים, ככל שהיו כאלה אשר היו מעוניינים בתפקיד. סיכומם של דברים, סבורני כי היה מקום בענייננו להתיר לשר להציג את עמדתו בעתירה, באמצעות ייצוג נפרד; שמא אף לייצגו מלכתחילה."

121. מבלי להיכנס לגופה של מחלוקת, הרי די לך בפסק הדין שניתן בעתירה בכדי ללמד כי בניגוד לדבריהם הנחרצים של ד"ר לימון ושל היועצת, אשר הגדילה לעשות וטרחה לפרסמם בהודעה לתקשורת, המינוי לא היה בלתי חוקי; לא נעשה בחוסר סמכות; ודינו לא היה בטלות.

122. בנוסף ניתן ללמוד כי לו הייתה רוצה היועצת מבלי להתאמץ, וככל והיה קיים אמון בין היועצת לממשלה, הייתה יכולה למצוא את הדרך המשפטית בכדי להגן בעצמה על עמדת השר ולמצער לאפשר לשר ייצוג חיצוני כפי שביקש.

123. יש להסיק מהליך זה ומהתנהלותה של היועצת כי היועצת לא פעלה בהתאם לחובות המוטלות עליה ולא הראתה ניסיון כן ואמיתי לייעץ לממשלה ולייצגה בבית המשפט בהתאם לדין, וכפי שציין כב' השופט סולברג הותירה את הממשלה, "באין מליץ יושר מול מגיד פשע" (סע' 36 לפס"ד).

בג"ץ 5658-23 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת

124. בשבועות הראשונים לאחר השבעת הממשלה הנוכחית העביר שר המשפטים ליועצת, טיוטת תזכיר חוק-יסוד: השפיטה (תיקון – רפורמה במשפט) (להלן: טיוטת התזכיר), אשר כללה הצעות לשינויים חקיקתיים, ובכללן ההצעה לפיה בית המשפט לא יפסול החלטות של "הממשלה, שר משריה, רשות הנתונה לאחריותם או כל מי שפועל מטעמם" על יסוד מידת סבירותן (להלן: "ביטול עילת הסבירות").

125. בחוות דעת שהוגשה מטעם היועצת ביום 2.2.2023, היא הבהירה כי כל אחד מההסדרים המוצעים בטיטת התזכיר "מעלה קשיים מהותיים, היורדים לשורש עקרון הפרדת הרשויות, העצמאות השיפוטית והמקצועיות של הרשות השופטת, ההגנה על זכויות הפרט, שלטון החוק והשמירה על המינהל התקין".

*** חו"ד של היועצת מיום 2.2.2023 **מצ"ב כנספח 42**.

126. ביחס לביטול עילת הסבירות ציינה היועצת כי שינוי זה עלול להביא לפגיעה משמעותית ביכולת האזרח "להעמיד את מעשי הרשות לביקורת עצמאית ובלתי תלויה, ולקבל סעד מבית המשפט".

127. בסופו של יום, טיוטת התזכיר לא קודמה על ידי היועצת, והיא סיכלה הגשת הצעות חקיקה ממשלתיות בנושאים שנכללו בה. ואולם, במקביל להצגת טיוטת התזכיר, ביום 11.1.2023 החלה ועדת החוקה, חוק ומשפט לקיים סדרת דיונים בהצעות שונות לשינויים בתחום המשפט ובכללן דנה בחקיקה לביטול או לשינוי עילת הסבירות.

128. מבלי לפרט אודות כלל השתלשלות האירועים בעניין זה יצוין כי ביום 11.7.2023 עבר בקריאה ראשונה תיקון לחוק יסוד: השפיטה לפיו בית המשפט לא ידון בעניין סבירות החלטותיהם של הממשלה, ראש הממשלה, השרים ונבחרי ציבור נוספים שייקבעו בחוק וביום 24.7.23 אושרה בקריאה שנייה ושלישית גרסה מתוקנת.

129. זמן קצר לאחר אישור התיקון לחוק היסוד הוגשו נגדו שמונה עתירות, ובכולן התבקש בית המשפט, בין היתר, להורות על ביטול התיקון.

130. היועצת מצדה הגישה תגובה קיצונית ביותר אשר הייתה דומה יותר לעתירה עצמאית נגד התיקון. עמדה קיצונית ולעומתית זו לא הייתה מחויבת המציאות והיא מלמדת על גישתה של היועצת כלפי הממשלה. כך נוצר מצב שוב! שגם בנושא זה, בלית ברירה, ביקשה וקיבלה הממשלה אישור לייצוג פרטי.

*** תגובת היועצת כפי שהוגשה לבית המשפט ביום 3.9.23 מצ"ב כנספח 43.

131. אין צורך ללכת למחוזות רחוקים - היועצת המשפטית לכנסת, אשר חזקה כי היא משרתת ציבור נאמנה ומסורה המופקדת על שמירה על האינטרס הציבורי, הציגה בפני בית המשפט העליון עמדה שאף שלא הייתה חפה מביקורת כלפי הכנסת, בכל זאת טענה שדין העתירות להידחות.

*** תגובת היועצת המשפטית לכנסת כפי שהוגשה לבית המשפט ביום 8.9.23 מצ"ב כנספח 44.

132. הדברים אמורים ביתר שאת לאחר שבית המשפט העליון - שדן בעתירות בהרכב מלא, קרי, הרכב של 15 שופטים קיבל את העתירה על חודו של קול, (8 נגד 7) כאשר שבעה מקרב חברי ההרכב סברו שדין העתירה להידחות.

133. הנה כי כן, מבלי להידרש להכרעה הסופית של בית המשפט העליון, ניתן להבחין בנקל כי לו היה קיים אמון בין היועצת לבין הממשלה ולו הייתה חפצה היועצת למצוא דרכים חוקיות להגן על עמדת הממשלה בפני בית המשפט, בטרם תצטרף לעותרים נגד הממשלה שאותה היא, לכאורה, מייצגת, הייתה יכולה למצוא כאלה בנקל, ודי בקריאת עמדת היועצת המשפטית לכנסת ודעת שבעה חברי הרכב – שופטי בית המשפט העליון, כדי להוכיח.

134. הליך זה מוכיח את הימנעותה של היועצת, שלא כדין, להנחות כנדרש את הממשלה בהכנת הצעת חוק וכן את סירובה לייצג את הממשלה בפני בית המשפט בניגוד לחובה המוטלת עליה בהתאם להוראות הדין.

בג"ץ 5692/23 התנועה לאיכות השלטון נ' שר המשפטים

135. עם הקמת הממשלה ה-37, יזם שר המשפטים רפורמה במערכת המשפט, במסגרתה נכללה הצעה לשינוי הרכב הוועדה לבחירת שופטים. השר נמנע מלכנס את הוועדה בהרכבה הקיים, וזאת על מנת לאפשר את השלמת החקיקה לשינוי הוועדה ואת ביצוע המינויים בוועדה שהרכבה ראוי ונכון יותר.

136. כנגד החלטת השר שלא לכנס את הוועדה לבחירת שופטים בהרכבה הקיים, הוגשו שלוש עתירות לבג"ץ.

137. משעה שהוגשו העתירות שבכותרת, היה על היועצת לפעול לייצג את השר והממשלה כנדרש וכראוי.

138. חרף זאת, היועצת השתתתה, לא העניקה להם ייצוג הולם בהליך דנן (ולבסוף אף נתנה אישור לייצוגם באמצעות גורם חיצוני), כאשר נוכח התנהלותה, השר והממשלה עמדו בפני סד זמנים קצר ודחוף לצורך הגשת תגובתם לעתירות.

139. כך, בעוד שאחרונת העתירות בעניין זה הוגשה ביום 26.7.23, ולאחר שנקבע מועד להגשת תגובה, לא יזמה היועצת קשר עם השר והממשלה בעניין ייצוגם בהליך.

140. רק לאחר פניית השר למשרדה של היועצת נערכה פגישה בעניין ולאחריה, ביום 24.08.23 הודיעה היועצת לשר כי החליטה לייצג את השר, כי היא חולקת על עמדת השר וכי היא תפעל להביא את עמדתה לצד הבאת עמדת השר.

*** העתק פניית שר המשפטים מיום 24.8.23 מצ"ב כנספח 45.

141. ויודגש, היועצת לא טרחה להביא בפני השר, ואף לא בפני בית המשפט הנכבד את הנתונים הרלוונטיים הפשוטים מאוד לאיתור, כפי שהובאו לבסוף בתשובה שהגיש באמצעות ב"כ השר. לעומת זאת, עשתה כל שביכולתה כדי להביא עמדה המנוגדת לעמדתו של השר, תוך שהיא אף תומכת בעתירות ומבקשת, כך ממש(!) להוציא צו על תנאי כנגד השר וממשלת ישראל, משל היתה היועצת אחד העותרים.

142. משעה שהחליטה היועצת לייצג את השר בעצמה היה עליה לפעול ולייצגו כראוי, ברם, חלף ייצוגו של השר כדבעי וניסוח תגובה מטעמו כנדרש וכמתחייב על היועצת בהיותה באת כוחו של השר, בחרה היא להביא את עמדתו באופן לא סדור וללא תימוכין, בניגוד לחובותיה כלפיו כבאת כוחו כאשר נתנה אישור לייצוג פרטי למשיבים רק ביום בו היה עליהם להגיש את תגובתם.

143. ודוק; משעה שהתגבשה עמדת היועצת, המנוגדת באופן רדיקלי לעמדת השר והממשלה, חלה חובה על היועצת להודיע לשר ולממשלה כי לא תוכל לייצגם כראוי, וזאת במהירות הראויה בנסיבות העניין (ובענייננו, לאלתר). זאת בין היתר בשל היכרותה של היועצת עם דחיפות העניין נוכח סד הזמנים הצפוף שבית המשפט הנכבד קבע בעניין שבנדון.

144. תשובת הממשלה והשר לעתירות הייתה צריכה להיות מוגשת לבג"ץ עד ליום 29.8.2023, מועד שנדחה ל-30.8.2023. ביום 30.8.2023, פנה שר המשפטים ליועצת בעניין ייצוגי בעתירות שבכותרת והודיע כי נוכח עמדתה הוא רואה עצמו כמי שאינו מיוצג בהליך וכמי שעמדתו אני מובאת כנדרש בפני בית המשפט. עוד באותו היום נתן בית המשפט אורכה להגשת התגובה עד ליום ה-4.9.2023.

*** העתק המכתב משר המשפטים ליועצת מיום 30.8.2023 מצ"ב כנספח 46.

145. למחרת היום (יום חמישי) השיבה היועצת לשר וטענה כי השר לא ביקש להיות מיוצג על ידי עורך דין חיצוני וכי סוכם כי עמדתו תוצג במסגרת תגובת היועצת.

*** העתק תשובת היועצת מיום 31.8.2023 מצ"ב כנספח 47.

146. ביום 3.9.2023 (יום ראשון) השיב השר ליועצת כי נוכח תשובתה הוא מבקש ייצוג עצמאי בעתירה. לנוכח העיכוב הבלתי נסבל אותו יצרה היועצת, הדגיש השר כי ראוי להעמיד לרשותו פרק זמן הולם לשם איתור מייצג וכן לשם הכנת תשובה על ידו. השר ביקש מהיועצת לעדכן בדברים את בית המשפט.

*** העתק המכתב משר המשפטים ליועצת מיום 3.9.2023 מצ"ב כנספח 48.

147. רק למחרת היום וחרף העיכוב בזמנים אישר באיחור רב היועצת ייצוג פרטי לשר. ראוי לציין כי בעיכובים אלו כפי שעולים לאורך כל פעילותה של היועצת מול שרי הממשלה. פגמה היועצת באופן קשה בהצגת טיעוניו של השר אל מול בית המשפט

*** העתק ההודעה שהוגשה לבית המשפט מיום 4.9.2023 מצ"ב כנספח 49.

148. זאת ועוד, גם כאשר לבסוף עדכנה היועצת את בית המשפט הנכבד ביום 4.9.23, נמנעה היא מחובתה המינימאלית כלפי השר והממשלה, ולא הגישה בקשה למתן ארכה ראויה ולדחיית הדיון שהיה קבוע ליום 7.9.23, ולו בכדי שיינתן להם יומם בבית המשפט הנכבד (בהודעה שהוגשה מטעם פרקליטות המדינה מיום 4.9.23 לא התבקשה ארכה אלא הובאה בשולי הדברים עמדתו של השר כי ראוי להעמיד לרשותו פרק זמן הולם לשם איתור מייצג).

*** העתק ההודעה שהוגשה לבית המשפט מיום 4.9.2023 ראו כנספח 49.

149. הנה כי כן, לא זו שהיועצת לא נתנה לשר ולממשלה ייצוג הולם, אלא שהיא פגעה בזכותם לייצוג הולם ולהליך הוגן באמצעות העמדתם בפני סד זמנים קצר ודחוף של כשבוע בלבד לצורך הגשת תגובתם.

150. מבלי לקבוע מסמרות בקשר לעמדתה הרדיקלית של היועצת לגופה, הרי שניתן לקבוע כי לו היועצת הייתה ממלאת את תפקידה כראוי, היא הייתה מביאה בתגובתה את התמונה המלאה והמורכבת לרבות את עמדותיהם הקודמות (והמחייבות) של היועצים המשפטיים לממשלה בדימוס ואת הנחיות היועץ המשפטי לממשלה (שעברו התפתחויות במהלך השנים), תוך הצגת העובדות כי נקבע שבנסיבות מסוימות, אין לכנס את הוועדה לבחירת שופטים (גם במצב בו חסרים שופטים וקיימים תקנים פנויים לאיוש).

151. אולם, היועצת נמנעה מלעשות כן והציגה את הסוגייה דנן כסוגיה קטגורית ונחרצת, כאילו לא היו בעניינה דעות סותרות של יועצים משפטיים שונים של הממשלה.

152. כך, היועצת נמנעה מפירוט עמדתו של כב' השופט (בדימוס) מני מזוז, בכובעו כיועץ המשפטי לממשלה בשנת 2006, בעניין כינוס הוועדה לבחירת שופטים על ידי שרת המשפטים דאז, הגב' ציפי לבני, לפיה אין לכנס את הוועדה וזאת למרות הצורך במינויים של שני שופטים לבית המשפט העליון.

*** העתק עמדת כב' השופט (בדימוס) מני מזוז מצ"ב כנספח 50.

153. חמור מכל היא העובדה שהיועצת הסתירה מבית המשפט הנכבד את חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה משנת 2008, והסתירה את הנסיבות אשר שררו שם ובכללן היעדר מחלוקת בדבר קיומו של הצורך החיוני במינוי שופטים חדשים לערכאות השונות, ולמרות שנדרשו 28 מינויים בתוך כשלושה חודשים. למרות כל אלו סבר היועץ המשפטי לממשלה כי אין לכנס את הוועדה לבחירת שופטים. ודוק – בתגובת היועצת, מאוזכר בג"ץ הפורום המשפטי כבדרך אגב בהקשר שולי.

*** העתק עמדת היועמ"ש בשנת 2008 מצ"ב כנספח 51.

154. לא למותר לציין כי היועצת אף לא הביאה את הנתונים בדבר מספר המינויים הנדרשים במקרים הנ"ל בהם למרות הצורך החיוני באיוש משרות שיפוט, עמדת היועץ המשפטי לממשלה הייתה שאין לכנס את הוועדה.

155. מעשיה הפסולים של היועצת מלמדים על גישה לעומתית ורצון לסכל את החלטת השר וכן רצון לסכל ולמנוע את ייצוג השר והממשלה בידי גורם חיצוני והבאת עמדתו בפני בית המשפט באופן הולם בניגוד לדין. בהתנהלותה זו הפרה היועצת את חובתה לייצג ייעוץ משפטי ראוי לממשלה ולייצגה בפני בית המשפט וגרמה לחוסר אמון מוחלט בינה לבין הממשלה.

בג"ץ 2412/23 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת

156. בתחילת חודש פברואר 2023 הוגשו לבית המשפט העליון שתי עתירות שביקשו להורות על נבצרותו של ראש הממשלה.

157. מיד לאחר מכן הורה בית המשפט על הגשת תגובות לעתירות ולבקשות למתן צו ביניים תוך חודש ימים. ביום 11.2.2023 פורסמה הודעה מטעם ראשי מפלגות הקואליציה (מטעם הליכוד חתם שר המשפטים), שבמסגרתה נטען כי הדיון "הבלתי לגיטימי בבג"ץ בדבר 'נבצרות' ראש הממשלה" הוא ניסיון הדחה לא חוקי של ראש ממשלה מכהן, ו"שליחת יד בדמוקרטיה הישראלית".

*** העתק הודעת ראשי המפלגות מיום 11.2.23 **מצ"ב כנספח 52**.

158. כשבוע לאחר מכן, ביום 20.2.2023 הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק פרטית מטעם 5 חברי כנסת מסייעות הקואליציה – הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון – נבצרות ראש הממשלה), ה"ח הכנסת 952.

159. לאורך הליך החקיקה הביעו גורמי הייעוץ המשפטי לממשלה, כמו גם הייעוץ המשפטי לכנסת, את עמדתם כי הצעת חוק היסוד מעוררת קשיים בשורה של מישורים: ראשית, ביחס לעילות שיכולות להקים נבצרות; שנית, ביחס למנגנון לקביעת נבצרות; ושלישית, ביחס לעיתוי הצעת חוק היסוד, אשר מעורר קושי בהיבט של שימוש לרעה בסמכות המכוננת.

160. לבסוף, הצעת חוק היסוד נחקקה כתיקון מס' 12 וביום 27.3.2023 פורסמה ברשומות. התיקון שינה את ההסדר בעניין נבצרות ראש הממשלה. התיקון קבע כי העילה לנבצרות של ראש הממשלה היא אי מסוגלות נפשית או פיזית בלבד וכן שמי שיכריז על הנבצרות הוא ראש הממשלה בעצמו, באישור שני שליש מחברי ועדת הכנסת, או בהחלטה של שלושה רבעים מהממשלה.

161. נגד התיקון הוגשו שתי עתירות. במסגרת העתירות ביקשו העותרים כי ייקבע שהתיקון בטל מאחר שכנטען, בחקיקתו עשתה הכנסת שימוש לרעה בסמכותה המכוננת; ולחלופין ביקשו העותרים שייקבע כי התיקון לא חל בתחולה מידית.

162. בתגובתם המקדמית, טענו הכנסת וראש הממשלה, בתמצית, כי אין מקום להתערבות שיפוטית בתיקון מס' 12; ואילו היועצת טענה כי יש ליתן צו על תנאי שיורה לכנסת ולממשלה לבוא וליתן טעם מדוע לא יבוטל התיקון בשל שימוש לרעה בסמכות המכוננת.

*** תגובות הכנסת וראש הממשלה **מצ"ב כנספח 53**.

*** עמדת היועצת **מצ"ב כנספח 54**.

163. וראה, גם בהליך זה היועצת המשפטית לכנסת הצליחה למצוא דרך להציג את ביקורתה על התיקון מקום שבו ראתה צורך בכך, ולצד זאת לייצג את עמדת הכנסת, ולהגן על תוקפו של התיקון לחוק.

164. בניגוד אליה, היועצת קבעה כי לא ניתן להגן על התיקון וכי יש לבטלו, ולא ניתן לרפא את הפגם גם לא בדרך של פרשנות מקיימת או דחיית תחולה. העמדה הלעומתית הזאת הייתה כה קיצונית (וככל הנראה מופרכת) עד שנדחתה על ידי ההרכב כולו – אחד עשר שופטים.

165. חמישה מתוך אחד עשר השופטים שדנו בהליך סברו כי דין העתירה להידחות, ושישה שופטים קבעו כי יש להעניק לתיקון "תחולה נדחית" לכנסת הבאה. על האפשרות לבטל את התיקון אפילו לא ניתן צו על תנאי.

166. הנה כי כן, היועצת יכולה הייתה ללכת בדרכה של היועצת המשפטית לכנסת; או לכוון לדעתם של חמישה שופטי בית המשפט העליון; או, אם כלו כל הקצין, לצדד בעמדתם של שישה מתוך שופטי בית המשפט.

167. די אף בזו בכדי ללמוד על דרך פעולתה של היועצת אשר יש בה כדי למנוע שיתוף פעולה מועיל עם הממשלה ושריה ולהביא לאובדן האמון בה.

168. בהתאם למפורט לעיל ונוכח התנהלותה של היועצת בהליך זה ברי כי היועצת הפרה את חובתה לייצג את הממשלה בפני בית המשפט כנדרש ונהגה באופן שאינו הולם את תפקידה, ובמעשיה גרמה לחוסר אמון מוחלט בין הממשלה ליועצת העולים על חילוקי דעות מהותיים וממשכים אשר בגינם ניתן לממשלה הסמכות להפסיק את כהונת היועצת.

בג"ץ 37830-08-24 ניצן שפיר (גלובס) ואח' נ' ממשלת ישראל ואח'

169. לקראת פרישתו של נציב שירות המדינה המכהן, פרופ' דניאל הרשקוביץ, נדרשה הממשלה לשאלת דרך מינויו של מחליפו.

170. ביום 19.6.2024 פנתה היועצת לראש הממשלה במכתב בו ציינה כי קיימת מניעה משפטית לכך שהנציב הבא ייבחר בהליך בו הוא ימונה באופן ישיר על ידי ראש הממשלה ומינויו ייבדק על ידי הוועדה המייעצת למינויים לתפקידים בכירים.

לאחר בחינת הנושא בהתאם להחלטת הממשלה על ידי גורמי המקצוע המשפטיים במשרד ראש הממשלה ובמחלקת ייעוץ וחקיקה האמונה על התחום, ודיונים שהתקיימו בעניין, מצאתי לקבל המלצתם לפיה: לשם הבטחת הליך מינוי תקין והולם של נציב שירות המדינה, יש לקיים הליך תחרותי למשרה, ולקבוע כי המינוי ייעשה על ידי ועדת איתור, בראשות שופט בדימוס של בית המשפט העליון כמתואר בחוות הדעת המצורפות למכתבי. זאת, בין היתר, נוכח מאפייניו הייחודיים של תפקיד נציב שירות המדינה, חובתו לפעול בממלכתיות ובאופן בלתי תלוי, והשפעתו העמוקה על דמותו של השירות הציבורי.

בהמשך לפניית מזכיר הממשלה שבסמך, ועל פי הבחינה שנערכה בהתאם להנחיית ממשלת ישראל בהחלטת המתוארת לעיל, **קיימת מניעה משפטית** לכך שהנציב הבא ייבחר בהליך בו הוא ימונה באופן ישיר על ידי ראש הממשלה ומינויו ייבדק על ידי הוועדה המייעצת למינויים לתפקידים בכירים. זאת, תוך החלפת נציב שירות המדינה בוועדה בחבר שיתמנה על ידי הממשלה לפי הצעת ראש הממשלה, והוספת המשרה למשרות הנבדקות על ידי הוועדה. הצעה זו אינה נתמכת בהנמקה מקצועית; אינה הולמת את אופיו של התפקיד וסמכויותיו; ואין התאמה בין סמכויותיה של הוועדה המייעצת ומומחיותה, לבין המשימה החדשה והשונה שמציעים להטיל עליה כעת.

*** מכתבה של היועצת מיום 19.6.2024 **מצ"ב כנספח 55**.

171. בכדי לבסס קביעתה זו טענה היועצת כבר בפתח המכתב כי: "בהחלטה מס' 3793 מיום 13.5.2018 קבעה הממשלה, כי דרכי המינוי של נציב שירות המדינה הבא ייקבעו בנוהל שיגובש על היועצת המשפטית של משרד ראש הממשלה, בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה:

לכבוד
ח"כ בנימין נתניהו
ראש הממשלה

שלום רב,

הנדון: הליך מינוי נציב שירות המדינה

סמך: חוות דעת מטעם היועצת המשפטית למשרד ראש הממשלה מתאריך 29.5.2024; חוות דעתו של המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-מנהלי), ד"ר גיל לימון, מתאריך 18.6.2024; פניות מזכיר הממשלה לייעוץ המשפטי במשרד רה"מ ופניותיו אלינו מהתאריכים 13.6.2024 ו-16.6.2024

בהחלטה מס' 3793 מיום 13.5.2018 קבעה הממשלה, כי דרכי המינוי של נציב שירות המדינה הבא ייקבעו בנוהל שיגובש על ידי היועצת המשפטית של משרד ראש הממשלה, בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה.

172. חזקה על היועצת כי היא יודעת לקרוא ולהבין היטב את לשון החלטות הממשלה. ועל כן, חמור הוא כי דבריה אלו עומדים בסתירה מובהקת להחלטת הממשלה מס' 3793 (אליה היועצת הפנתה), בו נקבע אופן מינויו של הנציב המכהן, ובנוגע לעתיד נקבע כי "הממשלה **תידרש בעתיד** לנוהל שיגובש על ידי היועצת המשפטית של משרד ראש הממשלה, בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה לגבי דרכי מינויו של נציב שירות המדינה".

נושא ההחלטה:

אופן מינוי ועדת המינויים המיוחדת למתן חוות דעת על המועמד לתפקיד נציב שירות המדינה ותיקון החלטת ממשלה

מחליטים:

- א. לשם מינוי נציב שירות המדינה בהתאם לסעיף 6 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, תוקם ועדת מינויים מיוחדת אשר תחווה דעתה על המועמד לתפקיד.
- ב. יושב ראש ועדת המינויים המיוחדת למתן חוות דעת על המועמד לתפקיד נציב שירות המדינה ימונה על ידי הממשלה, ולצידו יכהנו שני נציגי ציבור מתוך רשימת נציגי הציבור החברים בוועדת המינויים הפועלת בהתאם להחלטות הממשלה מס' 4892 מיום 7.3.1999 ומס' 345 מיום 14.9.1999, שייבחרו על ידי הלשכה המשפטית במשרד ראש הממשלה, לפי סבב בחירת נציגי הציבור לוועדות המינויים בנציבות שירות המדינה.
- ג. לאור האמור בסעיף ב', לתקן את החלטת הממשלה מס' 2651 מיום 14.5.2017 ובהמשך להחלטת הממשלה מס' 3211 מיום 3.12.2017, לקבוע כי במקום שני נציגי הציבור שמונו בהן, ימונו לוועדת המינויים המיוחדת, לצד יו"ר הוועדה, השופט (בדימוס) חנן אפרתי, שני נציגי ציבור שייבחרו כאמור בסעיף ב' לעיל.
- ד. יובהר כי ההחלטה תקפה לבחירתו של נציב שירות המדינה הבא וכי הממשלה **תידרש בעתיד** לנוהל שיגובש על ידי היועצת המשפטית של משרד ראש הממשלה, בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה לגבי דרכי מינויו של נציב שירות המדינה.

*** החלטת הממשלה מיום 13.5.2018 **מצ"ב כנספח 56**.

173. דהיינו, הממשלה הטילה על היועצת המשפטית למשרד ראש הממשלה לגבש נוהל בנוגע לאופן מינוי נציב שירות המדינה, והחליטה שהיא תידרש – כלומר, תיתן דעתה, תבחן, את הנוהל כשזה יונח בפניה.

174. אם כן, פתיחת המכתב מטעם היועצת לא הייתה אלא מצג שווא מטעה, בנוגע לתוכן החלטת הממשלה, המתגלה בעיון פשוט בהחלטה.

175. אך בכך לא סגי, ותחילתו של המכתב הייתה סימן להמשכו.

176. בהמשך המכתב, סמכה היועצת את ידיה על חוות דעתו של ד"ר לימון שבה נטען כי על הממשלה חובה לאמץ את הנוהל שהציעה היועצת המשפטית למשרד ראש הממשלה, שלפיה נציב שירות המדינה ייבחר בידי ועדת איתור המונה חמישה אנשים, והמצויה בשליטה אפקטיבית של לא פחות מהיועצת – שכן, חבר אחד ימונה ישירות בידי היועצת ושניים נוספים ימונו בהסכמתה.

177. ד"ר לימון הגדיל לעשות וטען כי "בהיעדר טעמים מקצועיים נוגדים, שכאמור, אינם ידועים לנו בשלב זה, יהיה זה קשה, עד בלתי אפשרי, להגן מבחינה משפטית על הליך מינוי למשרת הנציב, שלא כולל ועדת איתור במתווה המתואר".

59. על הממשלה לתת משקל רב מאוד להמלצות האמורות, עת היא בוחרת בדרך המינוי של הנציב הבא. בהיעדר טעמים מקצועיים נוגדים, שכאמור, אינם ידועים לנו בשלב זה, יהיה זה קשה, עד כדי בלתי אפשרי, להגן מבחינה משפטית על הליך מינוי למשרת הנציב, שלא כולל ועדת איתור במתווה המתואר. בכל מקרה, וכפי שהובהר לעיל, קיימת מניעה משפטית לקבל את הצעת ראש הממשלה באשר לדרך מינויו של נציב שירות המדינה הבא.

*** מכתבה של היועצת מיום 19.6.24 ראו נספח 55.

178. אם כן, המצג שהוצג לממשלה הוא כי מכל דרכי המינוי שניתן להעלות על הדעת, ישנה דרך אחת בלבד, ואין בלתה, הכשרה מבחינה משפטית לצורך מינוי נציב שירות המדינה. לעמדת היועצת, אם הממשלה לא תאמץ את מנגנון ועדת האיתור הספציפי שהוצע, המעביר את הליך בחירת נציב שירות המדינה לידי היועצת – יהיה זה "בלתי אפשרי" להגן על הליך המינוי.

179. ראוי לציין כי עמדה זו מופרכת לחלוטין, ונוגדת הן את החוק והן את הפסיקה בעניין: סעיף 6 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959 קובע מפורשות כי "הממשלה תמנה נציב שירות המדינה (להלן - נציב השירות); על מינויו לא תחול חובת המכרז לפי סעיף 19 והודעה על המינוי תפורסם ברשומות". הממשלה תמנה. לא פחות ולא יותר.

נציב שירות המדינה

6. הממשלה תמנה נציב שירות המדינה (להלן - נציב השירות); על מינויו לא תחול חובת המכרז לפי סעיף 19 והודעה על המינוי תפורסם ברשומות.

180. יתר על כן, התנועה למען איכות השלטון הגישה בעבר עתירה לבית המשפט העליון בעניין זה ממש וטענה כי חובה למנות את נציב שירות המדינה בדרך של ועדת איתור (בג"ץ 2699/11 התנועה למען איכות השלטון נ' ממשלת ישראל (נבו, 17.5.2011). עתירה זו נדחתה פה אחד.

181. לא זו אף זו: בהמשך דחתה הממשלה את עמדת היועצת והחליטה למנות את הנציב בעצמה, בהתאם לחוק, ובסיוע ועדה מייעצת בלבד. נגד החלטה זו הוגשה עתירה לבית המשפט העליון שבה, כמובן, סירבה היועצת לייצג את עמדת הממשלה, וזו יוצגה באופן פרטי.

182. בדיון, שאל כב' השופט סולברג את ב"כ היועצת על עמדת ד"ר לימון כי יהיה זה "קשה עד בלתי אפשרי" לייצג מינוי שאינו כולל את ועדת איתור כאמור, ולמרבה התדהמה האחרונה חזרה בה, והודתה כי אין מניעה משפטית שלא לאמץ את ועדת האיתור המוצעת (עמ' 27-28 לפרוטוקול הדיון מיום 15.10.2024):

כ.ה. סולברג: בכבוד אני קורא במה שאמר המשנה ליועצת המשפטית למי עליה בחוות דעתו, מינוי נציב שירות המדינה איננו יכול להיעשות עוד בדרך של בדיקה על ידי ועדת מינויים בלבד.
עו"ד שמואלי: ועדה מייעצת בלבד.

כ.ה. סולברג: בהמשך דבריו בהעדר טעמים מקצועיים נוגדים שכאמור אינם ידועים לנו בשלב זה, יהיה זה קשה עד בלתי אפשרי להגן מבחינה משפטית על הליך של מינוי למשרת הנציב שלא כולל וועדת איתור במתווה המתואר.
עו"ד שמואלי: קשה עד בלתי אפשרי

כ.ה. סולברג: מניעה משפטית לוועדת האיתור
עו"ד שמואלי: לא לא

כ.ה. סולברג: אמר המשנה ליועצת המשפטית
עו"ד שמואלי: קשה עד בלתי אפשרי זה לא מניעה משפטית

183. צריך להבין, ב"כ היועצת הודתה, הלכה למעשה, כי היועצת הילכה אימים על הממשלה שיהיה זה "קשה עד בלתי אפשרי" להגן על מינוי שלא באמצעות ועדת איתור, ואף סירבה לייצג את עמדת הממשלה בעניין – אף שהיא עצמה מודה שאין מניעה משפטית למנות את נציב שירות המדינה שלא באמצעות ועדת איתור.

184. משמעות הדברים פשוטה, וחמורה: בנוגע למינוי נציב שירות המדינה הציגה היועצת מצגי שווא וניסתה להליך עליה אימים שלא תגן על מינוי אלא באמצעות ועדת איתור המצויה בשליטתה, אף שהיא עצמה מודה שאין מניעה משפטית במינוי בדרך אחרת.

185. היועצת הפרה את חובתה ליתן ייעוץ משפטי לממשלה (כאמור לעיל, היועצת נהגה באופן חמור ונתנה ייעוץ שגוי ביודעין) והפרה את חובתה לייצג את הממשלה בפני בית המשפט. התנהלות זו בוודאי שאינה הולמת את תפקיד היועץ המשפטי וגרמה לחוסר אמון מוחלט בינה לבין הממשלה.

בג"ץ 58820-08-24 אמת ליעקב בישראל בע"מ ואח' נ' היועצת המשפטית לממשלה ואח'

186. התנהלות זו של היועצת – להתיר לממשלה ולשריה ייצוג פרטי בסמוך לדיון או למועד להגשת תגובה באופן הפוגע אנושות בזכות לייצוג גם כאשר ניתן היתר – חזרה על עצמה, גם בעתירה הנוגעת למימון מעונות היום (להלן: "**בג"ץ המעונות**"). נפרט.

187. במסגרת בג"ץ 6198/23 **התנועה למען איכות השלטון בישראל ו-391 אח' נ' שר הביטחון** (נבו, 25.6.2024) (להלן: "**בג"ץ הגיוס**") קבע בית המשפט העליון כי יש להפסיק לאלתר סבסוד ישיר עבור מוסדות תורניים בגין תלמידיהם המועמדים לגיוס (מלש"בים) שאינם מתגייסים וכן הורה כי לאחר שפקעה סמכותה של הממשלה לתמוך מוסדות תורניים כבר ביום 1.4.2024 לא תהינה לממשלה תקופת מעבר כפי שביקשה המדינה.

188. לאחר מתן פסק הדין, היועצת לא ראתה לנכון להביע עמדתה בפני הממשלה **באופן מידתי** כי יש להפסיק את הסבסוד גם עבור המעונות בגין היעדר סמכות נוכח בג"ץ הגיוס אלא רק ביום 11.8.24 (חודש וחצי לאחר מתן פסק הדין) הודיעה היועצת כי הממשלה נעדרת כל סמכות לסבסד את מעונות היום.

*** מכתבה של היועצת מיום 11.8.2024 **מצ"ב כנספח 57**.

189. כמו כן, באותו מעמד לראשונה בלבד, הודיעה היועצת כי בהיעדר סמכות ועל פי בג"ץ הגיוס - לממשלה אין גם כל סמכות לפעול על פי הוראות מעבר.

190. כנגד חוות דעת זו הבהיר שר העבודה ביום 12.8.24 וביום 14.8.24 כי הוא מתנגד לכל האמור בחוות הדעת שהציגה היועצת ואף הבהיר למען הסדר הטוב מדוע לכל הפחות נדרשת תקופת מעבר בת שנה ושלא תפחת מ-5 חודשים.

*** מכתביו של שר העבודה מיום 12.8.2024 ומיום 14.8.2024 **מצ"ב כנספח 58 ו-59 בהתאמה**.

191. לא כאן המקום לפרט את כלל השתלשלות האירועים אך חשוב לעניינינו כי לבסוף החליטה היועצת כי יש לקבוע הוראת מעבר לתקופה בת 3 חודשים.

192. **בהתאם להחלטת היועצת**, החליטה הממשלה ביום 22.9.24 – החלטה שהתקבלה פה אחד כי היא מסמיכה את שר העבודה לפרסם את תקנון התמיכה הכספית עד ליום 30.11.24 לכלל הזכאים.

*** החלטת הממשלה מיום 22.9.2024 **מצ"ב כנספח 60**.

193. עבודה זו לא נעשתה בחלל ריק אלא נעשתה **בתיאום מלא עם היועצת באמצעות היועצת המשפטית למשרד העבודה**.

194. חרף האמור, היועצת הורתה ליועצת המשפטית של משרד העבודה שלא לחתום ולא לפרסם את התמיכה לכלל הזכאים בתואנה כי החלטת הממשלה התקבלה שלא על פי הנחיותיה.

*** הוראת היועצת מיום 26.9.2024 **מצ"ב כנספח 61**.

195. יובהר כי הצבת חסם ומניעה דה פקטו של היועצת לקיומה של החלטת ממשלה - באמצעות סירוב היועצת לחתום על החלטת ממשלה – נעשתה בחוסר סמכות ובניגוד לפסיקה מפורשת בבג"ץ 4646/08 **יואל לביא נ' ראש הממשלה** (נבו, 12.10.08) שקבעה באופן מפורש כי **"הצבת 'מחסום' מראש בפני הרשות המוסמכת בנסיבות בהן קיימת מניעה משפטית לקבלת החלטה או לעשיית מעשה ראוי שתבצע בדרך של מתן חוות דעת משפטית הקובעת כי ההחלטה או המעשה הינם בלתי חוקיים או אסורים לפי דין"**.

196. רק בסמוך לדיון, ערב הדיון ממש, הודיעה היועצת - באמצעות ד"ר לימון כי ניתן לממשלה היתר לייצוג נפרד. עם זאת, ד"ר לימון בחר להתעלם מהעובדה כי הדיון קבוע למחרת מתן ההיתר והוסיף כי מאחר שעמדתו הכתובה והמפורטת של שר העבודה כבר הוגשה לבית המשפט אין להצדיק כל בקשת לדחיית מועד הדיון בעתירות שבנדון.

*** מכתבו של ד"ר גיל לימון מיום 17.11.24 **מצ"ב כנספח 62**.

197. נסיים פרק זה עם מה שכבר ציינו - אכן, לפי ועדת שמגר ובהתאם לפסיקה בעניין, היועצת רשאית לסרב לייצג את עמדת הממשלה כאשר מדובר בעמדה שהיא לדעתה בלתי חוקית. עם זאת, לא ניתן להתיר ליועצת לגרור רגליים, ולפגוע באופן אקטיבי באפשרויות העומדות בפני הממשלה ושריה כאשר הם מבקשים למצות את אפשרותם להציג את עמדתם בהליך משפטי. זוהי התנהלות המשקפת דוגמה ומופת להעדר אפשרות לשיתוף פעולה יעיל.

198. הדברים מקבלים משנה תוקף כאשר ניתן להיווכח בהתאם למה שפורט לעיל, כי גם אם ישנה מחלוקת בקשר לטיב וחוקיות ההחלטות של הממשלה הרי שלא ניתן לקבל את הטענה כי עמדות הממשלה עולות באופן מוחלט לכדי החלטות אי - חוקיות ברורה וגלויה.

199. מעשיה של היועצת מעידים כי היועצת נוקטת בגישה לעומתית לממשלה, אינה מייעצת ייעוץ משפטי הולם לממשלה ואינה מנסה להגן על עמדותיה בפני בית המשפט בניגוד להוראות הדין. התנהלות זו גורמת לחוסר שיתוף פעולה יעיל בין היועצת ולבין הממשלה ומביאה לאובדן אמון של השרים והממשלה ליועצת.

בג"ץ 5221/24 הילה שי ואח' נ' ממשלת ישראל ואח'

200. נגד הממשלה הוגשו מספר עתירות הדורשות להורות לה להקים ועדת חקירה ממלכתית לחקירת טבח השבעה באוקטובר.

201. ביום 19.9.2024 שלחה היועצת מכתב לראש הממשלה שבו ציינה כי נדרש לגבש תגובה לעתירות בעניין והודיעה נחרצות כי ועדת חקירה ממלכתית היא המנגנון הייעודי והייחודי הקיים בחוק ההולם את חקר האירועים הנדונים.

202. עוד נמסר מטעמה כי מאחר ואין בכוונת ראש הממשלה להביא את הנושא בפני הממשלה כעת היא מאפשרת לו, לשר המשפטים ולממשלה היתר לייצוג נפרד בעתירות הנדונות.

מזכיר הממשלה מסר כי אינך מקבל את העמדה המשפטית העקרונית לפיה ועדת חקירה ממלכתית היא המנגנון הייעודי והייחודי הקיים בחוק ההולם את חקר האירועים הנדונים. עוד נמסר כי אין בכוונתך להביא את הנושא בפני הממשלה, אלא רק בתום המלחמה.

במצב דברים זה, ונוכח הנסיבות החריגות, ניתן לך, לשר המשפטים ולממשלה היתר לייצוג נפרד בעתירות הנדונות, ובהן בלבד (כפי שצוין בפני מזכיר הממשלה אתמול בעל-פה). היתר הייצוג ניתן לממשלה כגוף קבינטי ולא למשרדי הממשלה.

*** העתק מכתב היועצת מיום 19.9.2024 מצ"ב כנספח 63.

203. הפוך והפוך במכתבה של היועצת, ולא תמצא מהי אותה "אי-חוקיות" המונעת ממנה לייצג את עמדת הממשלה בנוגע לוועדת חקירה

204. למעשה, היועצת לא הייתה צריכה להרחיק לכת בכדי למצוא נתיב משפטי להגן על עמדות הממשלה. לעמדה מעין זו יש סמך בפסיקת בית המשפט העליון בבג"ץ 6728/06 עמותת אומץ נ' ראש ממשלת ישראל (נבו, 30.11.2006) בו נדונה עתירה נגד החלטת הממשלה להקים ועדת בדיקה ממשלתית לחקירת מלחמת לבנון השנייה, במקום להקים ועדת חקירה ממלכתית.

205. ואמנם, באותו מקרה התעורר דיון ספציפי בשאלה זו ממש, האם יש מקרים בהם חובה למנות ועדת חקירה ממלכתית ולא ועדת בדיקה אחרת.

206. דעת הרוב בהרכב מורחב של שבעה שופטי בית המשפט העליון, קבעה כי גם כאשר עסקינן בעניינים בעלי חשיבות ציבורית עליונה, אין מניעה משפטית שהממשלה תבחר להקים ועדת בדיקה ממשלתית ולא ועדת חקירה ממלכתית. גם אם ניתן לתהות על שיקול דעתה של הממשלה שבחרה לחקור את האירועים בדרכים חלופיות לוועדת חקירה ממלכתית – היא מוסמכת לעשות כן.

207. דעת הרוב גם הדגישה כי העובדה שהממשלה היא שממנה את חברי ועדת הבדיקה הממשלתית, אין פירושה כי האחרונים אינם עצמאיים לאחר שמונו. בהקשר זה ציין המשנה לנשיאה א' ריבלין כי גם היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט המדינה מתמנים על-ידי הממשלה, אך לאחר המינוי "חל עקרון ניתוק חבל הטבור" ובעל התפקיד מחויב בעצמאות מקצועית במילוי תפקידו ובאי תלות בגורם הממנה אותו).

208. כאשר היועצת זונחת כלאחר יד את ההלכה המחייבת שיצאה מפי דעת הרוב של הרכב מורחב של בית המשפט העליון, ואשר על בסיסה הייתה יכולה למצער להגן היטב על מדיניות הממשלה, ניתן ללמוד על הלעומתיות הקיימת בהתנהלות היועצת כלפי הממשלה על היעדר שיתוף פעולה יעיל ועל חוסר האמון שהדבר יוצר.

מקרים רבים נוספים בהם סירבה היועצת לייצג את הממשלה

209. המקרים שפורטו עד כה צוינו במיוחד בשל כך שמדובר במקרים שבהם היה גלוי על פני הדברים כי היועצת הייתה יכולה לייצג את עמדת הממשלה, ולמצער לא לטעון נגדה בצורה כה בוטה, לו חפצה לעשות זאת.

210. מקרים אלה אינם אלא ביטויים מיוחדים של המדיניות שאותה סיגלה היועצת נגד הממשלה כמעט בכל עתירה שנויה במחלוקת ציבורית. מספר העתירות שבהן סירבה היועצת לייצג את הממשלה הוא חסר תקדים בהיקפו.

211. כך, היועצת טענה נגד הממשלה ושריה גם בעתירות הבאות:

(א) בג"ץ 8948/22 **שיינפלד נ הכנסת** - בעניין מינוי אריה דרעי לשר בממשלה

(ב) בג"ץ 5119/23 **התנועה לטוהר המידות נ' הכנסת** - בעניין תיקון מס' 53 לחוק הרשויות המקומיות (בחירות)

(ג) בג"ץ 5474/23 **חברת דואר ישראל בע"מ נ' שר התקשורת** - בעניין הדחת יו"ר הדואר מישאל וקנין

(ד) בג"ץ 1651/24 **שחר בן מאיר נ' שר החינוך** - בעניין חלוקת פרסי ישראל

(ה) בג"ץ 6509/23 **ארגון נ' ראש הממשלה** בעניין רכש מעקב ואיסוף מידע מידע בכלים קיברנטיים.

(ו) עת"מ 67496-08-24 **אשכנזי נ' השר לביטחון לאומי** - בעניין קיום רפ"ק מאיר סוויסה

(ז) עתמ (י-ם) 56993-09-23 **פורום המשפחות השכולות נ' הממונה על התוכניות החיצוניות וקידום**

שותפויות במשרד החינוך – בעניין איסור משרד החינוך להפגיש תלמידים עם הורים שכולים ישראלים ופלסטינים.

(ח) בג"ץ 9236-23 חדו"ש- לחופש דת ושוויון נ' 'משרד החינוך ואח' – בעניין כניסתן של רשתות החינוך החרדיות לתוכניות "אופק חדש" ו"גפ"ן".

212. יש להבהיר, בחלק מן המקרים שצינו לעיל, בסופו של יום התקבלה עמדתה של היועצת בבית המשפט, אך בכך אין כדי להצדיק סירוב כה נרחב לייצג את עמדת הממשלה ושריה. לא אחת נדחת עמדת הממשלה בבית המשפט, ונקבע כי החלטה כזו או אחרת הייתה מנוגדת לדין. יתר על כן, לא מן הנמנע כי בית המשפט ייחס משקל רב לעמדת היועצת, ויתכן כי לו עמדתה הייתה שונה הדבר היה על פסיקתו הסופית. שאלת התכנות הייצוג אינה נמדדת בבדיקת תוצאות ההליך אלא להיפך, בהחלט ייתכן שתוצאות ההליך היו שונות אילו היועצת הייתה מציגה עמדה אחרת. הקריטריון המרכזי הוא היתכנות משפטית לייצג את עמדת הממשלה וכזו בוודאי הייתה בכל אחד מהמקרים.

213. הדבר לא מנע מיועצים משפטיים קודמים לייצג את הממשלה, ובמקרים אחרים גם לא מהיועצת הנוכחית עצמה לייצג את הממשלה (ראה ייצוג הממשלה הקודמת בעניין מינויו של מני מזוז כיו"ר הוועדה למינוי בכירים על ידי היועצת. כאמור, עמדתה של היועצת נדחתה על ידי בית המשפט).

214. לסיכום פרק זה יש לציין, כי אף מבלי להידרש לשאלה מה בית המשפט החליט (או יחליט) בכל אחת מן העתירות ברי כי מספר כה רב של הליכים בהם היועצת מסרבת לייצג את עמדת הממשלה מעידים כאלף עדים כי קיימים חילוקי דעות מהותיים וממושכים בין היועצת לבין הממשלה ואשר רק בהם לבדם יש כדי ליצור מצב של חוסר אמון של הממשלה ביועצת.

מילוי בלתי ראוי של תפקיד היועצת כראש התביעה הכללית

אכיפה בררנית בנוגע להפרות סדר

216. היועצת מחזיקה באחת הסמכויות רבות העוצמה שישנן בכל משטר ובפרט במשטר דמוקרטי והיא הסמכות להורות על פתיחת חקירה פלילית, וכמובן הסמכות להורות על העמדה לדין ועל הגשת כתבי אישום.

217. עוצמתן של סמכויות אלה, וההשפעה העצומה שיש להן על כל מי שנעשה שימוש בעניינו באותן סמכויות, מחייבות הקפדה יתרה, קלה כחמורה, על אופן השימוש בהן. השימוש בסמכויות האכיפה חייב להיות שימוש הנשען על אמות מידה ברורות, על קריטריונים מחייבים ומעל לכל, חייב להיעשות תוך הקפדה יתרה על שוויון.

218. הנזק העלול להיגרם לאזרחי המדינה, ולאמונם ברשויות המדינה וברשויות אכיפת החוק, כתוצאה משימוש לא ראוי ולא שוויוני בסמכויות ראש התביעה הכללית, הוא נזק עצום, העלול להביא לידי ערעור יסודות המשטר הדמוקרטי כולו.

219. חרף האמור לעיל, היועצת הנהיגה מדיניות אכיפה בררנית חסרת תקדים, שבצידה פגיעה קשה בזכויות האזרח והשוויון בפני החוק, עד כדי ערעור מהותי של הסדר הציבורי. מדיניות היועצת באה לידי ביטוי במספר רב של נושאים.

220. מספר פעמים פנתה הממשלה ליועצת בבקשה לפעול לאכיפת החוק ולשמירת הסדר הציבורי בהפרות הסדר ההמוניות והאלימות שהתקיימו על מנת להימנע מהידרדרות לאנרכיה.

221. כך נהגה מערכת אכיפת החוק בעבר בתקופות של מחאות ציבוריות נרחבות שהתרחשו, בין היתר על רקע הסכם אוסלו, תכנית ההתנתקות, מחאת יוצאי אתיופיה וכיו"ב.

222. בתקופת כהונתה של הממשלה הנוכחית, דחתה היועצת את כל הפניות והממשלה נותרה חסרת אונים וללא כלים מול מעשי האלימות הרבים ושיבוש הסדר הציבורי.

חברי הממשלה מביעים את מורת רוחם ואת תחושותיהם לגבי אוזלת ידן של רשויות האכיפה כלפי הקוראים קריאות לסרבנות ולמרי אזרחי, חוסמי הכבישים וצירים מרכזיים, לרבות חסימת היציאה מנמל התעופה הבין-לאומי של ישראל, הפוגעים בסדר הציבורי והמטרידים את נבחר הציבור שנוקטות באכיפה בררנית כלפי המעורבים במחאה בהשוואה למחאות ציבוריות שנעשו בעבר ובכללן המאבק בתוכנית ההתנתקות בשנת 2005 ומאבקם של יוצאי אתיופיה בשנת 2019.

*** פרוטוקול ישיבת ממשלה 751 מיום 9.7.23 **מצ"ב כנספח 64.**

223. אף כאן, מדובר בתופעות המתועדות היטב אשר כוללות הפגנות אלימות אל מול בתי נבחר הציבור והטרדת בני משפחותיהם, פריצה אלימה למשרדי פורום קהלת, חסימות כבישים, השחתת רכוש ציבורי, שתיקה רועמת אל מול הסתה חוזרת ונשנית ברשתות החברתיות, לרבות הסתה לפגיעה פיזית והסתה לרצח של ראש הממשלה ושל נבחר הציבור אחרים.

2. להלן פירוט הנתונים הרלוונטיים נכון ליום 28.5.2023. יודגש כי לא ניתן לאפיין מתוך מערכות המשטרה אם חשוד פלוני ביצע עבירה בעת שהוא תומך ברפורמה אם לאו. כל שניתן לדעת על פי מערכות המחשב של המשטרה הוא שהעבירות הנחקרות בוצעו בזמנים הרלוונטיים ובמקומות בהם התקיימו אירועי מחאה. לפיכך, נתונים אלה אינם כוללים אבחנה בין עבירות שבוצעו מצד תומכי הרפורמה המשפטית או המתנגדים לה:
מספר תיקי הפל"א שנפתחו החל מיום 24.1.2023 ועד יום 28.5.2023 (להלן: התקופה הרלוונטית):

3. במהלך התקופה הרלוונטית נפתחו 412 תיקי פל"א.

נתונים על מעצר חשודים

4. במהלך התקופה הרלוונטית נעצרו 96 חשודים, מתוכם 91 בגירים והיתר קטינים.

5. 92 מהחשודים שנעצרו, שוחררו.

תיקי החקירה שהועברו לתביעה המשטרתית

6. במהלך התקופה הרלוונטית הועברו לתביעה המשטרתית 48 תיקי חקירה, בחלוקה לעבירות כדלקמן:

*** נספח 4- מתוך בג"ץ 5936/23 ח"כ יצחק וסרלאוף נ' היועצת המשפטית לממשלה- עתירה למתן

צווים על תנאי ובקשה לקיים דיון דחוף (מכתב הצגת הנתונים) מצ"ב כנספח 65.

224. עוד צוין במכתב (סעיף 12) כי – "בשלב זה לא ננקטו הליכי אכיפה אזרחית בנושא".

225. בהשוואה מקוממת, כאשר בוצעו הפגנות וחסימת כבישים על ידי אזרחי מדינת ישראל מבני העדה האתיופית על רקע תחושת אפליה ושיטור יתר כלפיהם, הוגשו בשנת 2019 כ-450 כתבי אישום בעבירות הנוגעות להפרות סדר ולהפרעה לשוטרים במילוי תפקידם. אל מול המספר המדהים והעצום הזה, זועקת לשמים העובדה שבשנת 2023, במהלכה אירעו מאות רבות של מקרי הפרות סדר אלימות וקשות, תוך חסימת כבישים לשעות ארוכות, ושיבוש החיים במדינה, הרי שסך כתבי האישום שהוגשו כנגד המשתתפים בהפרות הסדר, עמד על 27 בלבד. נתון זה מקומם עוד יותר, כאשר היחס המפלה נמשך ביתר שאת עם הגשתן באותה שנה של 388 כתבי אישום בגין הפרות כאלה, כנגד יוצאי אתיופיה. נתוני האכיפה הבררנית והאפליה זועקים לשמים.

226. מצב קיצוני זה אף הוביל לחקיקת חוק, שהתקבל בתמיכה חברי הקואליציה והאופוזיציה כאחד, למחיקת רישומים פליליים ומשטריים של יוצאי אתיופיה, באופן גורף ללא כל בקשה מצידם.

18-07-2024 נוסח עדכני נכון ליום:

נבו

חוק מחיקת רישומים פליליים ומשטריים של יוצאי אתיופיה, תשפ"ד-2024

227. מובן כי מדובר במדיניות מכוונת של גורמי האכיפה בישראל ובראשם היועצת אשר נתנה הנחה עד כדי חסינות מוחלטת למפירי הסדר שהפגינו כנגד הממשלה ובמקביל ניהלה מדיניות של אכיפה קיצונית ובלתי מתפשרת כלפי יוצאי אתיופיה.

228. עקב התנהלות זו נאלץ באופן חריג השר לפיתוח הנגב והגליל להגיש עתירה כנגד היועצת באופן שלא זכור במחוזותינו בו שר מגיש עתירה נגד היועצת (בג"ץ 5936/23 ח"כ יצחק וסרלאוף נ' היועצת המשפטית לממשלה).

תאריך חתימת המסמך : 3.8.23	
בבית המשפט העליון	
<u>בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק</u>	
בג"ץ _____	בעניין:
1. ח"כ יצחק וסרלאוף (ת.ז. 308395771)	
2. ארץ ישראל שלנו - מפלגה יהודית מאוחדת לשלמות התורה העם והארץ	
כולם ע"י ב"כ ד"ר עו"ד איתמר מירון (מ.ר. 69134) ממושרד עו"ד מירון, בן ציון ופריבס ושות' הכתובת המבקשות לצורך המצאת כתבי בי-דין בהליך זה הינה משרד ב"כ:	
רח' מונטיפיורי 33, ת"א 6520102	
אי מייל: office@miron-law.co.il	
טל': 03-5606868 ; פקס': 03-5604466	
<u>העותרים (העותר)</u>	
- נ ג ד -	
1. גלי בהרב מיארה, היועצת המשפטית לממשלה	
2. פרקליטות המדינה	
3. מדינת ישראל	
<u>המשיבות (המשיבה)</u>	
באמצעות פרקליטות המדינה	
מרח' צלאח א-דין 29 ירושלים	
טלפון: 073-3925590 ; פקס: 02-6467011	
<u>עתירה למתן צווים על תנאי ובקשה לקיים דיון דחוף¹</u>	

*** העתק העתירה כפי שהוגשה מצ"ב כנספח 66.

229. ראוי לציין כי העתירה נדחתה בטענה שהינה 'עתירה כוללנית', אך אין בה כדי לאיין את הטענה כי מתקיימת אכיפה בררנית המביאה לחוסר אמון של רבים משרי הממשלה ביועצת.

230. מדיניות האכיפה הבררנית של היועצת הגיעה לשיא כאשר:

לשיא הגיעו הדברים בהפגנה שהתקיימה בחודש אפריל האחרון. בתום הפגנה סוערת שכללה חסימת ציר ראשי - כביש 1, מצאו את מותם שוטר ומתנדב משטרה שעסקו בפינוי הכביש החסום ונפגעו ע"י כלי רכב. ברם, לגודל השערורייה, האדם היחיד שנחקר באירוע היה נהג הרכב הפוגע - משרת מילואים שנסע בכביש ופגע בשגגה בשניים שעסקו במשימתם. ככל הידוע, לא נחקר איש מבין המפגינים או מארגני המחאה בגין גרימת סיכון החיים החמור שהסתיים בתוצאה הטראגית הזו.

*** מכתבו של השר שיקלי מיום 27.07.2024 מצ"ב כנספח 67.

אכיפה בררנית בקשר עם איומים על נבחרי ציבור, ובראשם ראש הממשלה

231. היועצת נוקטת אכיפה בררנית גם בקשר לאכיפה כנגד המאיימים והמסיתים – מפורשות – כנגד ראש הממשלה מר בנימין נתניהו ובני משפחתו. היעדר הטיפול בהסתה המשתוללת הוביל לעליית המדרגה המסוכנת בדמות ירי פצצות תאורה אשר נורו על בית ראש הממשלה. התנהלות זו לא רק שפוגעת בביטחון נבחרי הציבור במדינה, אלא מדגישה אף את הפגיעה החמורה באמון הציבור במערכת אכיפת החוק.

232. במעשיה אלו הפרה היועצת את חובתה כראש התביעה הכללית מטעם המדינה למצות הליכים עם מפירי החוק, באופן שוויוני, וכן פגעה באינטרס הציבורי ובשמירה על קיום החוק.

233. ראש הממשלה עמד על האכיפה הבררנית בישיבת הממשלה ביום 14.7.2024 והביע את חששו מנרמול רצח פוליטי:

באופן בסיסי מול השיטפון הזה, רבע מעשה מהוסס לא נעשה. בעוד שראינו שבזמן כהונתה של הממשלה הקודמת, ועוד לפני כן, כשהיה מהצד השני "פרשת משפטים בושה" – מעצר לאם עם ילדים, בשבת. מכתב שכולנו מגנים אותו, לראש הממשלה בנט – מעצר וכליאה.

אי אפשר להשוות, בהתייחס לאכיפה הנוקשה בממשלה הקודמת, את השיטפון האדיר של איומים מפורשים שהם עבירות פליליות, שנתקל בחוסר מעש, ונתקל גם בעוד דבר – גם בשתיקה של הבכירים. לא שמענו גינויים. צריך גם לגנות. אבל הבכירים לא פוצים פה, הם לא מגנים. מה שיש פה זה לגיטימציה לפיגוע בדמוקרטיה, ויש פה נרמול של רצח פוליטי, וכולם מרגישים שיש פה גם אכיפה בררנית.

234. באותה הישיבה, מזכיר הממשלה ציין כי לאחר ניסיון ההתנקשות בנשיא ארה"ב הנבחר דונלד טראמפ צריכות להידלק נורות אזהרה אצל כל גורמי האכיפה והפרקליטות נוכח המחדל המתמשך וחוסר הטיפול במקרי האלימות וההסתה :

מזכיר הממשלה פותח ואומר כי בהמשך לדבריו של ראש הממשלה בעניין ניסיון ההתנקשות בנשיא האמריקני לשעבר, דונאלד טראמפ, הכתובת הייתה על הקיר שם בארצות הברית והיא על הקירות, בכירות, במיצגים, על שלטי חוצות וברשתות חברתיות גם כאן בישראל. ניסיון ההתנקשות בנשיא לשעבר טראמפ צריך להדליק נורות אזהרה אצל כל גורמי האכיפה והפרקליטות ולגרום להם לחשב מסלול מחדש בדרך שבה הם מטפלים בכל הנושא הזה של אלימות והסתה.

235. גם שר המשפטים נדרש לעניין :

שר המשפטים דורש מהיועצת המשפטית לממשלה, מגורמי אכיפת החוק ומגורמי המשפט לטפל במסיתים ובאלימים ולהעמידם לדין באופן מיידי על מנת להרתיע ולגדוע את כל התהליך הנורא הזה שמתרחש כאן לפני שיהיה מאוחר מדי.

*** פרוטוקול ישיבת ממשלה מיום 14.7.2024 מצ"ב כנספח 68.

הימנעות מהעמדה לדין בקשר עם הסתה כנגד צה"ל וקריאות לסרבנות -

236. היועצת אינה ממלאת את תפקידה כראוי ואינה אוכפת את הדין כנגד המסיתים נגד צה"ל והקוראים לסרבנות. להלן דוגמאות מעטות מבין רבות :

- היועצת איננה אוכפת את הדין כנגד הרמטכ"ל לשעבר משה (בוגי) יעלון אשר בתחילת חודש דצמבר 2024 פרסם בפומבי עמדה לפיה צה"ל מבצע טיהור אתני ופשעי מלחמה בעזה - אמירה חמורה אשר הובילה את דובר צה"ל להוציא הודעה כנגד מפקדו ולהכחיש את האמירות החמורות הפוגעות בצה"ל ובחייליו. (מתוך ראיון של שר הביטחון והרמטכ"ל לשעבר לשבת תרבות מיום 30.11.24).

יומיים אחרי הסערה, צה"ל הגיב היום (שני) לראשונה לדבריו של שר הביטחון והרמטכ"ל לשעבר משה (בוגי) יעלון שהאשים כי הצבא מבצע בצפון הרצועה טיהור אתני, ודחה את דבריו. "צה"ל פועל בהתאם לדין הבינלאומי, ומפנה אוכלוסיה בהתאם לצורך המבצעי ובאופן זמני, לשם הגנתה. צה"ל דוחה את הטענות החמורות על טיהור אתני ברצועת עזה, הפוגעות בצה"ל ובחייליו", מסר דובר צה"ל.

○

- היועצת איננה אוכפת את הדין כנגד פרקליט המדינה לשעבר משה לדור אשר ב-14 בדצמבר 2024 קרא לטייסים שלא להתנדב לשירות מילואים, כמחאה על רצונה של הממשלה לקדם את מדיניותה. היועצת אף התעלמה מפנייתו של שר המשפטים לחקור את מר לדור.

4. נוכח חומרת הדברים, והחשש כי בהיעדר טיפול אכיפתי נחוש תופעות ההסתה לסרבנות והסרבנות עצמה יתרחבו, אבקשך להורות באופן מיידי על פתיחה בחקירה כנגד עו"ד משה לדור וכנגד מפרסמי המודעה הנ"ל.

•

*** העתק פנייתו של שר המשפטים מיום 14.12.2024 מצ"ב כנספח 69.

- היועצת איננה אוכפת את הדין כנגד פרופ' מרדכי קרמניצר אשר גיבה את דבריו של מר לדור ואף הוסיף כי "מה שלדור אמר שיהיה מותר לעשות מחוויר לעומת דברים אחרים שיהיה מותר לעשות". בדברו פירט פרופ' קרמניצר כי מותר יהיה לפעול באלימות כנגד העריצות של הממשלה. (מתוך ראיון לרשת ב מיום 15.12.2024).
- היועצת איננה אוכפת את הדין כנגד ראש הממשלה לשעבר אהוד ברק אשר בתחילת חודש יולי 2023 קרא לסרבנות ואמר "זה אות אזהרה, אזהרה אמת לכל המדינה. אני מצפה שביום הזה הטייסים, אנשי המ"מ, כל אחד יגיד...אנחנו לא נשרת דיקטטורה, נקודה". (מתוך ראיון לערוץ 12 מיום 5.7.2023).
- קריאתו לסרבנות מצטרפת לקריאתו למרי אזרחי. כך, חודש לפני כן, בחודש יוני 2023 קרא ברק "לכל אזרח להכין את עצמו למבחן הזה של אי ציות אזרחי, ולהיענות לקריאה כשתבוא".
- היועצת איננה אוכפת את הדין כנגד אלוף במיל' גיא צור, כאשר תועד בווידאו: " נתניהו בוגד (!), הפך לאויב העם(!) ... ". (מתוך הפגנה שנערכה בירושלים בתאריך 17.06.2024).

237. פירטנו לעיל חמישה מקרים חמורים של הסתה מבין רבים מאוד, המתאפיינים בכך שהמסיתים הינם אנשים בכירים ובעלי שם, אשר להם השפעה ציבורית ומכאן שדבריהם מקבלים אף משנה חומרה ביחס לדברים דומים שנאמרים על ידי אזרחים מהשורה. היועצת שותקת ונותנת למתקפות חסרות רסן אלו - כנגד הצבא וכנגד ההתייצבות לשירות בו - להימשך באין מפריע.

238. הימנעותה מלמצות את הדין עם גורמים אלו הינה המשך ישיר להתנהלות היועצת בשנתיים האחרונות, אשר שותקת אל מול קריאות הסתה לאלימות ולסרבנות על רקע פוליטי ונמנעת באופן בררני לאכוף ולמצות את הדין עם אותם סקטורים פריוילגיים, המתנגדים למדיניותה של הממשלה.

הימנעות מנקיטת הליכים נגד מדליפים באופן מפלה ולא שוויוני

239. כפי שיפורט להלן, במהלך תקופת כהונתה של הממשלה הנוכחית, אירעו מספר מקרים של הדלפות חמורות של מסמכים ומידע מדיונים חסויים.

240. בגין מקרים אלו, יו"ר הכנסת, שר הפנים ומזכיר הממשלה פנו בהזדמנויות שונות אל היועצת ודרשו כי היועצת תפעל לחקור את ההדלפות השונות תוך שהם מדגישים בפניה את הפגיעה בביטחון המדינה.

241. חרף פניותיהם אלו, התעלמה מהם היועצת ועד ליום זה טרם פעלה לאכוף את הדין כנגד המדליפים. זאת, בניגוד מובחן להשתדלות ולמאמצים של היועצת לחקור ולאכוף את הדין כנגד אלי פלדשטיין והנגד ארי רוזנפלד, על רקע אותן חשדות ממש.

242. הנה כי כן, היועצת משתמשת באופן פסול בסמכותה ופועלת פעם נוספת באופן בררני ואוכפת את הדין באופן מפלה ולא שוויוני רק כנגד סוג מסוים של אנשים.

התנהלות בלתי ראויה ובלתי הולמת של היועצת – פגיעה באינטרס הציבורי

היועצת המשפטית גוררת רגליים ולא פועלת למנוע שביתות פוליטיות

243. במהלך כהונת הממשלה הנוכחית אירעו שני מקרים שבהם הוכרזה שביתה פראית ובלתי חוקית במחאה על מדיניות הממשלה.

244. הראשונה, אירעה בחודש יולי 2023 אז שבתה ההסתדרות הרפואית שביתה פוליטית במחאה על מדיניות הממשלה. אף שהכוונה לשבות פורסמה יום מראש ושרי האוצר והפנים "רדפו" אחרי היועצת לתוך הלילה על מנת שזו תגיש בקשה לקבלת צו מניעה נגד השביתה הפסולה.

245. בכל זאת, רק בשעה 09:00 בבוקר השביתה הגישה פרקליטות המדינה בקשה לצו מניעה. עד שבית הדין דן בבקשה, זו התייתרה ברובה והשביתה הסתיימה רק בשעה 14:30.

246. מקרה נוסף אירע כאשר ביום 1.9.2024 הודיעה ההסתדרות העובדים על כוונתה להשבית את המשק. כבר באותו היום, מיהר שר האוצר לפנות ליועצת על מנת שהפרקליטות תגיש בקשה לצו מניעה.

*** העתק פניית שר האוצר מיום 1.9.2024 מצ"ב כנספח 70.

247. גם לאחר שהיועצת הודיעה שהורתה לפרקליטות להגיש בקשה לצו מניעה, הבקשה הוגשה, גם הפעם, רק בשעות הבוקר.

248. בינתיים, גורמים פרטיים הספיקו להגיש שני הליכים נפרדים עוד במהלך הלילה (בג"ץ 2624-09-24 מירן נ' ההסתדרות הכללית החדשה של עובדי המדינה (2.9.2024); ס"ק 2439-09-24 פורום הגבורה נ' ההסתדרות הכללית החדשה (2.9.2024)).

249. הבקשה שהגישה פרקליטות המדינה הוגשה לאחר שפורום הגבורה כבר הגיש בקשה בעניין ואוחדה עם ההליך שכבר נפתח על-ידם.

250. נראה כי היועצת החליטה לגרור רגליים במודע ו"לא מיהרה להתערב", זאת אף שדובר בשביתה בלתי חוקית – כך קבע בפירוש בית הדין לעבודה – ואף ששר האוצר ביקש מהיועצת את התערבותה הדחופה. יצוין כי היועצת גם נמנעה מלנקוט הליכים כלשהם כנגד מי שארגנו את ההפגנות הבלתי חוקיות.

251. התנהלות פסולה זו פוגעת באינטרס הציבורי ומעידה כאלף עדים כי היועצת פועלת באופן שאינו הולם את תפקידה, ובדרך שמונעת שיתוף פעולה יעיל עם הממשלה ושריה ומביאה לחוסר אמון בה.

פרקטיקה של פרסום הודעות לעומתיות לממשלה בתקשורת בניגוד להוראות התקשי"ר

252. חוסר שיתוף הפעולה וקיומן של המחלוקות בין הממשלה לבין היועצת אינו מוגבל על ידי היועצת רק לתוך חדרי הדיונים הממשלתיים. היועצת, שהיא עובדת מדינה, נושאת נאומים ומפרסמת תדיר הודעות בתקשורת, תוך ניגוח הממשלה והבעת ביקורת קשה ולעומתית.

253. כל זאת בניגוד מפורש לסעיף 42.537(א) בתקשי"ר :

(א) אסור על העובדים המנויים בפסקה [42.321](#) לבקר את הממשלה ומשרדיה ובכלל זה מדיניותם, במסיבת עיתונאים, בראיון עם עיתונאי, בנאום במקום פומבי, בשידור, בעיתון או בספר;
(חוק שירות המדינה) (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959, ס'1(5); החלטת הממשלה, י"פ 701, התשי"ט-1959, ע' 1904

254. ודוק, בין פרקטיקה זו לבין הגישה הרואה ביועצת "שומרת סף" אין דבר וחצי דבר. ועדת שמגר קבעה כי היועצת אמנם מופקדת על קיום החוק ואף על הגבלת פעולות הרשויות כאשר החוק מחייב זאת, אך לצד זאת הטעימה כי "מדובר במי שישמש יועץ משפטי, לממשלה ולרשויות שלטון אחרות, היינו במי שתפקידו המקצועי כיועץ מחייב היווצרותה של תחושת אמון ושיתוף פעולה בין הממשלה לבינו, כמקובל בין היועץ לבין מקבל העצה" (פסקה 55).

255. בניגוד גמור לכך, היועצת פועלת כדובר ראשי נגד הממשלה. כך לדוגמא בלבד ביום 3.11.2024 הפיצה היועצת הודעה לתקשורת בו היא מעדכנת בנוגע להבהרות שדרשה מצד הממשלה בקשר למינוי נציב שירות המדינה לאחר שזו קיבלה החלטה לא מנומקת לטעמה של היועצת.

*** העתק ההודעה כפי שפורסמה בתקשורת ביום 3.11.24 מצ"ב כנספח 71.

256. היועצת הפיצה בתקשורת חדשות לבקרים הודעות כנגד הממשלה ואף השתלחה בממשלה בנאומיה הפומביים.

257. כך נשאה דברים בכנס חיפה בתאריך 15.12.2022 :

בנאום בכנס למשפט ציבורי באוניברסיטת חיפה היא אמרה: "הצעות החקיקה הנדונות בימים אלה, מה שמכונה לצערי 'בליץ החקיקה', אינן עומדות כל אחת בפני עצמה. הרעיון שלפיו נכון או ניתן לבצע שינוי עמוק במארג המשטרי באבחת חרב הוא שגוי בעיניי. שינוי משטרי מהותי דורש חשיבה מעמיקה ושיקול דעת מושכל. הוא לא מתאים לחקיקת בזק, חלקה טרם הקמת הממשלה, עת נדחסים ומקודמים חוקים עקרוניים בזמן קצר. יש להימנע ממצב שבו שיח המשילות ישמש אמצעי להסרת כל מגבלה על כוחו של השלטון".

258. וכן הודעה מטעם היועצת מיום 8.8.2024 :

הנחיית שר התקשורת לפיה ד"ר מינס תכנס לתפקיד יו"ר מועצת הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו חרף אי עמידתה בתנאי הכשירות לתפקיד – אינה חוקית ופוגעת בציבור.

259. וכן הודעה מטעם היועצת מיום 3.11.2024 :

לאחר שהממשלה הודיעה לבית המשפט על כוונתה לשנות את החלטת הממשלה בעניין המנגנון למינוי נציב שירות המדינה, המשנה ליועצת המשפטית לממשלה מבקש התייחסות הממשלה לשאלה מדוע אינה מוכנה לנקוט בהליך תחרותי כלשהו שיאפשר למועמדים שונים, גם כאלה שלא סומנו מראש על ידי ראש הממשלה, להגיש מועמדות, ואינה מנמקת החלטה זו.

260. וכן הודעה מטעם היועצת מיום 3.11.2024 :

בחוות דעת בנוגע להצעת חוק תאגיד השידור הציבורי הבהירה היועצת כי השתלטות פוליטית על תאגיד השידור היא פסולה ולא דמוקרטית. הצעה זו מצטרפת למהלכים נוספים שמשמעותם מתן אפשרות לשלטון להשתלט על אמצעי התקשורת ושוק התקשורת.

261. וכן הודעה מטעם היועצת מיום 16.11.2024 :

היועצת מבהירה כי כתוצאה של פסק הדין בעניין חוק הגיוס הממשלה לא רשאית לסבסד את לימודיהם של מי שחבים בגיוס ואינם מתגייסים. שר העבודה אינו מאפשר לכלל המשפחות הזכאיות לסבסוד לקבל את הסבסוד השנתי שהן זכאיות לו, כדי לכפות מציאת פתרון שיאפשר סבסוד גם של משפחות תלמידי ישיבות חייבי גיוס. התנהלות זו אינה כדין.

לא ניתן למנוע זכאות לסבסוד של כלל האוכלוסייה הזכאית רק כדי לכפות פתרון שיאפשר לסבסד את משפחות תלמידי הישיבות חייבי הגיוס שאינם זכאיות לסבסוד כתוצאה של פסק הדין, המהוות מיעוט המשפחות הזכאיות ביחס לכלל הציבור.

262. וכן הודעה מטעם היועצת מיום 19.9.2024 :

בתגובה שהוגשה לבג"ץ הבהירה היועצת כי החלטת השר לשעבר בן גביר למנות את רפ"ק סוויסה לתפקיד מפקד תחנת דרום ת"א, לאחר שהוגש נגדו כתב אישום בגין זריקת רימוני הלם לעבר מפגינים, היא החלטה בלתי חוקית.

המינוי נעשה במחשף, תוך הפרה בוטה של כללי המינהל התקין, בניגוד להליכי המינוי הנהוגים במשטרת ישראל, ותוך מידורם של הגורמים המקצועיים שאמורים היו לקחת בו חלק. אי החוקיות של המינוי היא גלויה וברורה ולכן לא מדובר במקרה חריג המצדיק היתר לייצוג נפרד.

263. וכן הודעה מטעם היועצת מיום 11.8.24 :

יש מניעה לקדם את הצעת ראש הממשלה לכך שנציב שירות המדינה ימונה על ידו באופן אישי ופוליטי, ללא בדיקה מקצועית של כישורים מקצועיים והתאמה. יש לקבוע הליך תחרותי פתוח לבחירת נציב שירות המדינה כדי לאפשר למועמדים מתאימים להתמודד על התפקיד.

264. מכל האמור עולה תמונה חסרת תקדים לפיה היועצת פועלת באופן שיטתי בניגוד לתקשי"ר ותוקפת את הממשלה ואת מדיניותה ללא הרף. מאידך היועצת נמנעת באופן שיטתי מלומר ולו מילה אחת נגד תופעת הסרבנות ואינה מתבטאת בפומבי כנגד ההסתה הבלתי פוסקת לפגיעה בראש הממשלה ובבני משפחתו.

265. התנהלות קיצונית זו לשני הצדדים, ובחירתה החוזרת של היועצת להציב את עצמה לצד מבקרי ומתנגדי הממשלה, ולהימנע מכל אמירה כנגד מי שנוהגים בסרבנות או מסיתים ל אלימות, מביאה ליצירת חוסר אמון בין רבים משרי הממשלה ליועצת, ויש בה כדי להעיד על האופן הפוליטי והלא מקצועי בו מתנהלת היועצת גם בזירה הציבורית.

היועצת נמנעת כמעט לחלוטין מלהופיע בפני ועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת ונמנעת לא אחת

מלהשיב לפניו השרים אליה

266. לאורך כהונתה של הממשלה הנוכחית, מסרבת היועצת כמעט באופן מוחלט להיענות להזמנותיה, שלא לומר הפצרותיה, הרבות של ועדת חוקה, חוק ומשפט להופיע בפניה.

267. כך ובין היתר, היועצת סירבה לפניו של יו"ר הוועדה, ח"כ שמחה רוטמן, להופיע בפני הוועדה בעניין מינוי נציב שירות המדינה.

*** העתק פניות של ועדת החוקה, חוק ומשפט ליועצת **מצ"ב כנספח 72**

הנדון: ישיבת ועדת חוקה חוק ומשפט – דיון בנושא הליך מינוי נציב שירות המדינה

אבקש לפנות אליך בעניין שבנדון כדלקמן:

1. יו"ר ועדת החוקה חוק ומשפט, ח"כ שמחה רוטמן, הביא לידיעתי כי הוועדה בראשותו תתקיים ביום שני, 1.7.2024 בשעה 08:30 דיון בסוגייה שבנדון.
2. ח"כ רוטמן ביקש את השתתפותך האישית בישיבה מפאת חשיבות הנושא.
3. אף אני סבור כי הנושא הוא בעל חשיבות רבה וכי קיום הדיון בוועדה יכול לסייע בקידום פתרון לסוגיית מינוי הנציב הבא.
4. אשר על כן, הנני לבקשך להשתתף באופן אישי בישיבה כאמור.

268. סירובה של היועצת עומד בניגוד מוחלט לחובה המוטלת עליה בהתאם לסעיף 43.331 לתקשי"ר:

43.331

(א) עובד מדינה הנקרא להופיע בפני ועדה של הכנסת, כאמור בפסקה [43.311](#), מחויב להופיע בפני הוועדה, למסור מידע שבידו על פעילות הגוף שבו הוא מכהן, זולת אם יש בגילוי משום פגיעה בחוק, בחובה מקצועית או בחובת אמונים שהוא חב בה על-פי דין. הזימון ייעשה באמצעות השר הנוגע בדבר או בידיעתו, או באמצעות ראש הגוף שהמוזמן פועל בשירותו;

269. סירובה המופנן של היועצת מלמד כי היועצת עושה כבשלה ואינה מכבדת לא רק את הממשלה אלא גם את הכנסת.

270. זאת ועוד, היועצת נוהגת להתעלם מפניותיו של שר המשפטים אליה. כדוגמה, היא נמנעת מזה תקופה ארוכה מלהשיב למכתבו של השר בעניין חקיקה הנוגעת למי שקורא להטלת סנקציות על מדינת ישראל ומנהיגיה, וכן אינה משיבה למכתבו של שר המשפטים בעניין העמדתם לדין של הקוראים לסרבנות (כפי שפורט בהרחבה לעיל).

העתק פנייתו של שר המשפטים מיום 14.12.2024 **מצ"ב כנספח 73**.

271. בנוסף וכפי שיצוין להלן גם כן במסמך זה, עד היום מתעלמת היועצת מפניותיו השונות של יו"ר הכנסת לחקור את הדלפת המידע מתוך פרוטוקול דיון סודי של ועדת החוץ והביטחון.

272. קשה לקבל מצב בו היועצת מתעלמת ואינה עונה לפניויותיהם של שר המשפטים, של יו"ר הכנסת ובו בזמן היועצת מוצאת זמן לענות לפניויות של עמותות בעלות אג'נדה פוליטית. כך לדוגמה, תבוא תשובתה של היועצת לפניית האגודה לזכויות האזרח אשר במסגרתה היועצת אף התנצלה על העיכוב במענה!

לכבוד :
עו"ד הגר שחטר, האגודה לזכויות האזרח בישראל
באמצעות דוא"ל hagar@acri.org.il
שלום רב,
הנדון : **פנייתך בעניין התערבות שר התקשורת בתכנים האמנותיים הנתמכים על ידי תאגיד השידור הישראלי**
סמך : מכתבך מיום 15.2.2024 אל המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-מינהלי) ; מכתב התאגיד לשר התקשורת מיום 14.2.2024 ; מכתבו של שר התקשורת אל יו"ר מועצת התאגיד מיום 11.2.2024
1. מכתבך שבנדון הועבר לטיפולו של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט כלכלי), מר מאיר לויך. על דעתו, ותוך התנצלות על העיכוב במענה, אבקש להשיבך כדלקמן.

*** העתק מכתב המענה של היועצת מיום 30.4.2024 **מצ"ב כנספח 74.**

273. לא זו אף זו, היועצת מנפקת חוות דעת למכביר כנגד מדיניות הממשלה, אולם כאשר היא מתבקשת על ידי הממשלה ועל ידי שר המשפטים ליתן חוות דעת היא נמנעת במשך חודשים ארוכים מלעשות כן. בישיבת הממשלה מיום 7.04.2024 ביקש שר המשפטים לקבל חוות דעת בשאלה מהו ניגוד עניינים נוכח עמדתה של היועצת באותה ישיבה ביחס לניגוד עניינים של ראש הממשלה, ונוכח פעולותיה לסיכול עבודת ועדת הבדיקה הממשלתית לעניין הרגולות הבודקת, בין היתר גם את התנהלות הייעוץ המשפטי לממשלה. למרות הזמן הרב שחלף התעלמה היועצת מהפנייה ואף מתזכורות שנתנו למשנה ליועצת עו"ד גיל לימון וחוות דעת כאמור לא נמסרה עד היום.

274. התעלמות היועצת מהווה הפרה נוספת של סעיף 61.321 להוראות התקשי"ר הקובע באופן מפורש כי :

61.321
נתקבלה פנייה מגורם כלשהו (לרבות משרד או יחידה ממשלתית), חייב העובד, שעליו מוטל לטפל בנושא, לתת תשובה עניינית בכתב תוך 45 יום לכל המאוחר מיום קבלתה או תוך פרק זמן קצר יותר שיקבע המנהל הכללי של המשרד.

275. מובן כי התנהלותה הפסולה של היועצת, בין היתר הימנעותה של היועצת מלהגיב לפניויות דוגמת פניית שר המשפטים ופניית יו"ר הכנסת, כל אלה מעצימים את חילוקי הדעות המהותיים הממושכים עימה המביאים לאובדן אמון בה.

התנהלות בלתי ראויה ובלתי הולמת של היועצת – פועלת בניגוד עניינים

היועצת פועלת בניגוד עניינים ומנסה לסכל את עבודתה של ועדת הבדיקה הממשלתית בעניין הרוגלות

276. ביום 28.8.2023 מינה שר המשפטים, באישור הממשלה, את ועדת הבדיקה הממשלתית לבדיקת רכש, מעקב ואיסוף מידע בכלים קיברנטיים אחר אזרחים ונושאי משרה, המבוצעים על ידי גורמי האכיפה (להלן: "ועדת הרוגלות").

*** כתב המינוי של הוועדה מצ"ב כנספח 75.

277. ועדת הרוגלות בודקת את התנהלות הגורמים המדינתיים הרלוונטיים, בכל הקשור לנושא הבדיקה, ובהם היעוץ המשפטי לממשלה.

278. מיד לאחר הקמת הוועדה היועצת הבהירה שהיא מתנגדת להקמת הוועדה.

279. כנגד הקמת הוועדה הוגשה עתירה אשר טענה בין היתר ל – "ניגוד עניינים, תוך התעלמות מוחלטת מעמדת גורמי הביטחון והיועצת המשפטית לממשלה". והנה על אף שאין דבר וחצי דבר בטענות העותרים, הצטרפה היועצת לעמדת העותרים.

280. התנהלות זו של היועצת נגועה בניגוד עניינים קיצוני משעה שוועדת הבדיקה הממשלתית לעניין הרוגלות אמורה לבדוק את מערך היעוץ המשפטי לממשלה. למרות זאת ולמרות ששר המשפטים העלה טענה זו בישיבת הממשלה שבה נדונה הקמת הוועדה, התעלמה היועצת והמשיכה לעסוק בנושא זה ולפעול לסיכול עבודת הוועדה. זאת הן באמצעות חוות דעת והן באמצעות סירובה לייצג את הממשלה בעתירה שהוגשה בעניין והתייצבותה לצד העותרים. מדובר במקרה חמור שיש בו שילוב של סיכול החלטת ממשלה וסיכול עבודתה של ועדה העוסקת בנושא ציבורי ראשון במעלה והכל ממקום של ניגוד עניינים מובהק.

היועצת מוסרת חוות דעת סותרות באופן שאינו משפטי אלא בהתאם לעמדתה הפוליטית

281. כפי שפורט לעיל במסמך זה ביום 30.6.2024 הניחה היועצת בפני ועדת שרים לענייני חקיקה את חוות דעתה לפיה אין לתמוך בהצעת החוק בעניין שינוי אופן בחירת נציב תלונות הציבור על שופטים.

282. זאת עשתה היועצת, בין היתר, באמצעות טענה כוללת כי הצעת החוק היא בבחינת "שינוי כללי המשחק תוך כדי המשחק" (נספח 21 למסמך זה).

9. שנית, הצעת החוק היא בבחינת שינוי כללי המשחק תוך כדי המשחק.

283. באופן שהוא לא פחות ממדהים ניתנה על ידי היעוץ המשפטי לממשלה רק שבועיים קודם לכן, ביום 18.6.2024 חוות דעת בעניין אופן מינוי נציב שירות המדינה, חוות דעת עליה חזר נציגה של היועצת גם בישיבת הממשלה שהתקיימה ביום 30.6.2024. בחוות דעת זו התעקשה היועצת על כך שהכרחי לקבוע נהלים חדשים לצורך הליכי מינוי הנציב דווקא משום שמינוי הנציב נדרש כעת.

על הממשלה לתת משקל רב מאוד להמלצות האמורות, עת היא בוחרת בדרך המינוי של הנציב הבא. בהיעדר טעמים מקצועיים נוגדים, כשאמור, אינם ידועים לנו בשלב זה, יהיה זה קשה, עד כדי בלתי אפשרי, להגן מבחינה משפטית על הליך מינוי למשרת הנציב, שלא כולל ועדת איתור במתווה המתואר. בכל מקרה, וכפי שהובהר לעיל, קיימת מניעה משפטית לקבל את הצעת ראש הממשלה באשר לדרך מינויו של נציב שירות המדינה הבא

*** מתוך חוות דעת של היועצת על הצעת חוק נציב תלונות הציבור על שופטים (תיקון- מינוי נציב),

התשפ"ד- 2024 מיום 30.6.2024. ראו נספח 22.

284. הנה כי כן מערך היעוץ המשפטי לממשלה בהנהגתה של היועצת אינו מהסס להביא שתי חוות דעת סותרות בעניין דומה תוך קביעת כלל אחד ביחס למינוי נציב תלונות הציבור על שופטים וכלל הפוך ביחס למינוי נציב שירות המדינה. כל זאת מתוך עמדה שהיא פוליטית ולא משפטית, ונוכח הרצון של היועצת למנוע את שינוי אופן בחירת נציב תלונות הציבור על שופטים, ומנגד רצונה לשנות ולהשתלט על הליכי בחירת נציב שירות המדינה.

התנהלות בלתי ראויה של היועצת – פגיעה בביטחון המדינה

התעקשות על ועדת חקירה ממלכתית ובלעדית אין – פגיעה בביטחון המדינה

285. היועצת סירבה לבקשות ראש הממשלה, ושר הביטחון (דאז) יואב גלנט, לסייע בהקמת ועדת חקירה או כל מנגנון חקירה אחר, אשר יבדוק טענות שהועלו או יועלו על ידי התובע בבית הדין הפלילי בהאג.
286. הצורך בהסדרת מנגנון חקירה נובע מהרצון לקיים את עיקרון המשלימות אשר ייתכן והיה מביא להפסקת ההליכים שננקטים בבית הדין הפלילי הבינלאומי בהאג כנגד ראש הממשלה, כנגד השר לשעבר גלנט, ולמניעת הליכים העלולים להינקט גם כנגד אנשי ממשל ואנשי כוחות ביטחון אחרים.
287. הקמת מנגנון החקירה מהווה הגנה על אינטרס לאומי בעל חשיבות עצומה שנועד, בין היתר, להגן על מנהיגי המדינה ועל אנשי כוחות הביטחון מפני הניסיונות להביאם לדין בבית הדין הפלילי הבינלאומי וכדי למנוע נקיטת פעולות אחרות כנגדם וכנגד מדינת ישראל ברחבי העולם.
288. למרות החשיבות הרבה של הקמת מנגנון החקירה כאמור, ולמרות שמנגנוני חקירה שונים קיימים בעולם ואין כל מניעה ליישם לפחות את חלקם בישראל, ולמרות שגם בחוק הישראלי קיימים מנגנוני חקירה שונים ואף הוקמו כאלה בעבר, התעקשה היועצת להתנגד ולהימנע מכל שיתוף פעולה בהקמת מנגנון חקירה זולת ועדת חקירה ממלכתית.

עמדתי המקצועית, כפי שהוצגה לך בעל-פה וביתר פירוט בכתב, היא כי נוכח הנסיבות הקיצוניות קיימת חשיבות מכרעת לכך שחקירת אירועי המלחמה והפקת הלקחים יתבצעו בעצמאות מקצועית מלאה, תוך שימוש במנגנון החקירה המיטבי והייחודי הקבוע בחוק, ובניתוק מלא מכל אפשרות של השפעה זרה על אופן ניהול החקירה ועל תוצאותיה. **ועדת חקירה ממלכתית היא, באופן מובהק, הכלי המשפטי הייעודי והייחודי הקיים בחוק ההולם את חקר אירועי המלחמה.** זאת, מבלי להתייחס כעת לעיתוי שבו תחל החקירה. כמו כן, ועדת חקירה ממלכתית היא האמצעי להתמודדות עם הסיכונים החמורים והמיידיים הנשקפים למדינה במישור הבינלאומי ולהגנה עליה. טעמים אלה גם מצדיקים כי הממשלה תידרש לעניין זה בפרק זמן קרוב.

*** העתק מכתב היועצת מיום 19.9.2024 ראו נספח 63.

289. בכך, גרמה היועצת לנזק אדיר לביטחון הלאומי.
290. במעשיה ובמחדליה אלו הפרה היועצת את חובתה ליתן ייעוץ משפטי הולם לממשלה.

291. לא ניתן להפריז בחומרת מעשיה ומחדליה של היועצת, אשר פגעה פגיעה חמורה בביטחון המדינה. כל זאת תוך הימנעות מופגנת ומכוונת ממתן ייעוץ מאפשר אשר היה צריך לכלול הצגת חלופות, גם אם חלופות אלה נראות בעיניה טובות פחות, כל עוד חלופות כאמור הינן בנמצא. אין ספק כי במקרה זה האפשרויות החליפיות הינן רבות, והן טובות בהרבה מהעדר פעולה בכלל כפי שנגרם כתוצאה מעמדתה של היועצת.

היועצת לא נענתה לפניית של יו"ר הכנסת בבקשה לחקור הדלפה משיבת וועדת החוץ והביטחון בניגוד

להוראות התקש"ר

292. ביום 8.1.24 פנה יו"ר הכנסת, ח"כ אמיר אוחנה אל היועצת, בדרישה לחקור אירוע של הדלפת מידע מתוך פרוטוקול דיון סודי של ועדת החוץ והביטחון. החשד כוון אל ח"כ מהאופוזיציה.

אשר על כן, ובהינתן שלכאורה התגלו בתיק זה עבירות פליליות שונות, הן לפי סעיף 113א "מי שמסר ידיעה סודית כשאינו מוסמך לכך, דינו – מאסר חמש עשרה שנים", הן לפי סעיף 117(א) "עובד הציבור שמסר, ללא סמכות כדין, ידיעה שהגיעה אליו בתוקף תפקידו, לאדם שלא היה מוסמך לקבלה...דינו – מאסר שלוש שנים", וייתכן שאף לפי סעיפים נוספים, ולא בלי לבטים, אבקש להורות באופן מיידי על פתיחה בחקירה לבירור מעמיק של התקרית ולהעמדה לדין ככל שהתמונה הראייתית לא תשתנה במהלך החקירה.

*** העתק פנייתו של יו"ר הכנסת מיום 8.1.24 **מצ"ב כנספח 76**.

293. הפנייה ליועצת נעשתה לאחר שיו"ר הכנסת הורה לקצין הכנסת לבחון את המקרה, וזה מינה קצין הבדק. בתום הבדיקה, קבע הקצין הממונה ממצאים חמורים:

"מדובר באירוע חמור מאוד שבמסגרתו הודלף מידע בסיווג סודי לאיש תקשורת שאינו מורשה לכך. איש התקשורת נתן פומביות למידע המסווג וזאת בתקופה רגישה ביותר כשמדינת ישראל מצויה במלחמה במספר חזיתות. בעלי תפקידים וגופי הביטחון המגיעים אל הוועדה ומשתפים במידע ביטחוני בעל ערך, ראוי היה שנאפשר להם פלטפורמה מתאימה שתתמוך בכך. יש לזכור שבצד השני יושב מודיעין זר שאוסף כל פרט מידע על מנת להשלים את הפאזל המודיעיני שלו."

294. על אף ניסיונות חוזרים ונשנים של יו"ר הכנסת להבהיר את חומרת ההדלפה, השלכותיה ולקבל מענה כלשהו לפנייתו, במשך חודשים רבים לא התקבל כל מענה לפניה- מסיבות לא ברורות.

295. בגין זאת, ביום 31.10.24 פנה יו"ר הכנסת אוחנה פעם נוספת ליועצת ודרש ממנה לחקור את האירוע. בפניה זו פירט היו"ר אוחנה כיצד גרירת הרגלים של היועצת הובילה לכך שהודלפו תמלילים מדיון חסוי פעם נוספת, עד כי השב"כ נאלץ לעזוב דיון, וזאת בהיעדר פעולה החלטית והרתעתית מתבקשת.

5. והנה כי כן, שלשום (29.10.24) דווח בתקשורת כי: "נציגי שב"כ נטשו היום את הדיון הפתוח בכנסת בנושא גירוש משפחות מחבלים. הסיבה - בדיון החסוי הראשון הודלפו תמלילים של תוכן הדיון. בשב"כ זעמו על ההדלפות שהיו בחלקן מסולפות וטענו שחשיפת מידע מסווג ועמדות חסויות בזמן מלחמה משרתת את האויב."

6. תגובת השב"כ לאירוע מלמדת אף היא כיצד דבריי התממשו אחד לאחד: "התנהלות מעין זו לא תאפשר לנציגי השירות להביא מידע ונתונים בפני ועדות הכנסת, ולהשתתף באופן פעיל בדיונים".

*** העתק פנייתו של יו"ר הכנסת מיום 31.10.24 מצ"ב כנסת 77.

296. במכתב זה, שב ודרש יו"ר הכנסת כי היועצת תורה למשטרה לפתוח בחקירה באופן מידי וכי תענה למכתבו.

8. לא ניתן להמעיט מחומרתו של האירוע, שבו היועצת המשפטית לממשלה – הגורם המוסמך בחוק להורות על פתיחה בחקירה בנושאים אלה – מתעלמת מחשדות כה חמורים במשך למעלה מתשעה חודשים. אין בפתיחת חקירה קביעה של תוצאותיה, אך בהחלט כדי להראות כי כולם שווים בפני החוק ולהביא לחקר האמת. הימנעותך מלעשות כן, בעת הזו, בנסיבות הללו, עם ראיות כה חותכות כפי שהובאו בפנייך, מעלות שאלות קשות בדבר השיקולים לכך.

9. אשר על כן אני חוזר על דרישתי – והפעם ביתר שאת – כי תורי למשטרה לפתוח בחקירה מואצת ולמצות את הדין.

297. אין צורך להכביר במילים אודות חומרת האירוע בו היועצת - הגורם המוסמך בחוק להורות על פתיחה בחקירה בנושאים אלה, מתעלמת מחשדות כה חמורים במשך כמעט תשעה חודשים, ואף אינה טורחת לענות לפנייתו של יו"ר הכנסת וזאת בניגוד למנהגה לענות לפניית של עמותות שמאל שונות חדשות לבקרים.

298. בהתנהלותה זו מפרה היועצת את חובתה לייצג את האינטרס הציבורי וכן לשמור על קיום החוק וכן את חובתה כתובעת הכללית- למצות את הדין עם אותו גורם שהדליף את המידע מועדת החוץ והביטחון. בכך פעלה באופן שאינו הולם את תפקידה.

299. כפי שצוין לעיל, התנהלותה זו של היועצת מהווה גם ביטוי קיצוני של אכיפה בדרגות אל מול התנהלות מערכת אכיפת החוק שהיא עומדת בראשה בעניינן של ההדלפות המיוחסות לנגד ארי רוזנפלד ולאלו פלדשטיין.

היועצת לא נענתה לקריאתו של מזכיר הממשלה לחקור הדלפות מידע מסווג מהקבינט המדיני בטחוני

300. אין זו הפעם היחידה שהיועצת פועלת באופן בדרגות ומתעלמת מפניות לחקירה בגין הדלפות מידע תוך כדי פגיעה בביטחון המדינה.

301. בתאריך 15.2.2024 פנה מזכיר הממשלה לצנזור הצבאי ולד"ר גיל לימון לחקור הדלפות מדיונים של הקבינט המדיני- בטחוני לאחר שהצביע על 11 מקרים מאז תחילת מלחמת 'חרבות ברזל' שבהם פורסם מידע סודי על ידי כלי תקשורת ללא פנייה לאישור הצנזור.

12. בתאריך 15.2.2024 שיגר ח"מ מכתב לצנזור הצבאי ולסגנו עם העתק למשנה היועצת המשפטית לממשלה (ציבורי- מנהלי) - עו"ד גיל לימון, לאחר שהצביע על לפחות 11 מקרים מאז תחילת המלחמה (ומאז היו עשרות מקרים נוספים) שבהם פורסם מידע סודי ע"י כלי תקשורת ללא פנייה מוקדמת לאישור הצנזור, וצוין שם כי הקבינט המדיני-בטחוני, הוא קודש הקודשים הביטחוני של מדינת ישראל, שבו מתקיימים דיונים ומתקבלות החלטות חרות גורל לביטחון המדינה ואזרחיה, בייחוד בתקופת מלחמה, ולפיכך, נקבע כבר לפני שנים רבות שכל דיוני הקבינט מהווים "ידע סודי", כהגדרתה בדין הפלילי, וכל מי שחושף מידע מהדיונים הללו (ובכלל זה גם המוסר וגם המפרסם), שלא אושר מראש ע"י הצנזור הצבאי הראשי, עובר עבירה פלילית חמורה שהעונש בגינה היא בין 7-15 שנות מאסר בפתע!

*** העתק פנייתו של מזכיר הממשלה מיום 20.6.24 מצ"ב כנספח 78.

302. מזכיר הממשלה פירט ביתר שאת את הפגיעה בביטחון המדינה כתוצאה מההדלפות העקביות והמתמשכות מדיוני הקבינט מאז פרוץ המלחמה, אך היועצת התעלמה מפניותיו:

14. עוד ציין הח"מ במכתבו, כי ראשי מערכת הביטחון אישרו בפני הצנזור וסגן הצנזור כי ההדלפות העקביות והמתמשכות מדיוני הקבינט מאז פרוץ המלחמה, מוגעות בביטחון המדינה בשני מישורים מרכזיים:

א. הן מוגעות העלאת נושאים ביטחוניים ברמת סיווג הגבוה ביותר לקבינט המדיני בטחוני (שהוא המוסמך על פי הדין) בשל החשש (המוצדק) שהדיון יודלף ויפורסם בתקשורת. אי העלאת נושאים בפני כלל שרי הקבינט פוגע באופן ניהול המלחמה בצורה מובהקת, שכן מקבלי ההחלטות מקבלים מידע חלקי בלבד בבואם לקבל החלטות על אופן ניהול המלחמה.

ב. הדלפת נושאים ביטחוניים אחרים שנדונים בקבינט, וזאת בשעה שאויבי המדינה צופים בשידור חי בערוצי הטלוויזיה הישראליים ומקבלים את תוכן הדיונים - לעיתים ברמת סטנוגרמה, בנושאים הקשורים להמשך המערכה בחזיתות השונות ולסוגית השו"ן, שבה פרסומים מסכנים את חייהם של החטופים, ופוגעים ממש במאמצים להשבתם ארצה! בין אם זה על ידי חשיפת מידע לאויבנו, ובין אם זה בפגיעה בניהול המשא ומתן לשחרור החטופים.

*** העתק פנייתו של מזכיר הממשלה מיום 20.6.24 ראו כנספח 78.

303. במקום לברר את העניין ולהורות על חקירת ההדלפות ולמיצוי הדין עם המדליפים, על מנת לשמור על ביטחון המדינה, מצאה היועצת לנכון להודיע למזכיר הממשלה כי אין לו סמכות לזיהוי ביצוע של עבירות פליליות. תשובה מופרכת על פניה ונגועה שוב באכיפה בררנית תוך פגיעה בביטחון המדינה.

3. בהקשר זה יובהר המובן מאליו, כי מזכיר הממשלה איננו מחזיק בסמכות לקבוע עבור הצנזור הצבאי הראשי את הדין. כך גם בכל הנוגע לשאלות המתייחסות לזיהוי ביצוע של עבירות פליליות ולהעברת מידע לרשויות התביעה לצרכי אכיפת הדין במישור הפלילי.

*** העתק תשובת היועצת מצ"ב כנספח 79.

היועצת לא נענית לקריאתו של שר הפנים ונמנעת מלחקור עבירות ביטחון

304. ביום 29.8.2024 פנה שר הפנים ליועצת לחקור חשד לעבירות פליליות לרבות עבירות של ביטחון מידע ושיבוש מהלכי משפט לאחר שחומרים חסויים הוצגו בפני הועדה האזרחית שהוקמה לצורך חקירת אירועי ה- 7/10.

מאז הקמתה הופיעו בפני הוועדה והעידו באופן וולונטארי בעלי תפקידים שונים אשר הביאו בפניה מסמכים שחשבו לרלוונטיים. לנוכח העדריות שפורסמו מעבודת הוועדה, לרבות זו מהיום של יו"ר האופוזיציה ועד לאחרונה ראש הממשלה, חה"כ לפיד, עולה חשש ממשי שהוועדה במהלך פעילותה גובה עדויות עליהם חל חיסיון ועוברת בכך עבירות של ביטחון מידע ושיבוש מהלכי משפט.

*** העתק פנייתו של שר הפנים מיום 29.8.2024 מצ"ב כנספח 80.

305. היועצת התעלמה גם מפניה זו, שוב תוך פגיעה בביטחון המדינה ותוך הנהגת מדיניות של אכיפה בררנית.

היועצת לא נענית לפנייתו של שר הפנים ומונעת שלילת אזרחות של אזרחים הפוגעים בביטחון המדינה

306. כאמור לעיל במסמך זה, בתחילת חודש נובמבר 2023 פרסמה רשות האוכלוסין וההגירה בהוראת שר הפנים תזכיר חוק לביטול אזרחות או תושבות בגין מעשה שנעשה בעת מצב מיוחד בעורף (תיקוני חקיקה), התשפ"ד-2023.

307. מטרת התיקון היא להתמודד עם המצב הביטחוני הקשה שאליו נקלעה מדינת ישראל ולאפשר את שלילת אזרחות לאזרחים שהורשעו בעבירה של גילוי הזדהות עם ארגון טרור והסתה.

308. למרות חשיבות הנושא העלתה היועצת גם בעניין זה יש מאין קשיים משפטיים ועיכבה את הצעת החוק למרות חשיבותה הרבה.

309. נוכח זאת, פנה שר הפנים ביום 24.11.2023 ליועצת ופירט את התנהלותה הפסולה הגורמת לפגיעה בחוסנה הלאומי של מדינת ישראל:

המשך עיכוב הצעת החוק פוגע בחוסנה הלאומי של המדינה וביכולתה לשרש את אותה תופעה פסולה של הסתה לטרור בקרב מיעוט מושחת בקרב אזרחי המדינה. ההצעה עוכבה כאמור כבר תקופה ארוכה מבלי שבוצעו בעניינה ההליכים המשפטיים הנדרשים. על-מנת שניתן יהיה להעלותה לקריאה ראשונה בתחילת שבוע הבא אני מבקש שדיון בעניינה יתכנס כבר במוצאי השבת ויגיע להסכמות הנחוצות כדי לקדמה.

*** העתק פנייתו של שר הפנים מיום 24.11.2023 **מצ"ב כנספח 81**.

310. היועצת התעלמה גם מפניה זו וכן מפנייתו של שר הפנים מיום 20.8.2024 בעניין השלמת הליך שלילת רישיון הקבע על עכרמה סברי בגין ביצוע עבירות ביטחון והפרת אמונים.

בגין מעשים אלו, בכוונתי לפעול לשלילת רישיון הקבע של סברי אשר הצהיר במעשיו פעם אחר פעם לאורך עשרות רבות בשנים שאינו מזדהה עם המדינה ועם אזרחיה, אלא להפך – מבקש להשמידם. כידוע, סעיף 11א בחוק הכניסה לישראל מעניק לשר הפנים את הסמכות לשלול רישיון לשיבת קבע בגין ביצוע מעשה שיש בו משום הפרת אמונים, כגון מעשה טרור, סיוע או שידול לו, ועבירות בטחוניות אחרות, ללא צורך בהרשעה בדיון. אבקש לפיכך להודיע לך על כוונתי זו ולבקש את שיתוף הפעולה מצד הייעוץ המשפטי לממשלה לשם השלמת ההליך במהירות האפשרית.

*** העתק פנייתו של שר הפנים ביום 2.8.2024 **מצ"ב כנספח 82**.

הימנעות מאכיפה בנושא קריאה לסרבנות ולהסתה

311. כפי שכבר צוין במסמך זה, היועצת אוכפת באופן בררני את הדין ונמנעת לאכוף את הדין ולחקור את הקוראים לסרבנות ואת המסיתים לאלימות על רקע עמדותיהם הפוליטיות.

312. כאמור, אכיפה בררנית הינה עניין חמור מאוד כשלעצמו. אך הימנעות מאכיפת החוק ביחס לסרבנים ולמסיתים לסרבנות חמורה אף יותר מאחר והיא פוגעת פגיעה ישירה בביטחון המדינה.

313. אין צורך להכביר במילים על החומרה הרבה של התנהלות היועצת בקשר עם סוגיות הקשורות באופן הדוק וישיר עם בטחון המדינה ושלוש הציבור, קל וחומר שעה שאנחנו עדיין מצויים בלחימה במסגרת מלחמת 'חרבות ברזל'. התנהלות זו מעידה אף היא על היעדר שיתוף פעולה יעיל בינה לבין הממשלה ושריה וגם על האופן הפסול בו היא ממלאת את תפקידה בדרך שהביאה לאובדן אמון כלפיה.

התנהלות בלתי ראויה של היועצת - העדר טיפול בפשיעה המאורגנת (בפרט

בפשיעה בחברה הערבית)

314. החלטת ממשלה מס' 4618 של ממשלת ישראל ה-30, מיום 01.01.2006 (להלן: ההחלטה) קבעה את המאבק בפשיעה החמורה ובפשיעה המאורגנת ובתוצריהן כיעד ארוך טווח. ההחלטה הגדירה מספר צעדים מרכזיים, ביניהם: הקמת צוות-על להתוויית מדיניות, הקמת ועדה מתמדת להכוונה ותיאום הפעילות, הקמת צוות מודיעין משולב, חיזוק שיתוף הפעולה בין רשויות המדינה, וקידום תיקוני חקיקה נדרשים (להלן: צוות העל).

*** החלטת ממשלה מס' 4618 מיום 01.01.2006 מצ"ב כנספח 83.

315. עוד נקבע בהחלטה כי בראש הצוות יעמוד היועץ המשפטי לממשלה, ויהיו חברים בו פרקליט המדינה, המפקח הכללי של משטרת ישראל, מנהל רשות המיסים בישראל ויו"ר הרשות לניירות ערך.

316. לאור האמור, מי שאמורה להוביל את המאבק בפשיעה המאורגנת ולתכלל אותה זו היועצת. האחריות למצב הקשה של מערכת אכיפת החוק במערכה על ביטחון אזרחי המדינה ובמלחמה בארגוני הפשיעה הוא בראש ובראשונה עליה.

317. בניגוד למצופה ממי שעומדת בראש הצוות שאמון על לחימה עצימה בפשיעה הגואה - הממשלה לא קיבלה מהיועצת, מכניסתה לתפקיד ועד היום, תוכנית אסטרטגית סדורה למאבק בפשיעה האכזרית, או רשימת דרישות שישפרו את תוצאות המאבק ויסייעו לגופי האכיפה לנצח את האירוע, אלא להיפך.

318. כמי שעומדת בראש הצוות חלה על היועצת האחריות על הפגמים שיפורטו בהתנהלות הצוות :

א. בשנים האחרונות, בראשות היועצת, הצוות מתכנס מעת לעת, בתדירות שאינה עולה על ארבעה פגישות בשנה, ותדירות פגישותיו לא השתנתה בעקבות התעצמות הפשיעה המאורגנת בישראל בכלל ובחברה הערבית בפרט בשלוש השנים האחרונות.

ב. בדיון פיקוח שנערך בוועדת חוק, חוקה ומשפט בראשות חה"כ שמחה רוטמן ביום 18.11.24, לא הציגה היועצת מסמך המעיד על מדיניות משולבת שהותוותה על ידי הצוות, או תוכנית אסטרטגית כוללת למערכת אכיפת החוק, על אף האמור בסעיף ד'2 להחלטה.

ג. באותו הדיון, לא השיבה היועצת על האופן שבו נבחן יישום המדיניות ועל האופן שבו מתעדכן צוות העל, אם בכלל, לגבי אחוזי הביצוע של גופי האכיפה החברים בו, ובאיזו תדירות. לפיכך נהיר כי הצוות נכשל ביכולת הבקרה העצמית על תפוקות מערכות האכיפה החברות בו והצוות עצמו.

ד. בניגוד לסעיף ד' 4 להחלטה, הקובע כי אחת לשישה חודשים יימסר דיווח לממשלה או לוועדת השרים למאבק באלימות על המדיניות המשולבת וההישגים במאבק בפשיעה החמורה ובפשיעה המאורגנת ובתוצריהן, הרי שדיווח כאמור לא הועבר מעולם.

ה. לפי סעיף ה(3) להחלטה, על צוות העל לגבש מדיניותו לאחר קבלת מפת מודיעין מעודכנת, ארצית ואינטגרטיבית – היועצת כמי שעומדת בראש צוות העל היתה שותפה להחלטה לפיה בשנים האחרונות הואט קצב ההכנה של אותה מפת מודיעינית מאחת לשנתיים, לאחת לשלוש שנים – זאת, כשמצב הפשיעה המאורגנת הוא החמור שידעה מדינת ישראל בעשורים האחרונים. ההחלטה לעבור ממפת מודיעין משולבת אחת לשנתיים לאחת לשלוש שנים התקבלה בשנת 2023 בשנה זו נרצחו 244 אזרחי ערביים באירועים פליליים, שיא שלילי של כל הזמנים.

ו. כשהיועצת עומדת בראש צוות העל, היה מצופה כי תחום תיקוני החקיקה שמטרתם לסייע למאבק בפשיעה המאורגנת יהיה התחום שיטופל במהירות, ביעילות ובקלות יחסית, מאחר שהיא שותפה להליכי חקיקה ממשלתיים כחלק מעבודתה השוטפת. במציאות, נחקקו במהלך השנים האחרונות רק שמונה דברי חקיקה שיש להם נגיעה לטיפול בפשיעה המאורגנת – שלושה חוקים חוקקו בחקיקה פרטית, שני דברי חקיקה הם למעשה דבר חקיקה אחד והצו הנוגע לאותו דבר חקיקה, וחוק אחד מסדיר פעילות של מערכת שפועלת ומשמשת את מערכות אכיפת החוק מספר שנים גם

בלי החקיקה. כך שלמעשה גם את החלק בעבודת הצוות שהכי קרוב לעבודתה היומיומית של היועצת, היא כשלה מלקדם ובכך חטאה לתפקידה כפליים (גם כיועצת המשפטית לממשלה וגם כראשת צוות העל).

ז. צוות העל והיועצת בראשותו, קבעו כי אחד מארבעת החסמים בטיפול בפשיעה המאורגנת הוא היעדר שיתוף הפעולה של הציבור וכי יש לייצר מעטפת הגנה על קורבנות על מנת להביא להעלאת האמון במערכת אכיפת החוק. הלכה למעשה, מעבר לקביעת החסם ולמרות מספר העולה של המאוימים בחברה הערבית, אזרחים (עדים וקורבנות) ועובדי ציבור כאחד, לא הוקם צוות משנה בצוות העל שיטפל בתופעה הזו, ולא התכנסה ישיבה אחת בנושא.

ח. צוות העל והיועצת לא שעו להמלצות שפורסמו בדו"ח מבקר המדינה משנת 2020 – "המאבק בפשיעה באמצעות אכיפה כלכלית וחילוטין" בנוגע להתנהלות הצוות, לא נעשה כל שינוי בזמני ההמתנה הארוכים של תיקים הנוגעים בפשיעה המאורגנת הכלכלית (לא בפרקליטות ולא בבתי המשפט), ולא גדל מימוש הפוטנציאל הטמון בצוות וביכולותיו.

*** דו"ח מבקר המדינה משנת 2020 - מצ"ב כנספח 84.

סיכום

319. כל האמור לעיל במסמך זה, מצייר תמונה קשה מאוד באשר להתנהלותה של היועצת במהלך כהונת הממשלה ה-37.

320. היועצת פועלת באופן שלא היה לו תקדים, בניגוד מוחלט לסטנדרטים שהיא עצמה נהגה בהם בממשלה ה-36, והכל תוך הצגת עמדה לעומתית לממשלה באופן שיטתי המונעת ייצוג ראוי לממשלה. כל זאת, תוך הטחת ביקורת פומבית בממשלה בכל הזדמנות, זלזול בשרי הממשלה וחוסר שיתוף פעולה עימם.

321. בנוסף, היועצת עושה שימוש לא ראוי בסמכותה כראש התביעה הכללית ופועלת באופן לא שוויוני ופוגעני כלפי אוכלוסיות שלמות במדינת ישראל, וכן נוקטת בעמדות קיצוניות המובילות אף לפגיעה בביטחון המדינה.

322. כפי שעולה ממסמך זה, אין מדובר במקרים בודדים או במצב שנוצר רק לאחרונה. מדובר בהתנהלות שיטתית ורציפה לאורך כל תקופת כהונת הממשלה ה-37, התנהלות המשתרעת על מכלול סמכויות ותפקידי היועצת.

323. מדובר במספר עצום של מקרים, והתנהלות רוחבית הנוגעת לממשלה ככלל ולרבים משריה בפרט.

324. נוכח כל האמור לעיל, ומשכלו כל הקיצין, מובאת בפני הממשלה הצעת ההחלטה הנזכרת בפתח מסמך זה.

בברכה,

ח"כ יריב לוין

סגן ראש הממשלה ושר המשפטים